

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია

VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის მეოთხე საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია

ეროვნული და ინტერნაციონალური მუსიკაში

22 -24 აპრილი
APRIL 2021

THE NATIONAL AND INTERNATIONAL IN MUSIC

TBILISI FOURTH INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის გაერთიანებული საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია

ეროვნული და ინტერნაციონალური მუსიკაში

22 - 24 აპრილი
APRIL 2021

THE NATIONAL AND INTERNATIONAL
IN MUSIC

TBILISI FOURTH INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE

თბილისის მეოთხე საერთაშორისო მუსიკოლოგიური ჯონფერანსია ეძღვნება ქართული ეროვნული საზოგადოებრივ სკოლის ერთ-ერთი ფუძემდებლის, დირიჟორის, საზოგადო მოღვაწის, პედაგოგისა და ჯონსერვატორიის რეჟისორის (დირექტორის) – ზაქარია ფალიაშვილის დაბადებიდან 150 წლისთავს.

THE FOURTH TBILISI INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL CONFERENCE IS DEDICATED TO THE 150th ANNIVERSARY FROM THE BIRTH OF ZAKHARIA PALIASHVILI – A FOUNDER OF GEORGIAN NATIONAL SCHOOL OF COMPOSITION, CONDUCTOR, PUBLIC FIGURE AND TEACHER, RECTOR (DIRECTOR) OF THE CONSERVATOIRE

ჯონფერანსიის ორგანიზატორია თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო ჯონსერვატორია

ORGANIZER OF THE CONFERENCE IS VANO SARAJISHVILI
TBILISI STATE CONSERVATOIRE

თბილისის
სახელმწიფო
კონსერვატორია

TBILISI STATE
CONSERVATOIRE

წელს თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია მეოთხედ მასპინძლობს თბილისის საერთაშორისო მუსიკოლოგიურ კონფერენციას. მისი ჩატარების ტრადიცია 2015 წლიდან იღებს სათავეს და ის არა მხოლოდ ქართული მუსიკოლოგიის, არამედ ზოგადად ქართული სამუსიკო სფეროს მნიშვნელოვანი მონაპოვარია. კონფერენცია თავიდანვე საერთაშორისო სამეცნიერო თანამშრომლობის მიზნით ჩავიფიქრეთ და დღეს თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ის ამ კოლაბორაციის შესანიშნავი მაგალითია. თბილისის საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია სამუსიკისმცოდნეო სფეროში მატალ მეცნიერულ დონეზე კვლევის, სიახლეთა გაზიარებისა და ეროვნული სამეცნიერო პოტენციალის პოპულარიზაციის საუკეთესო საშუალებას წარმოადგენს.

მსოფლიოსა და საქართველოში პანდემიასთან დაკავშირებული ვითარების გამო, სამწუხაროდ, წლეუანდელი კონფერენციის ჩატარება დისტანციურ რეჟიმში გვიწევს; თუმცა, ამის მიუხედავად, მისდამი ინტერესი არ განელუბულა, რისთვისაც განსაკუთრებული მადლობა მინდა გადავუხადო ყველა მონაწილეს, სტუმრებს, საერთაშორისო საორგანიზაციო ჯგუფს ამ კონფერენციის მატალ დონეზე ორგანიზების, ენთუზიზმისა და პროფესიონალიზმისათვის.

ნანა შარიკაძე

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

This year Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire is hosting Tbilisi International Musicological Conference for the fourth time. The tradition of holding the conference dates back to 2015 and is an important achievement not only of Georgian musicology, but of Georgian music in general.

From the very beginning we planned the conference for the purpose of international scientific cooperation and today I can boldly say that it is a perfect example of such collaboration. Tbilisi International Musicological Conference is the best opportunity for research at the highest scientific level in musicology, exchange of innovations and popularization of national research and scientific potential.

Due to the pandemic in the world and in Georgia, sadly, we have to hold the conference remotely this year. However, it should be noted that, despite this fact, the interest to it has not faded; for which I would like to express special gratitude to all the participants, guests, the international board of the conference for organizing it at a high level, their enthusiasm and professionalism.

Nana Sharikadze

Rector of Tbilisi State Conservatoire

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო ჯონსერვატორია 104 წლისაა. თბილისის ჯონსერვატორია პირველი უმაღლესი სასწავლებელია არა მარტო საქართველოში, არამედ მთელ ამიერკავკასიაში. ოფიციალურად იგი 1917 წლის 1 მაისს გაიხსნა. 1924 წელს მას სახელმწიფო ჯონსერვატორიის სტატუსი მიენიჭა, 1947 წლიდან კი გამოჩენილი ქართველი მომღერლის – ვანო სარაჯიშვილის სახელს ატარებს. როგორც არქიტექტურული ძეგლი, ჯონსერვატორიის შენობა შეტანილია ეულტურული მემკვიდრეობის ძეგლთა სიაში.

წლების მანძილზე თბილისის ჯონსერვატორია იყო ევროპული ყაიდის ერთადერთი სამუსიკო სასწავლებელი კავკასიაში. მან ღირსეულად განვლო განვითარების საუკუნოვანი გზა და უმნიშვნელოვანესი როლი შეასრულა ქართული მუსიკალური ეულტურის განვითარებისა და პროფესიონალთა თაობების აღზრდაში. თბილისის ჯონსერვატორიამ არა მარტო შეინარჩუნა მუსიკალური განათლების მდიდარი ტრადიციები, არამედ დაიმკვიდრა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი უმაღლესი პროფესიული და აკადემიური სასწავლებლის სტატუსი XXI საუკუნეში. დღეს ის ჯონსერვატორიათა, მუსიკის აკადემიათა და მუსიკის უმაღლესი სკოლების ევროპული ასოციაციის – AEC-ს სრულუფლებიანი წევრია.

ჯონსერვატორია არა მარტო საგანმანათლებლო ინსტიტუტია, არამედ საკონცერტო ცხოვრების ცენტრი და, ამავე დროს, მუსიკალური ხელოვნების სამეცნიერო კვლევის კერაა. აქ ეწყობა ადგილობრივი და საერთაშორისო კონფერენციები და სიმპოზიუმები; იქმნება და გამოიცემა სამეცნიერო და სასწავლო-მეთოდური ლიტერატურა. ბეჭდვითი გამომცემლობის პარალელურად ფუნქციონირებს ელექტრონული სამეცნიერო ჟურნალი „ქესე: მუსიკისმცოდნეობა და ეულტუროლოგია“.

VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE IS 104 YEARS OLD. Tbilisi Conservatoire was the first high school not only in Georgia, but in the Trans-Caucasus, it officially opened on 1 May, 1917. In 1924, it was granted the status of a state institution, and since 1947 it has been named after Vano Sarajishvili – a renowned Georgian opera singer. As an architectural monument the Conservatoire building is enlisted among the monuments of cultural heritage.

Over the years Tbilisi State Conservatoire was the only European-style music school in the entire Transcaucasia. It suitably passed a century of development and played significant role in the development of Georgian musical culture and upbringing of generations of professionals. The Conservatoire today is proud of its century-old traditions of practice and scholarship, but has enthusiastically sought to adapt and grow, developing its programme of education to meet international norms, enabling the institution to play an ever-increasing role in a vibrant global community of artists. The Tbilisi Conservatoire is a member of the European Association of Conservatoires (the Association Européenne des Conservatoires – AEC).

Today the Conservatoire boasts significant international connections, and stands not only as a center for education, but also as a research institution – pushing the boundaries of musical practice. Here conferences and symposia of national and international scales are held; scientific and educational-methodological literature is prepared and published. Parallel to print publishing electronic scientific journal “GESJ: Musicology and Cultural Science” has functioned.

კონსერვატორიის მცირე დარბაზი
The Recital Hall of Conservatoire

კონსერვატორიის დიდი დარბაზი
The Grand Hall of Conservatoire

2015 წელს თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელმწიფო კონსერვატორიაში საფუძველი ჩაეყარა საქართველოში პირველ თბილისის საერთაშორისო მუსიკოლოგიურ კონფერენციას (თსმკ). იგი მიზნად ისახავს თანამედროვე მუსიკოლოგიის ზოგადი პრობლემათიკის განხილვას, იმ გზებისა და პერსპექტივების გამოკვეთას, რაც განაპირობებს მუსიკოლოგიის სამომავლო განვითარებას; გარდა ამისა, ქართული თანამედროვე მუსიკოლოგიური სკოლის საერთაშორისო ასპარეზზე პოზიციონირებას და განსხვავებული ტრადიციების მქონე სამეცნიერო სკოლებს შორის ინფორმაციის გაცვლასა და გამოცდილების გაზიარებას.

კონცეფციის თანახმად, კონფერენცია ტარდება ორ წელიწადში ერთხელ და მისი თემატიკა ცვალებადია. წლებანდელი, მეოთხე კონფერენცია ეძ-

ღვნება ქართული ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი წარმომადგენლისა და ფუძემდებლის, დირიჟორის, გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწის, პედაგოგისა და კონსერვატორიის რექტორის (დირექტორის) – **ზაქარია ფალიაშვილის დაბადებიდან 150 წლის იუბილეს**. კონფერენციაზე გამოცხადებული თემატიკა ზ. ფალიაშვილის მრავალმხრივი მოღვაწეობის ინსპირაციითაა გამოკვეთილი. კერძოდ, სასესიო მოხსენებები სამი პრობლემის ირგვლივაა დაჯგუფებული: 1. ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლები, 2. კულტურის მემკვიდრეობა, 3. მულტიკულტურალიზმი მუსიკაში; ძირითადი მომხსენებლის პროფ. ჯ. დინგლის პრეზენტაცია ეხება „მესიანის (ფრანგულ) ინტერნაციონალიზმს“; კონფერენციის შემაჯამებელი მრგვალი მაგიდა კი ეძღვნება „სამუსიკო განათლების პრობლემებს პოსტ-COVID პერიოდში“.

ტრადიციულად, თსმკ რამდენიმე ტიპის აქტივობისგან შედგება, რომელთა შორისაა – სამეცნიერო სესიები, უცხოელი მეცნიერების მიერ ჩატარებული მასტერკლასები და ლექციები სტუდენტებისთვის, თემატური კონცერტი და კულტურული პროგრამა. პანდემიით გამოწვეული რეალობის გამო, წლებანდელი კონფერენცია პირველად ტარდება დისტანციურად, რამაც მისი სტრუქტურის ცვლილება განაპირობა – 34 მეცნიერი 14 ქვეყნიდან მონაწილეობას მიიღებს სამეცნიერო სესიებსა და მრგვალ მაგიდაში. კონფერენციაზე წარმოდგენილი საუკეთესო მოხსენებები დაიბეჭდება კონსერვატორიის ელექტრონულ ჟურნალში „[მუსიკისმცოდნეობა და კულტურა](#)“.

მადლობას ვუხდით კონფერენციის აჯალღმეორი კომიტეტის წევრებს – პროფ. მ. ქავთარაძეს, ასოც. პროფ. თ. ჩხეიძეს, განსაკუთრებით კი კონფერენციის ძირითად მომხსენებელს პროფ. ჯ. დინგლს, პროფ. მ. ვლიტაკისს, პროფ. ბ. ბოლესლავსკა-ლევანდოვსკას და ასოც. პროფ. ნ. შარიკაძეს კონფერენციის ჩატარებაში შეტანილი წვლილისა და თანადგომისთვის.

In 2015 Tbilisi International Musicological Conference was held at Tbilisi State Conservatoire for the first time in Georgia. It aims to discuss general problems of contemporary musicology, to show the ways and perspectives which determine further development of musicology; as well as to position modern Georgian school of musicology on international arena, and to contribute to the interchange of information and sharing of experience between scientific schools with different traditions.

According to the concept, the conference is held every two years with variable topics. This year, the fourth conference is dedicated to the **150th anniversary from the birth of ZAKHARIA PALIASHVILI** – the founder and one of the most important representatives of the Georgian National School of Composers, conductor, prominent public figure, teacher and rector (director) of the Conservatoire. The topics of the conference have been inspired by Z. Paliashvili's multifaceted activities. Namely, the papers for the scientific sessions are grouped around three issues: 1. National composition schools; 2. Cultural memory; 3. Multiculturalism in music. The presentation of the key speaker Prof. Ch. Dingle touches upon “Messiaen's (French) Internationalism”. The topic of the closing Round Table of the Conference is “Music Education in the Post-COVID era”.

Traditionally, Tbilisi International Musicological Conference includes several types of activities, such as scientific sessions, master classes and lectures of foreign scholars for the students, thematic concerts, and the cultural program. Due to the reality caused by the pandemic, this year's conference is held remotely for the first time, leading to a change in its structure – 34 scholars from 14 countries will take part in scientific sessions and round table. The best papers presented at the conference will be published in the electronic journal of the Conservatoire “[Musicology and Cultural Science](#)”.

We are grateful to the members of the conference Academic Committee – prof. M. Kavtaradze, assoc. prof. T. Chkheidze, especially the key speaker of the conference prof. Ch. Dingle, prof. M. Vlitakis, prof. B. Boleslawska-Lewandowska and assoc. prof. N. Sharikadze for their contribution and support to the Conference.

ბეატა ბოლესლავსკა - ლევანდოვსკა (პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის ხელოვნების ინსტიტუტი)

ჯრისტოვარ დინგლი (ბირმინგემის სამეფო კონსერვატორია)

მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი (ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტი)

მარია ნადარეიშვილი (თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია)

მარინა ქავთარაძე (თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია)

თამარ ჩხეიძე (თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია)

BEATA BOLESŁAWSKA - LEWANDOWSKA (The Institute of Art, Polish Academy of Sciences)

CHRISTOPHER DINGLE (Royal Birmingham Conservatoire)

MANOLIS (EMMANOUIL) VLITAKIS (Berlin University of the Arts)

MARIKA NADAREISHVILI (V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire)

MARINA KAVTARADZE (V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire)

TAMAR CHKHEIDZE (V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire)

საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე:

ნანა შარიკაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, სამეცნიერო პროგრამის ხელმძღვანელი:

მარია ნადარეიშვილი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსი

სამუშაო ჯგუფი:

ნინო რაზმაძე, ანა ჯუგელი, სოფიო ხაჭაპურიძე, გვანცა ზაქარეიშვილი, გიორგი დოროკაშვილი

Chair-Person of the Organizing Committee:

Nana Sharikadze, Rector of Tbilisi State Conservatoire

Deputy Chair-Person of the Organizing Committee, Head of the Scientific Program:

Marika Nadareishvili, Head of Research Department of Tbilisi State Conservatoire

Work Group:

Nino Razmadze, Ana Jugeli, Sofia Khachapuridze, Gvantsa Zakareishvili, Giorgi Dorokashvili

22 აპრილი, ხუთშაბათი
APRIL, THURSDAY

ლექცია / ვორკშოპი
LECTURE / WORKSHOP

მანოლის (ემმანუილ) ვილტაკისი ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტის მუსიკის თეორიის პროფესორი Manolis (Emmanouil) Viltakis Professor for music theory at the Berlin University of the Arts	ვორკშოპი კომპოზიციის პროგრამის სტუდენტებისთვის Workshops for composition program students	12:00-14:00; 20:00-22:00	ონლაინ Online
ბეატა ბოლესლავსკა - ლევანდოვსკა პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის ხელოვნების ინსტიტუტის ასისტენტ პროფესორი Beata Bolesławska-Lewandowska Assistant Professor at the Institute of Art, Polish Academy of Sciences	ლექცია — „შოპენი მე-20 საუკუნის პოლონელი კომპოზიტორების შემოქმედებასა და მუსიკაში“ Lecture — “Chopin in the writings and music of Polish 20th century composers”	20:00-21:00	ონლაინ (zoom ოთახი 2) Online (zoom room 2)

22 აპრილი, ხუთშაბათი
APRIL, THURSDAY

რეგულარული სესიები
REGULAR SESSIONS

მონაწილეების ონლაინ რეგისტრაცია / Online registration of participants	09:30	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
კონფერენციის გახსნა / Opening of the conference	10:00	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
სესია 1 (ქართ.) / Session 1 (Geo.)	10:20 - 11:50	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
შესვენება / Break	11:50 - 12:00	
სესია 2 (ქართ.) / Session 2 (Geo.)	12:00 - 14:00	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
სესია 3 (ინგლ.) / Session 3 (Eng.)		ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2
შესვენება / Break	14:00 - 15:00	
ძირითადი მოხსენება / Keynote lecture	15:00 - 16:30	ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2

რეგულარული სესიები
REGULAR SESSIONS

23 აპრილი, პარასკევი
APRIL, FRIDAY

სესია 4 (ქართ.) / Session 4 (Geo.)	10:00 -12:00	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
სესია 5 (ინგლ.) / Session 5 (Eng.)		ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2
შესვენება / Break	12:00 -12:30	
სესია 6 (ქართ.) / Session 6 (Geo.)	12:30 -13:30	ონლაინ zoom ოთახი 1 Online zoom room 1
სესია 7 (ინგლ.) / Session 7 (Eng.)	12:30 -14:00	ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2
შესვენება / Break	14:00 -15:00	
სესია 8 (ინგლ.) / Session 8 (Eng.)	15:00 -16:30	ონლაინ zoom ოთახი 2 zoom room 2

რეგულარული სესია და მრგვალი მაგიდა
REGULAR SESSION AND ROUND TABLE

24 აპრილი, შაბათი
APRIL, SATURDAY

სესია 9 (ინგლ.) / Session 9 (Eng.)	10:30 -12:00	ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2
შესვენება / Break	12:00 -12:30	
მრგვალი მაგიდა: „სამუსიკო განათლება პოსტ-COVID პერიოდში“. მომხსენებლები: მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი, კრისტოფერ დინგლი, ნანა შარიკაძე Round table: "Music education in the post-COVID era". Speakers: Manolis (Emmanouil) Vlitakis, Christopher Dingle, Nana Sharikadze	12:30 -14:00	ონლაინ zoom ოთახი 2 Online zoom room 2

კონფერენცია ტარდება ონლაინ ZOOM-ის პლატფორმის გამოყენებით.
ONLINE CONFERENCE WILL BE HELD ON ZOOM PLATFORM.

ინფორმაცია ონლაინ ჩართვისთვის:

ZOOM MEETINGS DETAILS:

ZOOM ოთახი 1 / ZOOM room 1

<https://zoom.us/j/5700670646?pwd=OUR6Tnp4N2Q1dzdHaG1wU1AwUURvUT09>

Meeting ID: 570 067 0646

Passcode: 3333

ZOOM ოთახი 2 / ZOOM room 2

<https://zoom.us/j/7630790109?pwd=THZNV0ZhYTZMZ2RIODU5bGNKN2Jyd09>

Meeting ID: 763 079 0109

Passcode: 1111

საშ

ჯონ ჩერჩილი

ბელგია

სალვატორე სკლაფანი

გერმანია/საბარძეთი

მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი

დიდი ბრიტანეთი

ჯონისტოფერ ლინგლი

ესტონია

ფაბრიციო ნასტარი

იბალი

ჯოვანი ალბინი

ლათვია

გლბ ბელაევი

ლიტუვია

გრაჟინა დაუნორავიჩიენე

პოლონეთი

ბეატა ბოლესლავსკა-ლევანდოვსკა

პოლონეთი/შვეიცარია

რიმარდ ზოლედოვსკი

საბარძეთი

აპოსტოლოს პალიოსი

საქართველო

შიო აბრახამია

ქეთევან ბოლახვილი

ეკატერინე ბუჩუკური

მაია (მაია) ვინსალაძე

ნატალია ზუმბადე

რუსუდან თაბაგარი

რუსუდან თაყაიშვილი

ლეილა მარუაშვილი

მარიკა ნადარეიშვილი

თამარ ჟვანია

ნინო ჟვანია

მაგდა სუხიაშვილი

მაია ტაბლიაშვილი

მარინა ქავთარაძე

გვანცა ღვინჯილია

ნანა შარიქაძე

თამარ ჩხეიძე

თამარ წულუკიძე

რუსუდან წერეთელი

ეკა ჭაბაშვილი

ქეთევან ჭიჭაძე

სერბეთი

მილოშ ზატკალიკი

BELGIUM

Salvatore Sclafani

CANADA

Patrick Huang

ESTONIA

Fabrizio Nastari

GEORGIA

Shio Abrakhamia

Ketevan Bolashvili

Ekaterine Buchukuri

Eka Chabashvili

Ketevan Chitadze

Tamar Chkheidze

Gvantsa Ghvinjilia

Nino Jvania

Marina Kavtaradze

Leila Maruashvili

Marika Nadareishvili

Nana Sharikadze

Magda Sukhiashvili

Rusudan Tabagari

Maia Tabliashvili

Rusudan Takaishvili

Tamar Tsulukidze

Rusudan Tsurtsumia

Maka (Maya) Virsaladze

Tamar Zhvania

Natalia Zumbadze

GERMANY/GREECE

Manolis (Emmanouil) Vlitakis

GREECE

Apostolos Palios

ITALY

Giovanni Albini

LATVIA

Gleb Belyaev

LITHUANIA

Gražina Daunoravičienė

POLAND

Beata Bolesławska-Lewandowska

POLAND/SWITZERLAND

Ryszard Zoledziwski

SERBIA

Miloš Zatkalik

UNITED KINGDOM

Christopher Dingle

USA

Jon Churchill

ძირითადი მოხსენება
KEYNOTE PRESENTATION

ქრისტოფერ დინგლი Christopher Dingle

დიდი ბრიტანეთი
United Kingdom

Christopher Dingle is Professor of Music at Royal Birmingham Conservatoire and is a specialist in French Music, Music Criticism and Contemporary Music. He is co-author of the landmark Julian Anderson: Dialogues on Listening, Composing and Culture (Boydell, 2020) and the critical edition of his orchestration of Messiaen's *Un oiseau des arbres de Vie* (Oiseau Tui) will be published by Alphonse Leduc in 2021. He is the author/co-editor of five books on Messiaen and the editor of *The Cambridge History of Music Criticism* (CUP, 2019). He has recently turned his attention to his long-standing interest in Joseph Bologne, Chevalier de Saint-Georges.

Messiaen's (French) Internationalism

Olivier Messiaen stands as one of the first composers with a truly international outlook. His music draws on ideas and traditions from, among many others, India, Japan, Peru, Brazil and Java as truly integrated elements rather than the exoticism fashionable in previous generations. At the same, his Paris Conservatoire class drew students from across Europe, the Americas, South-East Asia and Australia. As Boulez observed, 'Messiaen's music ceases, without ignoring it, to consider the 'European' tradition as the only valid one, as the exclusive current that we must follow [...] to be willing in our time still to consider our own musical civilization as 'privileged' in relation to others, seems to him singularly narrow-minded'. Nonetheless, despite this internationalism, Messiaen also retained an unmistakably French sensibility. Both his cited influences and his pedagogy delineate a path through European musical history that has a distinctly French bias and, through omission, largely rejects Austro-Germanic repertoire and techniques. Drawing on an extensive range of Messiaen's writings and interviews, the recollections of students and performers as well as archive evidence, this speech examines the character and apparent contradictions within Messiaen's decidedly French Internationalism. It reflects on the nature of his national and international identities. In the process, it considers whether the way that we, as scholars, use evidence to (mis)construct a composer's musical identity results in constricted caricatures of their influences, experiences and enthusiasms. Finally, it argues that Messiaen's brand of internationalism created a highly influential narrative of progressive musical thought, which, through his students, gained wide currency in the decades after the Second World War as the authorized version of musical history.

ბიომინგემის სამეფო კონსერვატორიის პროფესორი, ფრანგული მუსიკის, მუსიკალური კრიტიკისა და თანამედროვე მუსიკის სპეციალისტი. იგი თანაავტორია გამოცემის Julian Anderson: Dialogues on Listening, Composing and Culture (Boydell, 2020). მისი გარეკესტრებული მესიანის თხზულების *Un oiseau des arbres de Vie* (*Oiseau Tui*) კრიტიკული გამოცემა გამოქვეყნდება 2021 წელს ალფონს ლედუკის მუსიკალური გამოცემების მიერ. იგი არის ავტორი/თანარედაქტორი მესიანის შესახებ ხუთი წიგნისა და რედაქტორი გამოცემისა *The Cambridge History of Music Criticism* (CUP, 2019). ბოლო პერიოდში ქრისტოფერ დინგლის ყურადღების ცენტრში მოექცა ჟოზეფ ბოლონია, შვეალიე დე სენ-ჟორჟი, რომლითაც დიდი ხანია დაინტერესებულია.

მესიანის (ფრანგული) ინტერნაციონალიზმი

ოლივიე მესიანი ერთ-ერთი პირველი კომპოზიტორია, რომელსაც ჭეშმარიტად ინტერნაციონალური მსოფლმხედველობა აქვს. მისი მუსიკა ემყარება იდეებსა და ტრადიციებს, მათ შორის, ინდოეთიდან, იაპონიიდან, პერუდან, ბრაზილიიდან და ავადან, როგორც ჭეშმარიტად ინტეგრირებულ ელემენტებს, და არა ეგზოტიკას, როგორც ეს წინა თაობებში იყო მოდაში. ამავდროულად, პარიზის კონსერვატორიაში მის კლასში თავმოყრილი იყვნენ სტუდენტები მთელი ევროპიდან, ამერიკიდან, სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიიდან და ავსტრალიიდან. როგორც ბულეზმა აღნიშნა: „მესიანის მუსიკა ევროპულ ტრადიციას არ იგნორირებს, მაგრამ აღარ განიხილავს ერთადერთ მოქმედ, ექსკლუზიურ მიმდინარეობად, რომელსაც უნდა მივდევდეთ [...] ჩვენს დროში, საკუთარი მუსიკალური ცივილიზაციის შესახებ, როგორც სხვებთან მიმართებაში „პრივილეგირებულზე“ საუბარი მას ცალსახად ვიწრო აზროვნებად მიაჩნია“. აღნიშნული ინტერნაციონალიზმის მიუხედავად, მესიანმა შეინარჩუნა ჭეშმარიტად ფრანგული მგრძნობელობა. მისი აღნიშნული გავლენები და პედაგოგიური მოღვაწეობა გამოკვეთს გზას ევროპულ მუსიკალურ ისტორიაში, რომელსაც აქვს მკაფიოდ ფრანგული მიყრდნობა და ძირითადად უარყოფს ავსტრო-გერმანულ რეპერტუარსა და ტექნიკას.

ეფუძნება რა მესიანის ხელნაწერებისა და ინტერვიუების ფართო სპექტრს, სტუდენტებისა და შემსრულებლების მოგონებებს, ასევე, საარქივო მონაცემებს, ნაშრომი იკვლევს მესიანის ჭეშმარიტად ფრანგული ინტერნაციონალიზმის ხასიათსა და აშკარად არსებულ წინააღმდეგობებს. ეს ასახავს მისი ეროვნული და საერთაშორისო იდენტობის ბუნებას. ამ პროცესში განხილულია — ის გზა, რასაც ჩვენ, მკვლევრები მტკიცებულებად ვიყენებთ კომპოზიტორის მუსიკალური იდენტობის (არასწორი) ინტერპრეტაციისთვის, ხომ არ ბადებს შეზღუდულ წარმოდგენებს მის გავლენებზე, გამოცდილებასა და ენთუზიაზმზე. დაბოლოს, აღნიშნულია, რომ მესიანის ინტერნაციონალიზმის ბრენდმა შექმნა პროგრესული მუსიკალური აზროვნების უაღრესად გავლენიანი ნარატივი, რომელიც მესიანის სტუდენტების მეშვეობით ფართოდ გავრცელდა მეორე მსოფლიო ომის შემდგომი ათწლეულების განმავლობაში, როგორც მუსიკალური ისტორიის ავტორიზებული ვარიანტი.

რეგულარული სესიები და მრგვალი მაგიდა
REGULAR SESSIONS AND ROUND TABLE

შიო აბრახამია
Shio Abrakhamia

საქართველო
Georgia

Doctoral student of Music History Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. In 2009 he completed Master's course in choir conducting at Tbilisi Conservatoire. Since the same year he has been the chorus master and choral conducting tutor at the Tbilisi Z. Paliashvili Central Music School. As a singer of Georgian State Academy Chorus he often performs in Georgia and Germany. As a musicologist he is an author of several scientific articles, gives public lectures and lecture-concerts. His research interests include Georgian Art music, Georgian and European choral music. Since 2015 he has been a founder and artistic director of the international chamber music festival "SALKHINO CAMERATA".

Sound Peculiarities in Georgian a capella Choral Music (Historical-cultural context)

The process of discovering musical sound as a self-sufficient phenomenon started in the 20th century. Multiple studies and daring experiments became the source for new discoveries in this field. Inner parameters and potential of sound were subjects of special observation. Composers, in essence, proposed new concept of sound, first in instrumental, and later in choral music. Human voice has unusually rich and most enigmatic emotional potential of expressiveness, especially in a cappella choral performance. Composers revealed new aesthetic visions by adopting-using the possibilities of human voice, via inserting sonorous and timbre effects in their scores, vocal "noise", and disintegration of verbal text.

The same process started in Georgia in 1970, although the first examples of a capella art choruses were created in the 1900s-1920s. In such scores (with easily noticeable impact of folk music) specifically Georgian national manner of choral sound production was revealed, which was absolutely different from common European variety of choral sound production manner) National manner of choral sound production laid foundation for national manner of academic choral performance, but the latter turned out to be incompatible with general aesthetics and ideological content of the Soviet music of the 1930s.

The new era in Georgian choral music started in the 1970s, when Soviet pincers weakened and adoption of contemporary Western music novelties became available for Georgian composers. Textural and technical diversity of their choral scores opened totally new possibilities in choral sonority, which became a chance for Georgian chorus masters to discover huge potential of human voice. Hence, by adopting and sharing contemporary Western practice, Georgian choral sound production manner found new ways for development.

The article focuses on choral music of Georgian composers and development paths of Georgian choral performance, as well as Soviet and Western influences on it and the results of seeking for national choral performance manner. The research is one of the first attempts to study the most diverse processes of Georgian national choral performance practice and is based on the author's significant theoretical and practical (singing and choral conducting) experience.

თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების დოქტორანტი. 2009 წელს დაამთავრა თბილისის კონსერვატორიის აკადემიური გუნდის დირიჟორობის სამაგისტრო კურსი. იმავე წლიდან პედაგოგია თბილისის ვ. ფაღიაშვილის სახელობის ცენტრალურ სამუსიკო სასწავლებელში — „ნიჭიერთა ათწლელი“ (გუნდისა და დირიჟორობის პედაგოგი). როგორც საგუნდო მომღერალი, აქტიურ საკონცერტო მოღვაწეობას ეწევა საქართველოსა და გერმანიაში. არის საქართველოს სახელმწიფო საგუნდო კაპელის მომღერალი. ის რამდენიმე სამეცნიერო სტატიის ავტორია. ატარებს საჯარო ლექციებსა და ლექცია-კონცერტებს. მისი, როგორც მუსიკოლოგის ინტერესის სფეროა ქართული პროფესიული მუსიკა, ქართული და ევროპული საგუნდო მუსიკა. 2015 წლიდან ჯამერული მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალის — „სალხინოს ჯამერატა“ დამფუძნებელი და სამხატვრო ხელმძღვანელი.

ბგერის თავისებურებები ქართულ a capella საგუნდო მუსიკაში (ისტორიულ-კულტურული კონტექსტი)

მუსიკალური ბგერის, როგორც მხატვრული ფენომენის, თვითმხარი მოვლენის მიმართ განსაკუთრებული ყურადღება XX საუკუნეში გამოვლინდა. მისმა კვლევამ და გაბეჭდილმა ექსპერიმენტებმა ახალ აღმოჩენებს დაუღო სათავე. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო ბგერის შინაგან პარამეტრებსა და პოტენციალს. კომპოზიტორებმა არსებითად წამოაყენეს ბგერის ახალი კონცეფცია. ინსტრუმენტული მუსიკის შემდეგ ეს პროცესები საგუნდო მუსიკაშიც წარიმართა. აღმნიშნის ხმა, განსაკუთრებით გუნდურ შესრულებაში (a cappella) უჩვეულოდ მდიდარ გამომსახველ, ბოლომდე ამოუცნობ ემოციურ პოტენციალს ინახავს. ხმის შესაძლებლობების ათვისება-გამოყენებით, საგუნდო პარტიტურებში სონორულ-ტემბრული ეფექტების ჩართვით, ვოკალური „ხმაურით“, ვერბალური ტექსტის დანაწევრებით, კომპოზიტორებმა ახალი ესთეტიკური ხედვები გამოავლინეს.

ეს პროცესი საქართველოში 70-იანი წლებიდან დაიწყო. თუმცა, პირველი ქართული a capella გუნდები მე-20 საუკუნის პირველ ოცწლეულში შეიქმნა, სადაც მკაფიოდ გამოვლინდა ეროვნული საგუნდო სამემსრულებლო მანერის ის მოდელი, რომელიც ზოგადევროპული სამემსრულებლო მანერისაგან განსხვავდება. ტრადიციული ფოლკლორის გავლენით, ხალხურობის ელფერით გამორჩეულმა პირველმა პარტიტურებმა დასაბამი ეროვნულ აკადემიურ სამემსრულებლო მანერას დაუღო, რომელიც 30-იანი წლებიდან საბჭოთა მუსიკის ზოგად ესთეტიკასთან და იდეოლოგიურ შინაარსთან ვერ შეთავსდა.

საბჭოთა მარწმუნების შესუსტებითა და თანამედროვე ევროპული მუსიკის სიახლეებთან ზიარებით, 70-იანი წლებიდან ქართულ საგუნდო მუსიკაში ახალი ერა დაიწყო. პარტიტურების ფაქტურულ-ტექნიკურმა გამრავალფეროვნებამ გახსნა საგუნდო ხმოვანების შესაძლებლობები და ქართველ ქორმასტერებს საშუალება მიეცათ, ჩასწვდომოდენ ხმის თვისებების დიდ პოტენციალს. ქართული საგუნდო მუსიკის ახალ ევროპულ ტენდენციებთან ზიარებით, ეროვნული საგუნდო მანერა ახალი გზებით განვითარდა.

მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია ქართველ კომპოზიტორთა საგუნდო მუსიკისა და საგუნდო შემსრულებლობის განვითარების გზებზე; საბჭოურ და დასავლეთ ევროპულ გავლენებსა და ეროვნული ბგერის ძიებების შედეგებზე. კვლევა ერთ-ერთი პირველი მცდელობაა ეროვნული საგუნდო შემსრულებლობის განვითარების მრავალფეროვანი პროცესების შესწავლის საქმეში, რომელიც თეორიულთან ერთად საკუთარ პრაქტიკულ სამემსრულებლო გამოცდილებებს ეფუძნება.

Composer, ukulelist and music theorist, is tenured professor of Music Theory, Solfège and Music Perception at the Conservatory of Alessandria (IT). His theoretical research focuses on mathematically informed aesthetic theories of music composition, mathematical music theory and its application to composition. He has written several concert music scores as well as many tracks and sound designs for video art, exhibitions, multimedia, commercials, trailers, videogames and television. Moreover, he is a ukulelist devoted to the modern and classical repertoire who commissions and performs new contemporary classical music written for the ukulele and transcribe classical and renowned contemporary and twentieth century scores for it.

ჯოვანი ალბინი Giovanni Albini

იტალია
Italy

PARTICIPANTS
მონაწილეები

Co-rapporteur: Fabrizio Nastari (p. 30)

Multiculturalism as a Creative Trigger: a Music Composers' Insight and Experience

In the fields of art, the cohabitation of different cultures from various areas of the world and from different historical periods has very often defined the framework for triggering the creation of new art and even for shaping the aesthetics of some artists. In fact, in the modern and post-modern era, the attempt to connect unrelated languages has been a recurrent choice of creation. In the complexity of the contemporary world, and in the context of the several studies about multiculturalism, cultural heritage, mixture of cultures and cultural appropriation, it is worth and even more crucial – primarily for artists – to reflect on the meaning and the value of mixing cultures and/or languages in art.

As music composers, the authors have been deepening why the use of materials from distant cultures could be relevant in music composition, how to deal with it, and what is nowadays the aesthetic and socio-cultural background that sets its foundation. Is not our musical world multicultural by nature? Do we really want to be multicultural or are we forced to? Is still possible to relate the multiculturalism of the Western world to concepts such as cultural appropriation or National schools?

It is against this background that the authors have developed the following issue: how a composer can today make a stand and give meaning to the use of elements from different cultures in a new work? We will give an overview of the standpoints of other composers and philosophers about the role and the value of mixing cultures, providing then our own experience. In particular, we will study how the tension created by the cohabitation between different cultures could offer unique devices for creating new music and defining aesthetics. We will focus then on music examples from some of the authors' original compositions and arranging for ukulele and for choir. Finally, some reflections on what can be the possible next stages for creating art through the mix, the juxtaposition and cohabitation of elements from very different cultures are proposed.

კომპოზიტორი, უკელელეზე შემსრულებელი და მუსიკის თეორეტიკოსი, ალესანდრინის კონსერვატორიის (იტალია) პროფესორი, სადაც მიჰყავს მუსიკის თეორიის, სოლფეჯიოსა და მუსიკის ალქმის კურსები. მისი თეორიული კვლევა ფოკუსირებულია მუსიკალური კომპოზიციის მათემატიკურად დასაბუთებულ ესთეტიკურ თეორიებზე, მათემატიკურ მუსიკის თეორიასა და მის გამოყენებაზე კომპოზიციებში. ავტორია რამდენიმე საკონცერტო მუსიკალური ნაწარმოების, ასევე, მრავალი ტრეკისა და ხმოვანი დიზაინის ვიდეო არტის, გამოფენების, მულტიმედიის, რეკლამების, ტრეილერების ვიდეოთამაშებისა და ტელევიზიისათვის. ასრულებს თანამედროვე და უკლასიკურ რეპერტუარს; როგორც სპეციალურად უკელელესთვის დაწერილ ახალ ნაწარმოებებს, ისე ცნობილი პარტიტურების გრანსკრიფციებს.

თანამომხსენებელი: ფაბრიციო ნასტარი (იხ. გვ. 30).

მულტიკულტურალიზმი, როგორც შემოქმედებითი გრიგერი: კომპოზიტორების ხელვა და გამოცდილება

ხელოვნების სფეროში განსხვავებულ კულტურათა თანაარსებობა, მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონიდან და სხვადასხვა ისტორიული პერიოდიდან, ხშირად განსაზღვრავს გარკვეულ ჩარჩოს ახალი ხელოვნების შექმნისთვის და ზოგიერთი არტისტის ესთეტიკის ჩამოყალიბებისთვისაც. ფაქტობრივად, არანათესაური ენების შერწყმის მცდელობა მოდერნიზმისა და პოსტმოდერნიზმის ეპოქაში მუდმივი შემოქმედებითი არჩევანი იყო. თანამედროვე სამყაროს სირთულის პირობებში და მულტიკულტურალიზმის, კულტურული მემკვიდრეობის, კულტურათა ნარევისა და კულტურის მითვისების შესახებ რამდენიმე გამოკვლევის კონტექსტში, გადაწყვეტია, არტისტები დაფიქრდნენ ხელოვნებაში კულტურათა და/ან ენების შერევის მნიშვნელობასა და ღირებულებაზე.

ნაშრომის ავტორები კომპოზიტორის პოზიციიდან განიხილავენ საკითხს, თუ რატომ შეიძლება მნიშვნელოვანი იყოს შორეული კულტურების მასალების გამოყენება კომპოზიციებში; როგორ უნდა მოგვარდეს ეს და რა არის ის ესთეტიკური და სოციალურ-კულტურული ფონი, რომელიც დღეს ამის საფუძველს ქმნის. განა არ არის ჩვენი მუსიკალური სამყარო ბუნებით მულტიკულტურული? ნამდვილად გვინდა ვიყოთ მულტიკულტურული, თუ იძულებული ვართ? შესაძლებელია დასავლური სამყაროს მულტიკულტურალიზმის დაკავშირება ისეთ კონცეფციებთან, როგორიცაა კულტურის მითვისება, ან ეროვნული სკოლები?

სწორედ ამ ფონზე, ავტორები განიხილავენ – როგორ შეუძლია დღეს კომპოზიტორს საკუთარი თავის პოზიციონირება და ახალ ნაწარმოებში სხვადასხვა კულტურის ელემენტების გამოყენებისთვის მნიშვნელობის მიცემა? ჩვენ მიმოვიხილავთ სხვა კომპოზიტორებისა და ფილოსოფოსების პოზიციებს კულტურის შერევის როლისა და ღირებულების შესახებ, რის შემდეგ წარმოვადგენთ საკუთარ გამოცდილებას. კერძოდ, შევისწავლით, როგორ შეიძლება სხვადასხვა კულტურათა თანაარსებობის შედეგად შექმნილმა დაძაბულობამ წარმოქმნას უნიკალური საშუალებები ახალი მუსიკის შექმნისა და ესთეტიკის განსაზღვრისთვის. ყურადღებას გავამახვილებთ ზოგიერთი ავტორის ორიგინალურ კომპოზიციასა და უკელელესა და გუნდისთვის არანჭირებულ მუსიკალურ ნიმუშებზე. დასასრულს, შემოთავაზებულა რამდენიმე მოსაზრება ძალზე განსხვავებულ კულტურათა ელემენტების შეთავსებისა და თანაარსებობის პირობებში, მიქსის საშუალებით ხელოვნების შექმნის შესაძლო შემდგომი ეტაპების შესახებ.

გლებ ბელაიევი Gleb Belyaev

ლატვია
Latvia

Prof. Gleb Belyaev (Head of Music Department at Daugavpils University in Latvia) and Prof. dr hab. Ryszard Zoledziewski (Head of the Department of Wind Instruments, Percussion and Accordion - Karol Lipiński Academy of Music in Wrocław, Poland) - the artists have been cooperating for over 10 years, creating the unique Polish-Latvian instrumental duo OctoOpus. The musicians have performed in academic centers in European countries as well as in North America, Asia and Africa. In 2019, as part of the cooperation between the University of Daugavpils and the Academy of Music in Wrocław, a CD was released entitled Cassiopeia, where the artists recorded, among others, the works of the most eminent contemporary Polish and Latvian composers.

Co-rapporteur: Ryszard Zoledziewski (p. 24)

Polish - Latvian Music and Its Importance in Contemporary Music, as Exemplified by the OctoOpus Duo

Contemporary creativity, including contemporary music, permeates more and more in various areas of our multicultural reality. At the beginning of the 21st century, this is even more visible in all areas of our life, including music. This is undoubtedly dictated, largely thanks to the Internet, as a medium that explores more and more all areas of our life, including the artistic activity of contemporary composers. The lecture will briefly present the creative output of outstanding composers from Daugavpils (Latvia) and Wrocław (Poland), authors who write music for saxophone and piano. These artists, although they constitute an autonomous national musical identity, write more and more in an innovative multicultural spirit, and the instrumentalists performing these works testify to this multiculturalism. The profiles of selected outstanding composers from Daugavpils and Wrocław, artists who create music for saxophone and piano, will be presented. Selected works, their short formal characteristics, and their uniqueness in contemporary art will be presented. Works will be presented that show the lyrical timbre of the saxophone in combination with the warm sound of the piano, instruments that complement each other in a synergistic and complementary way. In terms of performance, the combination of a saxophone and a piano, based on various musical cultures confirms the increasingly common multiculturalism in contemporary music. The expressive, elegant and masterful way of writing and playing music, which is characteristic of the "Slavic sound", allows artists to present national features, as well as constantly discover new perspectives in contemporary creativity, promoting contemporary Polish and Latvian music, the music of composers from Daugavpils and Wrocław.

პროფესორი გლებ ბელაიევი (ლატვიის დაუგავპილსის უნივერსიტეტის მუსიკის დეპარტამენტის უფროსი) და პროფესორი რიშარდ ზოლედზიევსკი (ჩასაბერ საყრავთა, დასარტყამთა და აკორდეონის დეპარტამენტის უფროსი კაროლ ლიპინსკის მუსიკის აკადემიაში, ვარშავა, პოლონეთი) – ათი წელია შემოქმედებითად თანამშრომლობენ; წარმოადგენენ უნიკალურ პოლონურ-ლატვიურ ინსტრუმენტულ დუეტს OctoOpus. მუსიკოსები გამოდიან ევროპის ქვეყნებისა და ჩრდილოეთ ამერიკის, აზიისა და აფრიკის მუსიკალურ ცენტრებში. 2019 წელს დაუგავპილსის უნივერსიტეტისა და ვროცლავის აკადემიის ურთიერთთანამშრომლობის ფარგლებში გამოიყვანა კომპაქტდისკი სახელწოდებით Cassiopeia, სადაც მათ ჩაწერეს თანამედროვე პოლონელი და ლატვიელი კომპოზიტორების ნაწარმოებები.

თანამომხსენებელი: რიშარდ ზოლედზიევსკი (იხ. გვ. 24)

პოლონურ - ლატვიური მუსიკა და მისი მნიშვნელობა თანამედროვე მუსიკაში OctoOpus Duo-ს მაგალითზე

თანამედროვე შემოქმედება, თანამედროვე მუსიკის ჩათვლით, სულ უფრო და უფრო იჭრება ჩვენი მულტიკულტურული რეალობის სხვადასხვა სფეროში. XXI საუკუნის დასაწყისში ეს კიდევ უფრო თვალსაჩინოა ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში, მათ შორის, მუსიკაში. ეს უდავოდ განპირობებულია მეტწილად ინტერნეტით, როგორც საშუალებით, რომელიც სულ უფრო მეტად იკავებს ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროს, მათ შორის, თანამედროვე კომპოზიტორთა მხატვრულ საქმიანობას. მოხსენება მოკლედ წარმოაჩენს ცნობილი კომპოზიტორების შემოქმედებას დაუგავპილსიდან (ლატვია) და ვროცლავიდან (პოლონეთი); ავტორებს, რომლებიც წერენ მუსიკას საქსოფონისა და ფორტეპიანოსთვის. ეს არტისტები, მიუხედავად იმისა, რომ წარმოადგენენ დამოუკიდებელ ეროვნულ მუსიკალურ იდენტურობას, უფრო და უფრო ინოვაციური მულტიკულტურული სულისკვეთებით ქმნიან, რასაც შემსრულებლებიც მოწმობენ. მოხსენებაში წარმოდგენილი იქნება დაუგავპილსისა და ვროცლავის გამორჩეული კომპოზიტორების ფიგურები, რომლებიც წერენ მუსიკას საქსოფონისა და ფორტეპიანოსთვის. წარმოდგენილი იქნება რჩეული ნამუშევრები, მათი მოკლე დახასიათება, უნიკალურობა თანამედროვე ხელოვნებაში. წარმოდგენილი იქნება ნამუშევრები, რომლებიც წარმოაჩენს საქსოფონის ლირიკულ ტემბრს ფორტეპიანოს თბილ ჟღერადობასთან ერთად; ინსტრუმენტებს, რომლებიც ერთმანეთს სინერგიულად და კომპლემენტარულად ასეუბნენ. საშესრულებლო თვალსაზრისით, საქსოფონისა და ფორტეპიანოს კომბინაცია, რომელიც ეფუძნება სხვადასხვა მუსიკალურ კულტურას, ადასტურებს თანამედროვე მუსიკაში სულ უფრო გავრცელებულ მულტიკულტურალიზმს. მუსიკის წერისა და შესრულების „სლავური ჟღერადობისთვის“ დამახასიათებელი ექსპრესიული, ელეგანტური და ოსტატური ხერხი საშუალებას აძლევს არტისტებს წარმოაჩინონ ეროვნული ნიშნები; ასევე, მდომივად აღმოაჩინონ ახალი პერსპექტივები თანამედროვე შემოქმედებაში, მოახდინონ თანამედროვე პოლონური და ლატვიური მუსიკის, დაუგავპილსისა და ვროცლავის კომპოზიტორთა პოპულარიზება.

Musicologist, Ph.D in Art Studies and Professor of Composition and Musicology Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She graduated from Tbilisi State Conservatoire (1987). In 1991 she completed post-graduate course at the National Institute of Art History (Moscow, Russia) and defended dissertation at the same Institute in 1994. She is the author of many scientific articles and books including "History of the 20th Century Music. Lectures" (2011) and "Analysis Of the 20th Century Music" (in collaboration with Ketevan Chitadze, 2017), "Music in Baroque Era: Historical and Theoretical Issues" (2018). Ketevan Bolashvili actively participates in conferences in Georgia and abroad. She is co-author of the Radio program cycle "20th Century – Music and Musician" on Georgian Public Radio. Ketevan Bolashvili is director of the annual Festival "Tbilisi. Contemporary Music Evenings".

"The Undiladze Family" / "Der Ring des Nibelungen": A Natural and Inevitable Analogy

The paper aims to compare two extraordinary opera projects, two tetralogies – Richard Wagner's "Der Ring des Nibelungen" and Teimuraz Bakuradze's "The Undiladze Family". Naturally, parallel discussion of these two gigantic works in the frame of one paper is an extremely challenging task for the researcher, so, I will focus on the most specific aspects.

It is true that these research projects are in an unequal position and this defines and complicates the angle of the study: "Der Ring des Nibelungen" already a century and a half ago occupied its place on the stage of the best opera houses and in the repertoire of outstanding conductors. Moreover, Wagner's name, despite the ambivalent attitude of professionals and amateurs to him, is recognized as the greatest artistic event, Teimuraz Bakuradze's name is known to almost no one. However, such kind of disbalance, definitely, does not make any limitation for the research process of Bakuradze's work at the first stage. On the contrary, I believe that it is extremely challenging and even necessary, to explore the tetralogy "The Undiladze family" through different contexts, which, I hope, will arouse interest to the work. It should also be noted that these issues determine the relevance of the research object.

Thus, the paper is dedicated to "The Undiladze Family" and its natural and inevitable analogy – "Der Ring des Nibelungen". Main objective of the study is to determine the similarities and differences between these two opera cycles by considering different aspects: structure, genre definition and every part of tetralogies, unifying factors, the context of creation, and other parameters of the cycles, etc.

ქეთევან ბოლაშვილი Ketevan Bolashvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციის და მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტის პროფესორი. დაამთავრა თბილისის კონსერვატორია (1987); ხოლო 1991 წელს ხელოვნებათმცოდნეობის ინსტიტუტის (მოსკოვი, რუსეთი) ასპირანტურა და იქვე დაიცვა დისერტაცია (1994). იგი მრავალი სამეცნიერო სტატიის და წიგნის ავტორია, მათ შორის: „XX საუკუნის მუსიკის ისტორია. ლექციები“ (2011), „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ (თანაავტორი ქეთევან ჭიტაძე) (2017), „ბაროკოს ეპოქის მუსიკა: ისტორიის და თეორიის საკითხები“ (2018); სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ; არის რადიოგადაცემების ციკლის „XX საუკუნე – მუსიკა და მუსიკოსები“ თანაავტორი (გადაცემა საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის რადიოს მიერ). ქეთევან ბოლაშვილი არის ყოველწლიური ფესტივალის „თბილისი. თანამედროვე მუსიკის საღამოები“ დირექტორი.

„უნდილაძეების ოჯახი“ / „ნიბელუნგის ბეჭედი“: ბუნებრივი და გარდაუვალი ანალოგია

მოხსენების მიზანია ორი უპრეცედენტო საოპერო პროექტის, ორი ტეტრალიგიის – რიხარდ ვაგნერის „ნიბელუნგის ბეჭდის“ და თეიმურაზ ბაკურაძის „უნდილაძეების ოჯახის“ შედარებითი ანალიზი. ბუნებრივია, ერთი მოხსენების ფარგლებში ამ ორი გიგანტური ნაწარმოების პარალელური განხილვა მკვლევრისთვის განუხორციელებელი ამოცანაა და, ამიტომ, შეჭერდებით მხოლოდ რამდენიმე ასპექტზე. მართალია, საკვლევი ობიექტები არათანაბარ მდგომარეობაშია, რაც მნიშვნელოვანი გარემოებაა და ართულებს კვლევის რაიუსს: „ნიბელუნგის ბეჭედი“ უკვე საუკუნე-ნახევრის წინ დაიმკვიდრა ადგილი საუკეთესო საოპერო თეატრების სცენებზე და ყველა დროის საუკეთესო დირიჟორების რეპერტუარში; „უნდილაძეების ოჯახი“ ინტერპრეტატორების და საოპერო სცენაზე რეალიზების მოლოდინშია. გარდა ამისა, ვაგნერის სახელი, მის მიმართ პროფესიონალების და მოყვარულების არაერთგვაროვანი დამოკიდებულების მიუხედავად, უდიდეს მხატვრულ მოვლენადაა აღიარებული, თეიმურაზ ბაკურაძის სახელი თითქმის არავისთვისაა ცნობილი. მაგრამ ასეთი დისბალანსი, რა თქმა უნდა, არ ზღუდავს ბაკურაძის ნაწარმოების კვლევის პირველ ეტაპს. პირიქით, ვთვლი, რომ საჭირო, აუცილებელიც კი არის ტეტრალიგია „უნდილაძეების ოჯახის“ შესწავლა სხვადასხვა კონტექსტში, რაც, ვიმედოვნებ, გააღვივებს მის მიმართ ინტერესს. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სწორედ ეს განსაზღვრავს საკვლევი საკითხის აქტუალობას.

ამგვარად, მოხსენება ეძღვნება „უნდილაძეების ოჯახს“ და მის ბუნებრივ და გარდაუვალ ანალოგიას – „ნიბელუნგის ბეჭედს“. კვლევის ამოცანა მდგომარეობს ამ ორი საოპერო ციკლის მსგავსებისა და განსხვავების დადგენაში სხვადასხვა ასპექტის გათვალისწინებით: ციკლების სტრუქტურის, მათში შემავალი ნაწარმოებების ჟანრული კუთვნილების, ციკლის გამაერთიანებელი ფაქტორების, შექმნის კონტექსტის და სხვ.

ბეატა ბოლესლავსკა- ლევანდოვსკა Beata Bolesławska- Lewandowska

პოლონეთი
Poland

Ph.D., hab., is an Assistant Professor at the Institute of Art, Polish Academy of Sciences. She is the author of *Panufnik* (2001), *Górecki. A Portrait in Memory* (2013), *Panufnik. Architect of Emotions* (2014), *The Life and Works of Andrzej Panufnik (1914–1991)* (2015), *Mycielski. Noblesse oblige* (2018), *The Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music Since 1956* (2019) and editor of the correspondence between Zygmunt Mycielski and Andrzej Panufnik (Vol. 1, 2016; Vol. 2, 2018). She has also published numerous articles and reviews on Polish contemporary music for musicological journals and music magazines both in Poland and abroad, as well as texts for websites, concert programmes and CD booklets. From 2015, chairwoman of the Musicologists Section and member of the Board of the Polish Composers' Union.

Towards „Polish national school”: Karol Szymanowski and His Musical Testament

Karol Szymanowski played an important role in the Polish musical culture of the XXth century – his music, but also views and personality had an enormous influence on artistic decisions of the next generation of Polish composers (born around 1910). Roman Palester, Zygmunt Mycielski or Roman Maciejewski had a chance to meet Szymanowski either during his pedagogical work in the Warsaw Conservatory or socially. For a little younger Witold Lutosławski and Andrzej Panufnik, he became a great fascination. For all of them, the encounter with Szymanowski and his music was highly significant. In my paper, I will attempt to address the following questions: What was the role of Szymanowski and his music in the eyes of the next generation of Polish composers; and what kind of testament did he leave for Polish music.

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებულ ხელოვნების ინსტიტუტის (ვარშავა) ასისტენტ პროფესორი. ავტორია წიგნების: *Panufnik* (ერაკოვი, 2001), *Górecki. A Portrait in Memory* (ერაკოვი, 2013), *Panufnik. Architect of Emotions* (2014), *The Life and Works of Andrzej Panufnik (1914–1991)* (2015), *Mycielski. Noblesse oblige* (2018), *The Symphony and Symphonic Thinking in Polish Music Since 1956* (2019); ასევე, რედაქტორია ზიგმუნდ მიჩელსკისა და ანდრეი პანუფნიკის მიმოწერის (ტ. 1, 2016; ტ. 2, 2018). გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სტატია და მიმოხილვა პოლონურ თანამედროვე მუსიკაზე მუსიკოლოგიურ და მუსიკალურ ჟურნალებში პოლონეთსა და მის საზღვრებს გარეთ, ასევე, ტექსტები ვებგვერდებისთვის, საკონცერტო პროგრამებისა და CD ბუკლეტებისთვის. 2015 წლიდან პოლონეთის კომპოზიტორთა კავშირის მუსიკოლოგიის განყოფილების თავმჯდომარე და კავშირის საბჭოს წევრია.

„პოლონური ეროვნული სკოლისკენ” – კაროლ შიმანოვსკი და მისი მუსიკალური დანაგოვარი

კაროლ შიმანოვსკიმ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა XX საუკუნის პოლონურ მუსიკალურ კულტურაში – მისმა მუსიკამ, ასევე შეხედულებებმა და პიროვნებამ უდიდესი გავლენა მოახდინა მომდევნო თაობის პოლონელი კომპოზიტორების მხატვრულ გადაწყვეტებზე. რომან პალესტერს, ზიგმუნდ მიჩელსკის ან რომან მაჩიევსკის შესაძლებლობა ჰქონდათ შეხვედროდნენ შიმანოვსკის მისი ვარშავის კონსერვატორიაში პედაგოგიური მუშაობის პერიოდში, ან საზოგადოებაში. ოდნავ უმცროსი ვიტოლდ ლუტოსლავსკი და ანჟეი პანუფნიკი მისით აღფრთოვანებულები იყვნენ. ყველა მათგანისთვის შიმანოვსკისთან და მის მუსიკასთან შეხვედრა ძალზე მნიშვნელოვანი იყო. ჩემს ნაშრომში შევეცდები შემდეგ კითხვებზე გავცე პასუხი: რა როლი და მნიშვნელობა ჰქონდა შიმანოვსკის და მის მუსიკას მომდევნო თაობის პოლონელი კომპოზიტორების თვალთახედვით; რა ტიპის სულიერი დანაგოვარი დარჩა მის შემდეგ პოლონურ მუსიკას.

Musicologist, PhD in Art Studies, a visiting Lecturer at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Received several scholarships of Rustaveli Fund for young scientists (2008/09) and the Italian Government (2004, 2006/07). Guest-manager at Rome Opera Theatre. Coordinator of Foreign Affairs at Tbilisi State Conservatoire (2000-2002), a teacher at the Experimental Music School (1995-2000) and Mikeladze Tbilisi College of Music (2012-2015). In 1999-2015 worked at Tbilisi Opera and Ballet State Theatre on different management positions: Coordinator of Public relations and Literary part, Special project Manager, Head of Administration. TV Host and Presenter of the Musical Program at Georgian State Television (I, II channel), 9th Channel. Author of about 20 scholarly publications. Mains scope of her interest are the issues of multiculturalism, musical theatre, art-management.

Forgotten Names – Nektarios (Otar) Chargeishvili

There are many cases when history unfairly forgets the names of talented artists due to the misfortunes of life, and the reason for this often is the governing system. The paper touches upon constant problem of an artist and relation with the system; what path an artist chooses to oppose the regime – conformism, silence or protest. Tragic fate of a free-thinking artist in a totalitarian state is discussed on one particular example; Nektarios Chargeishvili – born in Leningrd, raised and interred in Abkhazia, a graduate of Moscow Conservatory and University, an extraordinarily thinking person of the 1960s, a philosopher, a modernist composer. He is the author of symphonic poems, suites, symphonies, one-act ballets, music for movies, etc.

The representatives of “Golden generation”, who studied with him at Moscow Conservatory (Schnittke, Gubaidulina, Denisov, Butsko, Karamanov....) referred to Chargeishvili as one of the most distinguished; and Gubaidulina called his symphony genial. Despite his great potential and interesting creative work, open antagonism of the Soviet government became an obstacle for the realization of his talent, which was followed by unofficial pursuit in professional activities, dismissal from the position of a teacher at Moscow Conservatory, failed premiere of his latest work, the Symphony, created during the same period, and tragic end of his life.

The paper discusses Nektarios Chargeishvili's philosophical thought – the treatise “Esotheric Doctrine of Christianity” and his symphony (1971).

ეკატერინე ბუჩუკური Ekaterine Buchukuri

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მონვეული პედაგოგი. რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის (2008/09), იტალიის მთავრობის სტიპენდიანი (2004, 2006/07). რომის ოპერის თეატრის სტაჟიორი (2007). სხვადასხვა წლებში იყო თბილისის კონსერვატორიის უცხოეთთან ურთიერთობის განყოფილების უპირდინატორი (2000-2002), ექსპერიმენტული სამუსიკო სკოლის (1995-2000) და ე. მიქელაძის სახ. ცენტრალური სამუსიკო სასწავლებლის პედაგოგი (2012-2015); 1999-2004 წლებში თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში ლიტერატურული ნაწილის გამვე, პრესასა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის უპირდინატორი, სპეცპროექტების მენეჯერი, თეატრის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი (2004-2012). მიჰყავდა საავტორო მუსიკალურ-შემეცნიებითი სატელევიზიო პროექტები (საქ. 1 არხი, IX არხი). ავტორია 20-მდე სამეცნიერო სტატიის. სამეცნიერო ინტერესების სფეროა კულტურათაშორისი ურთიერთობები, მულტიკულტურალიზმი, მუსიკალური თეატრი, არტმენეჯმენტი.

დავინწყებული სახელები – ნექტარიოს (ოთარ) ჩარგეიშვილი

ხშირია შემთხვევები, როდესაც ისტორია ცხოვრების ბედუქუმართობის გამო უსამართლოდ ივიწყებს ნიჭიერ ხელოვანთა სახელებს და ამის მიზეზი ხშირად მმართველი სისტემაა. მოხსენებაში წარმოდგენილია ხელოვანისა და სისტემასთან დამოკიდებულების მუდმივი პრობლემა, ის თუ რა გზას ირჩევს ხელოვანი – კონფორმიზმის, დუმის, თუ პროტესტის ფორმას რეჟიმთან დაპირისპირებისას. თავისუფლად მოაზროვნე ხელოვანის ტრაგიკული ბედი გოტალიტარულ სახელმწიფოში განხილულია ერთ კონკრეტულ მაგალითზე; ნექტარიოს ჩარგეიშვილი – ლენინგრადში დაბადებული, აფხაზეთში გაზრდილი და დაქრძალული, მოსკოვის კონსერვატორიის და უნივერსიტეტის ურსდამთავრებული, 60-ანელთა თაობის არაორდინალურად მოაზროვნე პიროვნება, ფილოსოფოსი, მოდერნისტი კომპოზიტორი. მას დაწერილი აქვს სიმფონიური პოემები, სიუეტები, სიმფონია, ერთაქტიანი ბალეტები, მუსიკა კინოფილმებისთვის და სხვ.

„ოქროს თაობის“ წარმომადგენლები, რომლებიც მასთან ერთად სწავლობდნენ მოსკოვის კონსერვატორიაში (შნიტკე, გუბაილულინა, დენისოვი, ბუცკო, ყარამანოვი) ჩარგეიშვილს ერთ-ერთ ყველაზე გამორჩეულად მიიჩნევდნენ, ხოლო გუბაილულინა მის სიმფონიას გენიალურს უწოდებდა.

დიდი პოტენციალის და საინტერესო შემოქმედების მიუხედავად, მისი ნიჭის რეალიზების ხელისშემშლელი ფაქტორები გახდა საბჭოთა ხელისუფლების ღია ანტაგონიზმი, რასაც მოჰყვა არაოფიციალური დევნა პროფესიულ საქმიანობაში, დათხოვნა მოსკოვის კონსერვატორიის პედაგოგის თანამდებობიდან, ამავე პერიოდში შექმნილი მისი ბოლო ნაწარმოების, სიმფონიის ჩავარდნილი პრემიერა და ცხოვრების ტრაგიკული დასასრული.

მოხსენებაში განხილვის საგანს წარმოადგენს ნექტარიოს ჩარგეიშვილის ფილოსოფიური ნააზრევი – ტრაქტატი „ქრისტიანობის უბოთერული დოქტრინა“ და მისი სიმფონია (1971).

გრაჟინა დაუნორავიჩიენე Gražina Daunoravičienė

ლიეტუვა
Lithuania

Doctor Habil. of Musicology, Professor, has been teaching at the Lithuanian Academy of Music and Theatre. She held a numerous scientific scholarships and grants to study and do research at the Moscow Tchaikovsky Conservatory (Russia), at Salzburg Mozarteum (Austria). She was awarded a scholarship from the ministry of Culture and Education of Saxon lands and DAAD grand (Germany), and has been invited to Oxford University (Oxford Colleges Hospitality scheme, UK). She presented reports and published scientific articles in Latvia, Poland, Germany, Ukraine, Georgia, Russia, Great Britain, Belgium, Italy, Austria, Switzerland, Slovenia, Yugoslavia, Finland, United States, China etc.

Conceptual Structure of the Term “School of Composers”

This paper looks into various meanings associated with the concept of a ‘school of composers’ and presents an overview of Lithuania schools and classes which had formed in the course of the 20th century. I would like to review briefly the argumentation of a conceptual structure inherent in the term ‘school of composers’ as it was proposed by the late prof. A. Ambrazas (1934–2016). He viewed it as a complex tripartite system, consisting of: a) the so-called *pedagogic schools of composers*, defined by the general features of a school; b) ‘free’ *schools of composers* (a term borrowed from O. Tuisk), seen as voluntary associations of the like-minded artists; and c) *national school of composers*, conceived as a body of artistic work that shares some common features characteristic of a prevalent national style. The idea of a “national school of composers” has perhaps the longest history of clashing ideologies and approaches. T. W. Adorno, W. Apel, F. Blume, and H. H. Eggebrecht, others refute this idea and espouse the idea of universality – “the privilege of central musical nations” – instead. Even though C. Dahlhaus has replaced the dichotomy of peripheral *versus* universal with the notion of synergy, it is generally admitted that the idea of a national school of composers has lost its social significance in the 20th century and became ‘outdated’.

Paper presents an overview of how composers were educated in Lithuania from the beginning in 1923 when S. Šimkus initiated composition classes at the *Memeler Konservatorium für Musik* and throughout the 20th century to this day, revealing a succession of 16 composition classes at Lithuanian schools of higher education. The schematized genealogical charts distinguish between nonidentical notions of a “school of composers” and a “composition class”.

მუსიკოლოგიის დოქტორი, პროფესორი, ასწავლიდა ლიეტუვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიაში. მიღებული აქვს მრავალი ჯვლევიითი სტიპენდია და სასწავლო გრანტი; ჯვლევიით მოღვაწეობას ეწეოდა მოსკოვის პ. ჩაიკოვსკის სახ. სახელმწიფო ჯონ-სერვატორიაში (რუსეთი), ზალცბურგის მოცარტეუმში (ავსტრია). მიენიჭა საქსონიის ჯულტურისა და განათლების სამინისტროსა და DAAD-ს (გერმანია) სტიპენდიები და მიწვეული იყო ოქსფორდის უნივერსიტეტში (ოქსფორდის ჯოლეჯების სტუმართმოყვარეობის სქემა, დიდი ბრიტანეთი). გამოაქვეყნებული აქვს მოხსენებები და სამეცნიერო სტატიები ლატვიაში, პოლონეთში, გერმანიაში, უკრაინაში, საქართველოში, რუსეთში, დიდ ბრიტანეთში, ბელგიაში, იტალიაში, ავსტრიაში, შვეიცარიაში, სლოვენიაში, იუგოსლავიაში, ფინეთში, შეერთებულ შტატებში, ჩინეთში და ა.შ.

ტერმინის „საკომპოზიტორო სკოლა“ ჯონცეპტუალური სტრუქტურა

ნაშრომში განხილულია „საკომპოზიტორო სკოლის“ ჯონცეფციასთან ასოცირებული სხვადასხვა მნიშვნელობა და წარმოდგენილია მე-20 საუკუნის განმავლობაში ჩამოყალიბებული ლიეტუვის სკოლები და კლასები. მოკლედ მიმოვიხილავ პროფესორ ა. ამბრაზას (1934–2016) მიერ შემოთავაზებული ჯონცეპტუალური სტრუქტურის არგუმენტაციას, რომელიც თან ახლავს ტერმინს „საკომპოზიტორო სკოლა“. იგი მას განიხილავდა, როგორც ჯომპლექსურ სამანდილიან სისტემას: ა) ე.წ. ჯომპოზიტორთა პედაგოგიური სკოლები, სკოლის ზოგადი მახასიათებლებით; ბ) ჯომპოზიტორთა „თავისუფალი“ სკოლები (ო. ტუისკის ტერმინი), რომელიც განიხილება როგორც თანამოაზრე ხელოვანთა ნებაყოფლობითი გაერთიანებები და გ) ჯომპოზიტორთა ეროვნული სკოლა, მხატვრული ნაწარმოების ერთობლიობა, რომელთაც გააჩნია ეროვნული სტილის დამახასიათებელი ზოგიერთი საერთო თვისება. „ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლის“ იდეას, ალბათ, აქვს იდეოლოგიებისა და მიდგომების შუახების ყველაზე ხანგრძლივი ისტორია. თ. ადორნო, ვ. აპელი, ფ. ბლუმი და ჰ. ჰ. ეგებრეხტი და სხვები უარყოფენ ამ იდეას და მის ნაცვლად მხარს უჭერენ უნივერსალობის იდეას – „ცენტრალური მუსიკალური ერების პრივილეგია“. მიუხედავად იმისა, რომ ჯ. დალჰაუსმა პერიფერიულისა და უნივერსალურის დიქტომია შეცვალა სინერგიის ცნებით, ძირითადად აღიარებენ, რომ ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლის იდეამ მე-20 საუკუნეში დაკარგა სოციალური მნიშვნელობა და „მოძველდა“.

ნაშრომში მიმოვიხილეთ, თუ როგორ იღებდნენ განათლებას ჯომპოზიტორები ლიეტუვაში 1923 წლის დასაწყისიდან, როდესაც ს. შიმკუსმა წამოიწყო ჯომპოზიციის გაკვეთილები *Memeler Konservatorium für Musik*-ში. ლიეტუვის უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებებში მე-20 საუკუნიდან დღემდე გამოვლენილია 16 საკომპოზიციო კლასი. გენეალოგიურ სქემებში მოცემულია განსხვავება არაიდენტურ ცნებებს – „საკომპოზიტორო სკოლა“ და „ჯომპოზიციის კლასი“ – შორის.

Composer, Doctor of Musical Art (since 2011), Associate Professor at the Composition Department (since 2013) and Dean of Composition and Musicology Faculty (since 2014) of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She is winner of various local and international competitions (in 1994, 2010, 2017 received the awards of the Ministry of Culture of Georgia, the Union of Composers and Musicologists of Georgia, in 2014 in St. Petersburg, was a laureate of the composition competition "Choir Laboratory", 2nd place); participant in local and international music projects. Has participated in various conferences and practical seminars: Tbilisi International Musicological Conference, St. Petersburg (2014) within the framework of the Choral Festival "Mirror of Time" "Modern Choirmaster", "Ars Nova East and West" in Prague (2016), „International online Conference Music-Cultural Bridge"-Wroclaw Academy of Music, Poland (2020). Her scholarly interest is the connection between various fields of art, religion and science.

Peculiarities of Employment of a Three-phase Composition System on the Example of Nodar Mamisashvili's Piano Cycle "The Pages of Lyrical Diary" and Marina Adamia's "Six Pieces for Violet Loving Girl"

Nodar Mamisashvili's three-phase composition system is a sample of European rational thinking which is based on Georgian national soil. It should be noted that the system is quite flexible in terms of phase employment, as well as segment displacement. The so-called segments are the smallest parts of the system. The development of chords from the groups of segments can be carried out in any direction, namely, by maintaining the characteristic intervals of "Georgian chords", or by transforming them into "European chords" and vice versa.

The paper discusses the peculiarities of applying the three-phase composition system on the example of Mamisashvili's piano cycle "The Pages of Lyrical Diary" and Marina Adamia's piano cycle "Six Pieces for Violet Loving Girl". It shows how each phase is represented in the specific sections of the compositions. The development peculiarities of the dynamics in each composition are compared with the phase employment "map". The compositional and textural characteristics of the works are discussed in the context of their relations with the phases.

**მაკა (მაია) ვირსალაძე
Maka (Maya) Virsaladze**

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

კომპოზიტორი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი (2011 წლიდან), თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი (2013 წლიდან), კომპოზიციის და მუსიკოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი (2014 წლიდან). იგი სხვადასხვა ადგილობრივი და საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებულია (1994, 2010, 2017 წლებში მიღებული აქვს საქართველოს კულტურის სამინისტროს, საქართველოს კომპოზიტორთა და მუსიკისმცოდნეთა შემოქმედებითი ჯავშნის ჯილდოები, 2014 წელს პეტერბურგის საკომპოზიტორო კონკურსის „საგუნდო ლაბორატორია“ ლაურეატის წოდება, II ადგილი); არაერთი ადგილობრივი და საერთაშორისო მუსიკალური პროექტის მონაწილეა. მ. ვირსალაძეს მიღებული აქვს მონაწილეობა სხვადასხვა კონფერენციასა და პრაქტიკულ სემინარში. მათ შორისაა: თბილისის საერთაშორისო მუსიკოლოგიური კონფერენცია, სანქტ-პეტერბურგის საგუნდო ფესტივალის „დროის სარკის“ ფარგლებში პრაქტიკული სემინარი „თანამედროვე ქორმალისტიკა“ (2014 წ.); მომხსენებლის სტატუსით მიწვეული იყო მართლმადიდებლური მუსიკის საერთაშორისო კონფერენციაზე „Ars Nova East and West“ პრაღაში, ჩეხეთში (2016 წ.), „International Conference Music-Cultural Bridge“ პოლონეთში, ვროცლავის მუსიკის აკადემიაში (2020 წ.). დაინტერესებულია ხელოვნების, რელიგიისა და მეცნიერების სხვადასხვა დარგების შორის ურთიერთობით.

სამფაზიანი საკომპოზიტორო სისტემის გამოყენების თავისებურებები ნოდარ მამისაშვილის საფორტეპიანო ციკლის „ლირიკული დღიურის ფურცლებისა“ და მარინა ადამიას საფორტეპიანო ციკლის „Six Pieces for Violet Loving Girl“ მაგალითზე

ნოდარ მამისაშვილის სამფაზიანი კომპოზიციის მუსიკალური სისტემა ქართულ ეროვნულ ნიადაგზე აღმოცენებულ ევროპული რაციონალური აზროვნების ნიმუშს წარმოადგენს. აღსანიშნავია, რომ სისტემა საკმაოდ მოქნილია ფაზების გამოყენების, ასევე სისტემის უმცირესი ნაწილების – ე. წ. სეგმენტების გადანაცვლების თავალსაზრისით. სეგმენტთა ჯგუფებიდან აკორდიკის განვითარება შეიძლება განხორციელდეს ნებისმიერი მიმართულებით, სახელდობრ, „ქართული აკორდიკის“ დამახასიათებელი ინტერვალური შემადგენლობის შენარჩუნებით, ან „ევროპულ აკორდებზე“ გარდასახვით და პირიქით.

მოხსენებაში სამფაზიანი საკომპოზიტორო სისტემის გამოყენების თავისებურებები განხილულია ნოდარ მამისაშვილის საფორტეპიანო ციკლის „ლირიკული დღიურის ფურცლებისა“ და მარინა ადამიას საფორტეპიანო ციკლის „Six pieces for violet loving girl“ მაგალითზე. ნაჩვენებია როგორ არის წარმოდგენილი თითოეული ფაზა ნაწარმოებების კონკრეტულ მონაკვეთებში. ნაწარმოების დინამიკის განვითარების თავისებურებები შედარებულია ფაზების გამოყენების „რუკასთან“. ასევე, ნაწარმოების კომპოზიციური თუ ფაქტურული თავისებურებები განხილულია ფაზებთან ურთიერთობის ჭრილობში.

მანოლის (ემანუილ) ვლიტაკისი Manolis (Emmanouil) Vlitakis

გერმანია/საბერძნეთი
Germany/Greece

კომპოზიტორი და მუსიკის თეორეტიკოსი, დაიბადა ათენში. კომპოზიციას, მუსიკის თეორიასა და ორკესტრობას სწავლობდა ათენში, ბერლინსა და ჰარიზში. მისი დისერტაცია მუსიკოლოგიაში – XX საუკუნის მეორე ნახევრის კომპოზიციების ელერალობისა და საკრავთმცოდნეობის შესახებ ლაჰენმანის, ბულეზის, ლიგეტისა და გრიზის შემოქმედებაში – გამოსცა გამომცემლობამ Wolke Verlag. მიღებული აქვს სხვადასხვა ფონდის სტიპენდიები. მის მუსიკას ასრულებენ მუსიკოსები და ანსამბლები: „მოღერნი“, „მოზაიკა“, თესლონიკის სახელმწიფო სიმფონიური ორკესტრი, მიტლოს ლოგიადისი, ჯ. დე რუ, ე. პოპე და ბუკური სხვ. მისი მიღგომა გამოირჩევა სტრუქტურული აზროვნებით, რაც ელერალობის ფენომენის კონკრეტულ შედეგებთანაა შერწყმული. მისი კომპოზიციის ერთ-ერთი მთავარი ასპექტია ენის, ლიტერატურისა და ფილოსოფიის კვლევა. თავის ნაშრომებში ვლიტაკისი ერთგულად მიჰყვება ანალიტიკურ მიდგომას და ყურადღებას ამახვილებს ელერალობას/ორკესტრობასა და ფორმას, მუსიკის თეორიასა და კომპოზიციას შორის ურთიერთკავშირზე. მთავარ აქცენტს აკეთებს XX-XXI საუკუნეების კომპოზიციებზე. 2000 წლიდან იგი ასწავლის მუსიკის თეორიას, კომპოზიციას, საკრავთმცოდნეობას/ორკესტრობას გერმანიის სამუსიკო აკადემიებში (UdK Berlin, HfM Hanns Eisler Berlin, HfM Franz Liszt Weimar, HfMDK Frankfurt a.M.) და სახელმწიფო (CNSMD ჰარიზში, მასტერკლასები თსკ-ში); 2020 წლიდან ბერლინის ხელოვნების უნივერსიტეტის პროფესორია.

სინთეზის გზები ელიოტ კარტერის მუსიკალურ აზროვნებასა და კომპოზიციებში

„აგრძელებს რა ევროპულ ტრადიციას და მისდევს რა მის ზოგიერთ ექსპერიმენტულ მეთოდს საკუთარი გამოცდილების კონტექსტში, ჩვენი კომპოზიტორი ამტკიცებს საკუთარი და ამერიკული მუსიკის იდენტურობას“ (ელიოტ კარტერი). ელიოტ კარტერის მუსიკა – ესაა განსხვავებული, ან თუნდაც წინააღმდეგობრივი პოზიციების, ესთეტიკური შეხედულებების, კულტურული ტრადიციებისა და მიმართულებების ღრმა გადაშლავების შედეგად მიღებული პროდუქტი. კომპოზიტორმა გააერთიანა ულტრამოდერნიზმი/ექსპერიმენტალიზმი და ევროპული მოდერნიზმი (დევიდ მიფი), რამაც მიიყვანა უმაღლესი სიროთლის საკუთარ სტილთან. კარტერი გახდა ბოლო სამოცდაათი წლის ერთ-ერთი მთავარი კომპოზიტორი, შექმნა სტილის, ენის, ფორმის, დრამატურგიის, ასევე, რიტმული სიცოცხლისუნარიანობისა და დახვეწილობის თვალსაზრისით უაღრესად მდიდარი კომპოზიციები. ანტაგონიზმის დაძლევა უკავშირდება არა მხოლოდ ევროპულ და ამერიკულ მხატვრულ პოზიციებს, არამედ ნეოკლასიკურ და თანამედროვე აზროვნებას. კარტერის ევროპული პედაგოგი კომპოზიციებში (ნადია ბულანჟე) ნეოკლასიკური ტრადიციის წარმომადგენელი იყო, რომლის აშკარა გავლენა კარტერის მხოლოდ 30-იან - 40-იან წლებში შექმნილ რამდენიმე კომპოზიკიაში იგრძნობა. ბულანჟეს სწავლების გავლენა უფრო ღრმად ჩანს კონტრაპუნქტისა და პოლიფონიის ტექნიკაში. ამ ტექნიკებზე მუშაობამ და შემდგომმა დახვეწამ კარტერის კომპოზიციური მანერის საფუძველი შექმნა, რამაც მის ნაწარმოებებს ერთიანობა შესძინა, მიუხედავად სტილისტური განსხვავებისა. ნეოკლასიკური კომპოზიციებიც კი, როგორცაც Minotaur და Pochontas, წარმოაჩენს პოლიფონიურ აზროვნებას, რომელიც ასევე დამახასიათებელია კარტერის გვიანი სტილისთვის. კლასიკურსა და მოდერნს შორის ურთიერთკავშირს ეძივს უფრო ფართო ისტორიული განზომილება აქვს: კარტერი არა მხოლოდ ბერძნულ ენას სწავლობდა ჰარვარდში, არამედ თავის ნაშრომებში შეხებო ბერძნული ლიტერატურისა და მითოლოგიის რამდენიმე თემას, რითაც შეეცადა „მარადიული“ კლასიციზმი გააერთიანებინა გამოხატვის თანამედროვე ხელოვნებასთან. წარმოდგენილი ნაშრომის თემაა კარტერის მიერ ამ უდიდესი გავლენების განსხვავებული საშუალებით სინთეზირების, ძალიან პირადული და უკიდურესად თანმიმდევრული სამუშაოს მიღწევის გზების შესწავლა.

The composer and music theorist Manolis (Emmanouil) Vlitakis was born 1967 in Athens/Greece. He studied composition (M. Travlos, W. Zimmermann, G. Neuwirth, G. Grisey, M. Stroppa), music theory (E. Kokkoris, H. Fladt, J. Mainka, O. Trachier) and orchestration (M.-A. Dalbavie) in Athens, Berlin and Paris and wrote his doctoral thesis in musicology (C. M. Schmidt) about sound and orchestration in compositions of Lachenmann, Boulez, Ligeti and Grisey, published in Sinfonia 11 by Wolke Verlag. Vlitakis was promoted by different foundations as well as by the Moussighetis Foundation and the federal state of Berlin (artist-in residence stipend Paris Cité des Arts, composition scholarship 2004, doctorate NaFöG-graduation). His works were played by Thessaloniki State Symphony Orchestra, Ensemble Modern, Ensemble Mosaik, Ensemble Echo, Ensemble Junge Musik, Trio IAMA, Miltos Logiadis, Kasper de Roo, Enno Poppe, Frank Gutschmidt, Ermis Theodorakis, Alexander Doroschkevich, Theodoros Kerkezos, Simone Otto, Yoann Mylonakis and others. His approach is marked by structural thinking combined with specific implications of the sound phenomenon. The investigation on language, literature and philosophy builds one of his main (and mostly generative) aspects of composing. Vlitakis follows in his writings a dedicated analytical approach and focus on the relationship between sound/orchestration and form, music theory and composition as also on intercultural composition. His main emphasis is thereby the music of the 20th/21st century. Since 2000 Manolis Vlitakis has been teaching music theory, composition and instrumentation/orchestration in several music academies in Germany (UdK Berlin, HfM Hanns Eisler Berlin, HfM Franz Liszt Weimar, HfMDK Frankfurt a.M.) and abroad (guest lecturer at the CNSMD Paris, masterclasses for composition at the TSC (Georgia)). 2017-2019 he was guest professor for composition, in February 2020 followed his appointment to a professorship for music theory at the Berlin University of the Arts (UdK Berlin).

Paths of Synthesis in Elliott Carter's Musical Thinking and Composing

“It is by carrying on the European tradition and by following the methods of some of its experiments in the context of his own experiences that our composer affirms his own identity and the identity of American music.” [Elliott Carter]
The music of Elliott Carter is the product of a deep elaboration of different or even contradictory positions, aesthetical views, cultural traditions and directions. Bringing together American ultramodernism/experimentalism with European modernism (David Schiff) and leading this synthesis into a personal style of the highest complexity and coherence, Carter became one of the major composers of the last seventy years, creating a compositional work of extraordinary richness in aspects of style, language, form and dramaturgy as well as of rhythmic vitality and sophistication. Dealing with antagonisms concerns not only European and American artistic positions but also (neo) classical and modern ways of thinking. Carter's European teacher in composition (N. Boulanger) represented an instance of neo-classical tradition, having an obvious influence only on few compositions of Carter in the 1930s/40s. A deeper influence of Boulanger's teaching concerns counterpoint and polyphony techniques. Working on and further elaborating these techniques built a very core of Carter's compositional manner, conferring a consistency to his pieces despite their stylistic differences: even neo-classical compositions such as *Minotaur* and *Pochontas* demonstrate a polyphonic thinking also typical of Carter's mature style. The interrelation between *classical* and *modern* has further an extended historical dimension: Carter not only studied Greek at Harvard but also handled several topics of Greek literature and mythology in his pieces, thus trying to bring together a “timeless” classicism with modern arts of expression. Examining Carter's different paths of synthesizing these vast influences and the ways that he achieved a very personal and extremely coherent work will be the topic of this paper.

A composer and music theorist, professor at the University of Arts in Belgrade. For several years visiting professor at universities in Novi Sad, Kragujevac and Banjaluka (Bosnia and Herzegovina). Lectured by invitation at universities in Canada, Norway, Germany, the USA, Slovenia and Australia. Research interests include analysis of 20th-century music; relationships between music and literature; psychoanalytic aspects of music analysis. Recent publications include a book on post-tonal prolongation.

Microtonality as a (Paradoxical) Fulcrum of Multiculturalism in Serbian Music

Serbian traditional music, as might be expected, is not based on twelve-tone equal temperament. It may, then, seem paradoxical that, first, when Serbian art music began to develop (roughly in the third quarter of the 19th century), it was strictly in the Western European equally tempered tuning, and second, when microtonality entered the scene, it was riding on the wave of inter-war avant-garde, ushered by Serbian students of Alois Haba. Nothing could have been further away from folk traditions.

This microtonal episode soon faded out until the second decade of this century, when a generation of younger composers, just finishing their doctoral studies, began to introduce quarter-tones as a matter of course. They did not, however, revert to the old practices of art music. Analyzing their statements about their own work, we can extrapolate certain recurring traits of their creative poetics and aims. Almost invariably, they cite their interest in all things ancient, traditional, ritualistic and mythological, and, very importantly, incorporating them into modern musical languages and composing techniques. In addition, they are also ready to embrace most diverse ethnic traditions, which makes inclusiveness the hallmark of their creative endeavors. As the present paper will show, they regard microtonality (or, precisely, quarter-tones that they use as the approximation of all non-tempered tuning systems) as the chief agent of re-creating ancient or demotic traditions. At the same time (though this is never explicitly stated) microtonal systems can bridge another gap: it is highly artificial, resulting from mathematical calculations and cutting-edge technology capable of producing it, and at the same time ancient, primordial, unadulterated by civilization. For these composers, microtones thus become the fulcrum, the center of gravity around which revolves their multicultural, indeed all-embracing musical universe.

მილოშ ზატკალიკი Miloš Zatkalik

სერბეთი
Serbia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

კომპოზიტორი და მუსიკის თეორეტიკოსი, ბელგრადის ხელოვნების უნივერსიტეტის პროფესორი. რამდენიმე წლის განმავლობაში იყო მიწვეული პროფესორი უნივერსიტეტებში Novi Sad, Kragujevac და Banjaluka (ბოსნია და ჰერცეგოვინა); მიწვეული ლექტორი ჟანადაში, ნორვეგიაში, გერმანიაში, აშშ-ში, სლოვენიაში და ავსტრალიაში. მის ჟღერზე ინტერესებშია XX საუკუნის მუსიკის ანალიზი, მუსიკისა და ლიტერატურის ურთიერთკავშირი, მუსიკალური ანალიზის ფსიქოანალიტიკური ასპექტები. ბოლო გამოცემებს შორისაა წიგნი პოსტ-ტონალური პროლონგირების შესახებ.

მიკროტონურობა, როგორც სერბული მუსიკის მულტიკულტურალიზმის (პარადოქსული) საყრდენი

სერბული ტრადიციული მუსიკა, როგორც მოსალოდნელი იყო, არ ეყრდნობა თორმეტონიანი თანაბრადტემპირებულ წყობას. მაშინ, შეიძლება პარადოქსულად ჩანდეს, რომ უპირველესად – როდესაც სერბულმა აკადემიურმა პროფესიულმა სამუსიკო ხელოვნებამ დაიწყო განვითარება (დაახლოებით XIX საუკუნის მესამე მეოთხედში), იგი მკაცრად დასავლეთევროპულ თანაბრადტემპირებულ წყობას ეყრდნობოდა; მეორე – როდესაც მიკროტონურობა გამოვიდა სცენაზე ომთაშორისი ავანგარდის ტალღაზე, მას ალოის ჰაბას სერბი სტუდენტები მართავდნენ. ვერაფერი იქნებოდა ხალხური ტრადიციებისგან უფრო შორს.

ეს მიკროტონური ეპიზოდი ნელ-ნელა გაქრა ამ საუკუნის მეორე ათწლეულამდე, როდესაც ახალგაზრდა კომპოზიტორთა თაობამ, დოქტორანტურაში სწავლების დამთავრების შემდეგ, დაიწყო მეოთხედტონების დანერგვა. ამასთან, ისინი არ დაუბრუნდნენ მუსიკალური ხელოვნების ძველ პრაქტიკებს. საკუთარ შემოქმედებაზე მათი განცხადებების ანალიზის საფუძველზე, შეგვიძლია გამოვყოთ მათი შემოქმედებითი პოეტიკისა და მიზნების განმეორებადი თვისებები. თითქმის უცვლელად, ისინი საუბრობენ ინტერესზე ანტიკური, ტრადიციული, რიტუალური და მითოლოგიური საკითხებისადმი და, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, მათ შემოგანაზე თანამედროვე მუსიკალურ ენასა და კომპოზიციის ტექნიკაში. გარდა ამისა, ისინი მზად არიან მიიღონ ყველაზე მრავალფეროვანი ეთნიკური ტრადიციები, რაც წარმოადგენს მათი შემოქმედებითი საქმიანობის განმასხვავებელ ნიშანს. როგორც ნაშრომი აჩვენებს, ისინი მიიჩნევენ მიკროტონურობას (ან ზუსტად, მეოთხედ ტონებს, რომლებსაც იყენებენ, როგორც ყველა არატემპირებულ წყობასთან დაახლოების საშუალებას), როგორც ძველი, ან ხალხური ტრადიციების შექმნის მთავარ შუამავალს. ამასთან (თუმცა ეს მკაფიოდ არასოდესაა ნათქვამი), მიკროტონურ სისტემებს შეუძლიათ კიდევ ერთი სიცარიელის ამოვსება: ისინი უკიდურესად ხელოვნურია, შეიქმნა მათემატიკური გაანგარიშებებისა და უახლესი ტექნოლოგიების შედეგად, და ამავედროულად, არის უძველესი, პირველყოფილი. ამ კომპოზიტორებისთვის მიკროტონები ხდება საყრდენი წერტილი, სიმძიმის ცენტრი, რომლის გარშემოც ტრიალებს მათი მულტიკულტურული, მართლაც ყოვლისმომცველი მუსიკალური სამყარო.

რიშარდ ზოლედჟევსკი Ryszard Zoledziewski

პოლონეთი/შვეიცარია
Poland/Switzerland

Prof. dr hab. Ryszard Zoledziewski (Head of the Department of Wind Instruments, Percussion and Accordion - Karol Lipiński Academy of Music in Wrocław, Poland) and prof. Gleb Belyaev (Head of Music Department at Daugavpils University in Latvia) - the artists have been cooperating for over 10 years, creating the unique Polish-Latvian instrumental duo OctoOpus. The musicians have performed in academic centers in European countries as well as in North America, Asia and Africa. In 2019, as part of the cooperation between the University of Daugavpils and the Academy of Music in Wrocław, a CD was released entitled *Cassiopeia*, where the artists recorded, among others, the works of the most eminent contemporary Polish and Latvian composers.

Co-rapporteur: Gleb Belyaev (p. 16)

Polish-Latvian Music and Its Importance in Contemporary Music, as Exemplified by the OctoOpus Duo

Contemporary creativity, including contemporary music, permeates more and more in various areas of our multicultural reality. At the beginning of the 21st century, this is even more visible in all areas of our life, including music. This is undoubtedly dictated, largely thanks to the Internet, as a medium that explores more and more all areas of our life, including the artistic activity of contemporary composers. The lecture will briefly present the creative output of outstanding composers from Daugavpils (Latvia) and Wrocław (Poland), authors who write music for saxophone and piano. These artists, although they constitute an autonomous national musical identity, write more and more in an innovative multicultural spirit, and the instrumentalists performing these works testify to this multiculturalism. The profiles of selected outstanding composers from Daugavpils and Wrocław, artists who create music for saxophone and piano, will be presented. Selected works, their short formal characteristics, and their uniqueness in contemporary art will be presented. Works will be presented that show the lyrical timbre of the saxophone in combination with the warm sound of the piano, instruments that complement each other in a synergistic and complementary way. In terms of performance, the combination of a saxophone and a piano, based on various musical cultures confirms the increasingly common multiculturalism in contemporary music. The expressive, elegant and masterful way of writing and playing music, which is characteristic of the "Slavic sound", allows artists to present national features, as well as constantly discover new perspectives in contemporary creativity, promoting contemporary Polish and Latvian music, the music of composers from Daugavpils and Wrocław.

პროფესორი, დოქტორი რიშარდ ზოლედჟევსკი (ჩასაბურ საყრავთა, დასარტყამთა და აკორდეონის დეპარტამენტის უფროსი ჯაროლ ლიპინსკის მუსიკის აკადემიაში, ვარშავა, პოლონეთი) და პროფ. გლუბ ბელიაევი (ლატვიის დაუგავპილსის უნივერსიტეტის მუსიკის დეპარტამენტის უფროსი) ათი წელია შემოქმედებითად თანამშრომლობენ, წარმოადგენენ უნიკალურ პოლონურ-ლატვიურ ინსტრუმენტულ დუეტს OctoOpus. მუსიკოსები გამოდიან ევროპის ქვეყნებისა და ჩრდილოეთ ამერიკის, აზიისა და აფრიკის მუსიკალურ ცენტრებში. 2019 წელს, დაუგავპილსის უნივერსიტეტისა და ვროცლავის აკადემიის ურთიერთთანამშრომლობის ფარგლებში, გამოიცა CD სახელწოდებით *Cassiopeia*, სადაც მათ ჩანერეს თანამედროვე პოლონელი და ლატვიელი კომპოზიტორების ნაწარმოებები.

თანამომხსენებელი: გლუბ ბელიაევი (იბ. გვ. 16).

პოლონურ-ლატვიური მუსიკა და მისი მნიშვნელობა თანამედროვე მუსიკაში OctoOpus Duo-ს მაგალითზე

თანამედროვე შემოქმედება, თანამედროვე მუსიკის ჩათვლით, სულ უფრო და უფრო იჭრება ჩვენი მულტიკულტურული რეალობის სხვადასხვა სფეროში. XXI საუკუნის დასაწყისში ეს კიდევ უფრო თვალსაჩინოა ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში, მათ შორის, მუსიკაში. ეს უდავოდ განპირობებულია მეტწილად ინტერნეტით, როგორც საშუალებით, რომელიც სულ უფრო მეტად იკვლევს ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროს, მათ შორის, თანამედროვე კომპოზიტორთა მხატვრულ საქმიანობას. მოხსენება მოკლედ წარმოაჩენს ცნობილი კომპოზიტორების შემოქმედებას დაუგავპილსიდან (ლატვია) და ვროცლავიდან (პოლონეთი); ავტორებს, რომლებიც წერენ მუსიკას საქოფონისა და ფორტეპიანოსთვის. ეს არტისტები, მიუხედავად იმისა, რომ წარმოადგენენ დამოუკიდებელ ეროვნულ მუსიკალურ იდენტურობას, უფრო და უფრო ინოვაციური მულტიკულტურული სულისკვეთებით ქმნიან, რასაც შემსრულებლებიც მოწმობენ. მოხსენებაში წარმოდგენილი იქნება დაუგავპილსისა და ვროცლავის გამორჩეული კომპოზიტორების ფიგურები, რომლებიც წერენ მუსიკას საქოფონისა და ფორტეპიანოსთვის. წარმოდგენილი იქნება რჩეული ნამუშევრები, მათი მოკლე დახასიათება, უნიკალურობა თანამედროვე ხელოვნებაში. წარმოდგენილი იქნება ნამუშევრები, რომლებიც წარმოაჩენენ საქოფონის ლირიკულ ტემბრს ფორტეპიანოს თბილ ჟღერადობასთან ერთად; ინსტრუმენტებს, რომლებიც ერთმანეთს სინერგიულად და კომპლემენტარულად ავსებენ. საშერულებლო თვალსაზრისით, საქოფონისა და ფორტეპიანოს კომბინაცია, რომელიც ეფუძნება სხვადასხვა მუსიკალურ კულტურას, ადასტურებს თანამედროვე მუსიკაში სულ უფრო გავრცელებულ მულტიკულტურალიზმს. მუსიკის წერისა და შესრულების „სლავური ჟღერადობისთვის“ დამახასიათებელი ექსპრესიული, ელეგანტური და ოსტატური ხერხი საშუალებას აძლევს არტისტებს წარმოაჩინონ ეროვნული ნიშნები; ასევე, მუდმივად აღმოაჩინონ ახალი პერსპექტივები თანამედროვე შემოქმედებაში, მოახდინონ თანამედროვე პოლონური და ლატვიური მუსიკის, დაუგავპილსისა და ვროცლავის კომპოზიტორთა პოპულარიზება.

Ethnomusicologist, PhD in Art Studies, Professor, Head of Georgian Folk Music Department at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, scientific worker at the Folklore State Centre of Georgia, a co-founder and member of women's folk ensemble *Mzetamze*, founder and director of the Conservatoire Student Folk ensemble, laureate of the Folklore National Award. Leader and participant of about 70 field expeditions and recording sessions. A participant of numerous International Conferences and Symposia in Georgia and abroad. Author of up to 60 scientific publications. Author and director of ethnomusicological conferences and concerts of traditional music. Experienced in publishing activities, in teaching Georgian folk music to foreigners.

On the Issue of Polyphony and Performance of Laz Songs

The available audio and notated materials suggest that one of the branches of Georgian polyphonic singing, Laz, is monophonic, however various moments identified in its melodies point to it being polyphonic in the past. Still existing form of Laz performance alternation of a soloist and a choir is taken as the basis in this paper to discuss how monophony substituted former polyphony. Existence of the afore-mentioned form of performance is evident from the two-part structure of monophonic melody and the characteristic features of these parts having different functions.

Performance with alternation provides a dimensional picture of former polyphony with its constituent parts – *mtkmeli* and *bani*. In single voiced texture they are present horizontally in the parts of a soloist and a choir.

A number of features such as: group/unison singing, the presence of I, lower VII, VI and V steps of the mode, as well as singing in a register lower than *damtsqebi*, is associated with bass in Georgian polyphonic songs. Such a monophony, resulted from the degradation of traditional polyphony, is still functionally polyphonic. Its polyphonic reconstruction in the vertical is hard.

ნატალია ზუმბაძე Natalia Zumbadze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, პროფესორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების ხელმძღვანელი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი, ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლ „მზეთამზეს“ თანადამაარსებელი და წევრი, კონსერვატორიის სტუდენტთა ფოლკლორული ანსამბლის დამაარსებელი და ხელმძღვანელი, ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატი. ხელმძღვანელი და მონაწილე 70-მდე სავსე ექსპედიციის და ჩანერისა, მონაწილე მრავალი საერთაშორისო კონფერენციის და სიმპოზიუმისა საქართველოში და საზღვარგარეთ, ავტორი 60-მდე სამეცნიერო პუბლიკაციისა, ავტორი და ხელმძღვანელი ეთნომუსიკოლოგიური კონფერენციების და ტრადიციული მუსიკის კონცერტებისა. გამოცდილია სარედაქტორო და საგამომცემლო საქმიანობაში, უცხოელთათვის ქართული ხალხური მუსიკის სწავლებაში.

ლაზური სიმღერის მრავალხმიანობისა და შესრულების საკითხისათვის

მრავალხმიანი ქართული სიმღერის ერთ-ერთი ზღო – ლაზური ჩვენთვის დღემდე ცნობილი აუდიო და სანოტო მასალების მიხედვით ერთხმიანია, მაგრამ მის მელოდიკაში გამოვლენილი სხვადასხვა ელემენტი ყოფილ მრავალხმიანობაზე მიუთითებს. მოხსენება ამ მრავალხმიანობის ერთხმიანობით ჩანაცვლების საკითხს განიხილავს ლაზურში შემორჩენილი, სოლისტისა და გუნდის მონაცვლეობითი შესრულების საფუძველზე.

შესრულების აღნიშნული ფორმის არსებობა ვლინდება ერთხმიანი ჰანგის ორნამენტიან სტრუქტურაში და ამ ნაწილების დამახასიათებელ თავისებურებებში, მათ განსხვავებულ ფუნქციებში. მონაცვლეობითი შესრულება რელიეფურად ასახავს სიმღერის უნიტულ მრავალხმიანობას თავისი შემადგენელი ხმებით – მოქმედი და ბანით. ერთხმიან ფაქტურაში ისინი ჰორიზონტალურად, სოლისტისა და გუნდის პარტიებითა წარმოდგენილი.

გუნდის პარტია რიგი ნიშან-თვისებებით (ჯგუფური/უნისონური შესრულება, ჰანგში კილოს I, ქვედა VII, VI და V საფეხურები, დამწყების პარტიაზე უფრო დაბალი რეგისტრი) ქართული მრავალხმიანი სიმღერის ბანთან ასოცირდება.

ტრადიციული მრავალხმიანობის დეგრადირებით მიღებული ასეთი ერთხმიანობა ფუნქციურად ისევ მრავალხმიანობაა. მისი ვერტიკალში გამრავალხმიანება რთულია.

რუსუდან თაბაგარი Rusudan Tabagari

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art Studies (dissertation: "Prelude, Toccata and Fantasia in the 20th Century European Instrumental Music"), Assistant Professor of Music Theory Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and a lecturer at Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University. She leads theoretical courses on BA and MA degrees. Since 2012 she has been a specialist at the Study Department of TSC. She is the author of a number of scientific articles; has participated in national and international conferences. Her scientific interest is focused on the study of Baroque music, and different theoretical issues of contemporary music.

"Fantasia" for Piano by Josef Bardanashvili

Josef Bardanashvili's creative work is distinguished by great variety of genres and styles. The multicultural environment in which the composer was raised played a major role in the formation of his musical language.

The composer's polystylistic thinking is clearly seen in Fantasia for piano created in 2004. First of all, this fact is shown in its versatile musical style. Georgian, Hebrew and European musical origins are combined in the Fantasia. It should be mentioned that such stylistic "look" is generally characteristic for Josef Bardanashvili's musical language. The paper discusses the abovementioned piece, on the one hand, in terms of the peculiarities of the composer's musical language, and, on the other hand, in terms of the genre features of the Fantasia.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (დისერტაციის თემა „პრელუდია, ტოკატა და ფანტაზია XX საუკუნის ევროპულ ინსტრუმენტულ მუსიკაში“, 2016), თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასისტენტ პროფესორი და საქართველოს შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის პედაგოგი. მიჰყავს თეორიული საგნები საბაკალავრო და სამაგისტრო საფეხურებზე. 2012 წლიდან დღემდე არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სასწავლო დეპარტამენტის სპეციალისტი. გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სამეცნიერო სტატია. მონაწილეობა აქვს მიღებული ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. მისი სამეცნიერო ინტერესები უკავშირდება ბაროკოს ეპოქის მუსიკას, ასევე, თანამედროვე მუსიკის სხვადასხვა თეორიული საკითხების შესწავლას.

იოსებ ბარდანაშვილის „ფანტაზია“ ფორტეპიანოსთვის

იოსებ ბარდანაშვილის შემოქმედება გამოირჩევა დიდი მრავალფეროვნებით როგორც ჟანრულად, ისე სტილისტურად. მისი მუსიკალური ენის ჩამოყალიბებაში დიდი როლი მიუძღვის იმ მულტიკულტურულ გარემოს, რომელშიც აღიზარდა კომპოზიტორი.

კომპოზიტორის პოლისტილისტიკური აზროვნება ნათლად ჩანს 2004 წელს შექმნილ საფორტეპიანო ფანტაზიაში, რაც, უპირველეს ყოვლისა, მის მრავალფეროვან მუსიკალურ ენაში იკვეთება. ფანტაზიაში შერწყმულია ქართული, ებრაული და ევროპული მუსიკალური საწყისები. აღსანიშნავია, რომ მსგავსი სტილისტური „იერი“ ზოგადად დამახასიათებელია იოსებ ბარდანაშვილის მუსიკალური ენისთვის.

მოხსენებაში აღნიშნული ნაწარმოები განხილულია, ერთი მხრივ, კომპოზიტორის მუსიკალური ენის თავისებურებების კუთხით, ხოლო, მეორე მხრივ, ფანტაზიის ჟანრული მახასიათებლების ჭრილში.

MA in Musicology, PhD in Pedagogy, Music Expert-Consultant at the National Center for Teacher Professional Development Center, and leads pedagogical subjects at V.SarajiShvili Tbilisi State Conservatoire. As an Expert, she collaborates with the Ministry of Education and Science of Georgia, National Assessment and Examinations Center, National Center for Educational Quality Enhancement (Accreditation Expert). She is an Author of the National Curriculum for Music (I and II editions), also the author of Music Teacher's, Georgian Dance teacher's, and other Standards. She has over 45 scientific and methodical publications. During 2003-2015 years, she worked at the Ministry of Education and Science of Georgia as a Music Expert and has a significant experience of teaching at General Educational Schools and at Musical Schools and as an Expert of textbook approvals. She Regularly participates in International and Local Conferences and Projects. Her academic interests are concerned with Musical Education, Contemporary Pedagogy, and Music as a social Phenomenon. She supervises doctoral Thesis project at Tbilisi State University and is a member of Georgian Composers' Union. She is also a recipient of Goethe Scholarship.

Cultural Memory in the Works of the 21st Century Georgian Composers

The paper aims to present the phenomenon of cultural memory seen in the context of literature in Georgian composers' works. If cultural memory is the "interaction of modernity and past in socio-cultural context", then musical creations reflecting a cultural event which is already part of cultural memory will contribute to the unity and continuity of this memory. The paper discusses Giorgi Shaverzashvili's chamber-vocal works based on folk texts by Ili Chavchavadze and others, Zurab Nadareishvili's opera "Aphanifera and Formiside" according to Georgian folk tale, Irakli Tsintsadze's oratorio on Nikoloz Baratashvili's poems, Eka Chabashvili's opera "Wandering Wishes" according to Franz Kafka, ballet "Round dance with Death" according to Edgar Poe, Sulkhan-Saba Orbeliani, Davit Guramishvili, Akaki Tsereteli and others, Maka Virsaladze's vocal-instrumental cycle "Aphorisms from Knight in the Panther's Skin", the works based on the texts of the "Liturgical" symphony, folk texts, as well as those by Vazha Pshavela, Alexander Blok, Vladimir Nabokov and works of other composers. Based on the discussed material, the representatives of modern Georgian Composer's School present a wide range of expression of literary and cultural memory, on the one hand, and devotion of all the discussed authors to Georgian cultural memory, on the other hand, the interest to the events of different eras, genres of the world literature is clearly revealed. Existing differences become a source of inspiration for composers: there appear a literary theater, a micro-oratorio, there are special ways of understanding a story, a literary text, a word and they also use foreign languages texts.

It has been shown that literary texts, in themselves, are part of cultural memory, and creation of a musical work based on them promotes the existence of cultural memory not in a passive form, but its activation and functioning of cultural memory.

რუსუდან თაყაიშვილი

Rusudan Takaishvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკისმცოდნეობის მაგისტრი, PhD პედაგოგიაში. მუსიკის ექსპერტ-კონსულტანტი მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრში; მიწვეული მასწავლებელი თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიაში, სადაც მიჰყავს პედაგოგიის სასწავლო კურსები. როგორც ექსპერტი, თანამშრომლობს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან, გამოცდების ეროვნულ ცენტრთან, განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრთან. აქვს ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში, სამუსიკო სასწავლებელში სწავლების, ასევე, ტრენერად, გრიფირების ექსპერტად მუშაობის დიდი გამოცდილება. 2003-2015 წლებში მუშაობდა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში, როგორც მუსიკის ექსპერტი. არის მუსიკის ეროვნული სასწავლო გეგმის I და II რედაქციის, მუსიკის მასწავლებლის, ქართული ცეკვის მასწავლებლის, მუსიკის აღმზრდელ-პედაგოგისა და სხვა სტანდარტების ავტორი. მისი სამეცნიერო ინტერესები უკავშირდება მუსიკალურ განათლებას, თანამედროვე პედაგოგიას, მუსიკას, როგორც სოციალურ ფენომენს. რეგულარულად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში და პროექტებში. გამოქვეყნებული აქვს 45-ზე მეტი სამეცნიერო და მეთოდური ნაშრომი. ხელმძღვანელობს სადოქტორო ნაშრომს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. არის საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრი. მიღებული აქვს გოეთეს სახელობის სტიპენდია.

კულტურული მემკვიდრეობა

21-ე საუკუნის ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში

მოხსენების მიზანია, წარმოაჩინოს ლიტერატურის ჭრილობიდან ახალი კულტურული მემკვიდრეობის ფენომენი ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში. თუ კულტურული მემკვიდრეობა არის „თანამედროვეობისა და წარსულის ურთიერთქმედება სოციალურ-კულტურულ კონტექსტში“, მაშინ მუსიკალური შემოქმედება კულტურული მოვლენის ასახვით, რომელიც უკვე კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილს წარმოადგენს, სწორედ ამ მემკვიდრეობის ერთიანობასა და უწყვეტობას შეუწყობს ხელს.

მოხსენებაში განხილულია გიორგი შავერზაშვილის კამერულ-ვოკალური ნაწარმოებები ხალხური, ილია ჭავჭავაძისა და სხვათა ტექსტებზე; ზურაბ ნადარეიშვილის ოპერა „აფანიფერა და ფორმისიდე“ ქართული ხალხური ზღაპრის მიხედვით; ირაკლი ცინცაძის ორატორია ნიკოლოზ ბარათაშვილის ტექსტებზე; ეკა ჭაბაშვილის ოპერა „მოხეტიალე სურვილები“ ფრანგ ჯაფას მიხედვით, ბალეტი „ფერხული სიკვდილთან“ ედგარ პოს, სულხან-საბა ორბელიანის, დავით გურამიშვილის, აკაკი წერეთლის და სხვათა მიხედვით; მაკა ვირსალაძის ვოკალურ-ინსტრუმენტული ციკლი „აფორიზმები ვეფხისტყაოსნიდან“, „ლიტურგიკული“ სიმფონიის, ხალხური, ვაჟა ფშაველას, ალექსანდრ ბლოკის, ვლადიმირ ნაბოკოვის ტექსტებზე შექმნილი ქმნილებები და სხვა კომპოზიტორთა ნაწარმოებები. განხილული მასალის საფუძველზე წარმოჩენილია თანამედროვე ქართული საკომპოზიტორო სკოლის წარმომადგენელთა მიერ ლიტერატურულ-კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის ფართო სპექტრი. ერთი მხრივ, ნათელია ყველა განხილული ავტორის ერთგულება ქართული კულტურული მემკვიდრეობის მიმართ; მეორე მხრივ, მკაფიოდ ვლინდება ინტერესი სხვადასხვა ეპოქის, ჟანრის მსოფლიო ლიტერატურის მოვლენებისადმი. არსებული განსხვავებები კომპოზიტორებისათვის ინსპირაციის წყარო ხდება: ჩნდება ლიტერატურული თეატრი, მიმორთვატორია, გვხვდება სიუჟეტის, ლიტერატურული ტექსტის, სიტყვის გააზრების განსაკუთრებული ხერხები, იყენებენ უცხოენოვან ტექსტებსაც.

ნაჩვენებია, რომ ლიტერატურული ტექსტები, თავისთავად, კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილს წარმოადგენს, და მათ საფუძველზე მუსიკალური ნაწარმოების შექმნა ხელს უწყობს კულტურული მემკვიდრეობის არა პასიური ფორმით არსებობას, არამედ მის აქტივაციას, ფუნქციონირებას, რაც „საზოგადოების ცნობიერებაში მყარადაა დაცული და დავიწყების საშიშროება არ ემუქრება“.

ლეილა მარუაშვილი
Leila Maruashvili

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების პროფესორი. 1972 წლიდან დღემდე უძღვება სალექციო სასწავლო კურსებს მუსიკის თეორიის დისციპლინებში, არის საბაკალავრო, სამაგისტრო ნაშრომების და სადოქტორო დისერტაციების ხელმძღვანელი, ექსპერტი. 2005-2020 წ.მ. მუშაობდა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურში. 1986 წლიდან სსრკ კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, 1990 წლიდან საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის წევრია. ჩართულია კონსერვატორიის საერთაშორისო პროექტებსა და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს პროფესიული კვალიფიკაციების ხელშეწყობის პროგრამაში (განათლების ფასილიტატორი, დარგის ექსპერტი). ატარებს ტრენინგებს საქართველოს ყველა რეგიონში საჯარო და სამუსიკო სკოლების მასწავლებლებისთვის. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ახალი ქართული მუსიკის პოლიფონიის, მუსიკალური ფორმის და თეორიული დისციპლინების სწავლების მეთოდის კვლევასთან. მონაწილეობა აქვს მიღებული რესპუბლიკურ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში, სიმპოზიუმებში, სემინარებში. არის 70- ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის, სალექციო კურსების („პოლიფონიის ისტორია. დიდი პოლიფონიური ციკლი XX საუკუნის კომპოზიტორთა შემოქმედებაში“, „პოლიფონიის თეორია“), მონოგრაფიის („პოლიფონია თანამედროვე ქართველი კომპოზიტორების შემოქმედებაში“), ელექტრონული სახელმძღვანელოების, მეთოდური სასწავლო სახელმძღვანელოს, სტატიების, ბუკლეტების ავტორი.

კულტურული მემსიერების კოდების მოდელირება ქართველი კომპოზიტორების შემოქმედებაში

კულტურული მემსიერება შთანთქავს და ინახავს შორეული და ახლო წარსულის თითქმის ყველა ხალხის მიღწევებს. ჩვეულებისამებრ, კულტურულ მემსიერებაში დაცული ტექსტი განიცდის განახლებასა და ტრანსფორმირებას. მუსიკალური მემსიერება, ისევე როგორც ხელოვნების სხვა დარგების მემსიერება, გამოირჩევა კრეატიული ბუნებით, ხოლო მისი შემადგენელი კოდები მუდმივად ვითარდება. შესაბამისად, მუსიკალური კულტურის მემსიერება არ არის კოდების პასიური სავაჟი. პირიქით, იგი მრავალგვარი ხერხებით მოდელირებას განიცდის კომპოზიტორთა შემოქმედებით ლაბორატორიაში.

ნაშრომში გაანალიზებულია მუსიკალური მემსიერების ერთ-ერთი მთავარი იმპნენტური ფენომენი – ტრადიციული მრავალხმიანობის განსახიერების პროცესი ქართული პროფესიული სკოლის კომპოზიტორების შემოქმედებაში (ს. ცინცაძე, ს. ნასიძე, გ. ყანჭელი, ზ. ნადარეიშვილი, ე. ჭაბაშვილი). კერძოდ, გამოკვლეულია ფოლკლორული აზროვნებისთვის დამახასიათებელი კოდების ადაპტაციის პროცესი კომპოზიციის უახლეს ტექნოლოგიურ მიღწევებთან, ფორმალურად სპეციფიკურ ხერხებთან და პოლიფონიური ფაქტურის ახალ ტიპებთან.

Musicologist, PhD in Art studies, Professor at the Music Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Since 1972 has lead theoretical courses and specialty on BA, MA and Doctoral levels. Since 2005-2020 has worked at the Quality Assurance Office of Tbilisi State Conservatoire; from 1996 was a member of the USSR Composers' Union, since 1990 has been a member of the Creative Union of Georgian Composers. Dr. Maruashvili has participated in various international projects and attained professional qualifications as an education facilitator from the Promotion Project at the Ministry of Education and Science of Georgia. She has conducted trainings on various issues for public music schools. Dr. Marushvili's academic research focuses on modern Georgian polyphonic music, its musical form and theoretical disciplines within research methodology. She has participated in national and international academic conferences, symposia and seminars. She is the author of over 70 scientific articles, the courses of lectures including: "History of Polyphony. Great polyphonic cycles of the 20th-century composers", "Theory of Polyphony", a monograph "Polyphony in the Creative Works of Modern Georgian Composers", e-books, as well as study text-books, articles and booklets.

Modeling of Cultural Memory Codes in the Works of Georgian Composers

Cultural memory absorbs and preserves the achievements of almost all peoples of the distant and recent past. Usually, the text stored in cultural memory undergoes updating and transformation. Similar to other fields of art, Musical memory is characterized by creative nature, while its constituent codes constantly evolve. Consequently, the memory of musical culture is not a passive storage of codes; on the contrary, it is modeled in a variety of different ways in the composer's creative laboratory.

The paper analyzes the modeling process of one of the main immanent phenomena of musical memory – traditional polyphony in the works of various composers of the Georgian compositional school (S. Tsintsadze, S. Nasidze, G. Kancheli, Z. Nadareishvili, E. Chabashvili); Particularly, the process of adapting the codes characteristic for folk thinking to the latest technological achievements of composition, specific means of form creation, new types of polyphonic texture, has been studied.

Musicologist, PhD in Art studies, Associate professor of the Music Theory Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; leads theoretical courses and specialty on BA, MA and Doctoral levels. Her scientific interest is focused on the study of contemporary music theory, musical techniques and notation problems. She is the author of more than 30 scientific articles, the course of lectures including *History of Polyphony* (2007), *Musical Form Analysis* (2012, co-author with D. Arutiunov-Jincharadze). She regularly participates in national and international conferences; received DAAD (2012) and Georgian President's (1997-2000) scholarships; is Vice Editor-in-chief of the Conservatoire's Scientific Online Journal "Musicology and Cultural Science". At various times she was a Manager of Doctoral programs and Academic secretary of the Scientific Council (2008-2010), Head of Study Department (2010-2013), Head of Research Department (since 2013), Head of Music Theory Department (since 2021) at Tbilisi State Conservatoire.

The Principle of Repetition in New Georgian Professional music

Repetition has a special place among the principles of the development of music. There are many forms of its compositional manifestation, including reprise, variation, imitation, sequence, ostinato. Ostinato forms are manifested in various ways in Georgian folk music too. Their widespread use in new Georgian professional music is a reflection of national identity, cultural memory, and/or tendencies of European professional music. The presentation aims to find out what caused the use of different ostinato forms at different development stages of national professional music. These forms are discussed on the example of the works by different generations of Georgian composers – Z. Paliashvili, S. Nasidze, M. Shughliashvili, N. Svanidze, E. Chabashvili – at the level of musical form and genre, musical-expressive tools, as well as a composition techniques.

მარიკა ნადარეიშვილი Marika Nadareishvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მიჰყავს თეორიული დისციპლინებისა და სპეციალობის კურსები სამივე საგანმანათლებლო საფეხურზე. მისი სამეცნიერო ინტერესები უკავშირდება თანამედროვე მუსიკის თეორიის, საკომპოზიტორო ტექნიკის, სანოტო დამწერლობის პრობლემებს. ავტორია 40-მდე სამეცნიერო ნაშრომის, სალექციო კურსების: „პოლიფონიის ისტორია“ (2007), „მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ (დღევანდელი არუთინოვ-ჯინჭარაძესთან თანავტორობით, 2012). სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში. მიღებული აქვს DAAD-ის (2012), საქართველოს პრეზიდენტის 1997-2000 სტიპენდიები. არის კონსერვატორიის ულექტრონული სამეცნიერო ჟურნალის „მუსიკისმცოდნეობა და კულტუროლოგია“ რედაქტორის მოადგილე. სხვადასხვა წლებში იყო თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სადოქტორო პროგრამების კოორდინატორი და სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი (2008-2010); სასწავლო დეპარტამენტის უფროსი (2010-2013). 2013-დან დღემდე სამეცნიერო კვლევების დეპარტამენტის უფროსია, 2021-დან – მუსიკის თეორიის მიმართულების ხელმძღვანელია.

განმეორების პრინციპი ახალ ქართულ პროფესიულ მუსიკაში

მუსიკალური განვითარების პრინციპებს შორის განმეორებას განსაკუთრებული ადგილი უკავია. მრავალგვარია მისი კომპოზიციური გამოვლენის ფორმები, რომელთა შორისაა რეპრიზულობა, ვარიაციულობა, იმიტაციურობა, სეკვენციურობა, ოსტინატურობა. ზუსტი განმეორების ფორმები მრავალფეროვნად ვლინდება ქართულ ხალხურ მუსიკაში. მათი ფართოდ გამოყენება ახალ ქართულ პროფესიულ მუსიკაში ეროვნული იდენტობის, კულტურული მემკვიდრეობის ანარეკლი და/ან ევროპული პროფესიული მუსიკის ტენდენციათა გარდატეხაა.

მოხსენების მიზანია გამოიკვთოს, რა ფაქტორებმა განაპირობა ზუსტი განმეორების ამა თუ იმ ფორმის გამოყენება ეროვნული მუსიკის განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე. აღნიშნული ფორმები განხილულია ქართული საკომპოზიტორო სკოლის განსხვავებული თაობის კომპოზიტორთა (ზ. ფალაშვილი, ს. ნასიძე, მ. შუღლიაშვილი, ნ. სვანიძე, ე. ჭაბაშვილი) შემოქმედებაში – როგორც მუსიკალური ფორმისა და ჟანრის, მუსიკალურ-გამომსახველობითი ხერხების, ისე საკომპოზიციო ტექნიკის დონეზე.

ფაბრიციო ნასტარი Fabrizio Nastari

ესტონეთი
Estonia

Composer whose aesthetic is based on the use of ironical devices. In this regard he is pursuing a PhD in Artistic Research at the Estonian Academy of Music in Tallinn. He will present part of his research at the 15th International Congress on Musical Signification. Also, he is developing a musical stylometry theory for analyse the styles of composers and for composing. The first stage of this study was presented during the International Dublin Guitar Symposium. He composed music for solo, ensembles, orchestra, choir and video. He is production assistant of the *highSCORE Festival* since 2019.

Co-rapporteur: Giovanni Albin (p. 15)

Multiculturalism as a Creative Trigger: a Music Composers' Insight and Experience

In the fields of art, the cohabitation of different cultures from various areas of the world and from different historical periods has very often defined the framework for triggering the creation of new art and even for shaping the aesthetics of some artists. In fact, in the modern and post-modern era, the attempt to connect unrelated languages has been a recurrent choice of creation. In the complexity of the contemporary world, and in the context of the several studies about multiculturalism, cultural heritage, mixture of cultures and cultural appropriation, it is worth and even more crucial – primarily for artists – to reflect on the meaning and the value of mixing cultures and/or languages in art.

As music composers, the authors have been deepening why the use of materials from distant cultures could be relevant in music composition, how to deal with it, and what is nowadays the aesthetic and socio-cultural background that sets its foundation. Is not our musical world multicultural by nature? Do we really want to be multicultural or are we forced to? Is still possible to relate the multiculturalism of the Western world to concepts such as cultural appropriation or National schools?

It is against this background that the authors have developed the following issue: how a composer can today make a stand and give meaning to the use of elements from different cultures in a new work? We will give an overview of the standpoints of other composers and philosophers about the role and the value of mixing cultures, providing then our own experience. In particular, we will study how the tension created by the cohabitation between different cultures could offer unique devices for creating new music and defining aesthetics. We will focus then on music examples from some of the authors' original compositions and arranging for ukulele and for choir. Finally, some reflections on what can be the possible next stages for creating art through the mix, the juxtaposition and cohabitation of elements from very different cultures are proposed.

კომპოზიტორი, რომლის ესთეტიკას საფუძვლად უდევს ირონიულ ხერხების გამოყენება. ამ მიმართულებით იგი დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მაძიებელია ტალინში ესტონეთის მუსიკის აკადემიის მხატვრული კვლევის პროგრამაზე. თავისი კვლევის ნაწილს იგი წარადგენს მუსიკის არსის მე-15 საერთაშორისო კონგრესზე. იგი ავითარებს მუსიკალური სტილომეტრიის თეორიას კომპოზიტორთა სტილის ანალიზისას, ასევე, საკუთარ საკომპოზიტორო შემოქმედებაში. ამ კვლევის პირველი ეტაპის შედეგები წარმოდგენილი იყო ტუბლინის გიტარის საერთაშორისო სიმპოზიუმზე. ავტორია მუსიკისა სოლო საკრავების, ანსამბლების, ორკესტრის, გუნდისა და ვიდეოსთვის. 2019 წლიდან არის *highSCORE ფესტივალის* ფროდაქშენის ასისტენტი.

თანამომხსენებელი: ჯოვანი ალბინი (იხ. გვ. 15).

მულტიკულტურალიზმი, როგორც შემოქმედებითი ტრიგერი: კომპოზიტორების ხედვა და გამოცდილება

ხელოვნების სფეროში განსხვავებულ კულტურათა თანაარსებობა, მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონიდან და სხვადასხვა ისტორიული პერიოდიდან, ხშირად განსაზღვრავს გარკვეულ ჩარჩოს ახალი ხელოვნების შექმნისთვის და ზოგიერთი არტისტის ესთეტიკის ჩამოყალიბებისთვისაც. ფაქტობრივად, არანათესაური ენების შერწყმის მცდელობა მოღერწიზმისა და პოსტმოღერწიზმის ეპოქაში მუდმივი შემოქმედებითი არჩევანი იყო. თანამედროვე სამყაროს სირთულის პირობებში და მულტიკულტურალიზმის, კულტურული მემკვიდრეობის, კულტურათა ნარევისა და კულტურის მითვისების შესახებ რამდენიმე გამოკვლევის კონტექსტში, გადაწყვეტა, არტისტები დაფიქრდნენ ხელოვნებაში კულტურათა და/ან ენების შერევის მნიშვნელობასა და ღირებულებაზე.

ნაშრომის ავტორები კომპოზიტორის პოზიციიდან განიხილეს საკითხს, თუ რა-გამ შეიძლება მნიშვნელოვანი იყოს ზოგიერთი კულტურების მასალების გამოყენება კომპოზიციებში; როგორ უნდა მოგვარდეს ეს და რა არის ის ესთეტიკური და სოციალურ-კულტურული ფონი, რომელიც დღეს ამის საფუძველს ქმნის. განა არ არის ჩვენი მუსიკალური სამყარო ბუნებით მულტიკულტურული? ნამდვილად გვინდა ვიყოთ მულტიკულტურული, თუ იძულებული ვართ? შესაძლებელია დასავლური სამყაროს მულტიკულტურალიზმის დაკავშირება ისეთ კონცეფციებთან, როგორიცაა კულტურის მითვისება, ან ეროვნული სკოლები?

სწორედ ამ ფონზე, ავტორები განიხილეს – როგორ შეუძლია დღეს კომპოზიტორს საკუთარი თავის პოზიციონირება და ახალ ნაწარმოებში სხვადასხვა კულტურის ელემენტების გამოყენებისთვის მნიშვნელობის მიცემა? ჩვენ მიმოვიხილავთ სხვა კომპოზიტორებისა და ფილოსოფოსების პოზიციებს კულტურის შერევის როლისა და ღირებულების შესახებ, რის შემდეგ წარმოვადგენთ საკუთარ გამოცდილებას. კერძოდ, შვეიცარიული, როგორ შეიძლება სხვადასხვა კულტურათა თანაარსებობის შედეგად შექმნილმა დაძაბულობამ წარმოქმნას უნიკალური საშუალებები ახალი მუსიკის შექმნისა და ესთეტიკის განსაზღვრისთვის. ყურადღებას გავამახვილებთ ზოგიერთი ავტორის ორიგინალურ კომპოზიციასა და უკულესა და გუნდისთვის არანაირებულ მუსიკალურ ნიმუშებზე. დასასრულს, შემოთავაზებულია რამდენიმე მოსაზრება ძალზე განსხვავებულ კულტურათა ელემენტების შეთავსებისა და თანაარსებობის პირობებში, მიქსის საშუალებით ხელოვნების შექმნის შესაძლო შემდგომი ეტაპების შესახებ.

Piano soloist and Ph.D. musicologist. Born in Karditsa, Greece in 1979. As piano soloist: several international performances, discography including Greek contemporary music and former piano lecturer in the Department of Music Science and Art at the University of Macedonia. As musicologist: Ph.D. degree (dissertation on *Life and work of Greek composer, pianist and pedagogue Loris Margaritis*) from the Department of Music Studies at the National and Kapodistrian University of Athens, where he has taught *Music Interpretation and Analysis* and *Piano Performance* as teaching fellow, several publications in conferences, meetings and magazines concern the fields of historical musicology and musical interpretation, entry in the encyclopedia *Grove Music Online* and full member of the Hellenic Musicological Society.

Alterations: A Series of Works Titled “Music Novellas” by Greek Composer Thomas Bakalakis as a Contemporary Proposal for the Resurrection of Greek National School of Music

The Greek National School of Music, likewise the composition schools of other European countries, looked on the one hand for its compositional muse into the rich melodic reservoir of folk tradition, yet delayed due to particular historical and political developments in Greece until the beginning of 20th century, which hindered the arrival of international cultural fermentations. Although its founders and leaders along with the affected composers incorporated Hellenity into the compositional mainstreams of last century's first half, subsequent creators abdicated that path by choosing a neutral musical language. However during the last decade Greek composer Thomas Bakalakis through his chamber music works titled *Alterations* revived the demand for return to the roots of demotic inheritance as a prime material for the production of contemporary music by transforming folk melodies from several regions of Greece with a personal fusion of tonal and atonal compositional idiom. The description of those compositions with the term “music novellas” by the composer himself underlines their thematic historic interface with folk memory and comprises a useful guide for both the interpreter and the listener composing a contemporary proposal of connection between collective national cultural subconscious of the past and transnational music reality of the present.

**აპოსტოლოს პალიოსი
Apostolos Palios**

საბერძნეთი
Greece

PARTICIPANTS
მონაწილეები

ჰიანისტი და ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, მუსიკოლოგი. დაიბადა 1979 წელს კარდიცაში, საბერძნეთში. როგორც ჰიანისტს აქვს მთელი რიგი საერთაშორისო საკონცერტო გამოსვლებისა, ჩაწერილი აქვს თანამედროვე ბერძნული მუსიკის დისკოგრაფია. ასწავლიდა ფორტეპიანოს მაკედონიის უნივერსიტეტის მეცნიერებისა და ხელოვნების ფაკულტეტზე. როგორც მუსიკოლოგმა დოქტორის ხარისხი (დისერტაცია — ბერძენი კომპოზიტორის, ჰიანისტისა და პედაგოგის ლორის მარგარიტის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე) მიიღო კაპოდისტრიის სახელობის ათენის ეროვნულ უნივერსიტეტში, სადაც ასწავლიდა მუსიკის ინტერპრეტაციასა და ანალიზს და საფორტეპიანო შემსრულებლობას. ავტორია რამდენიმე პუბლიკაციისა ისტორიული მუსიკოლოგიის და მუსიკალური ინტერპრეტაციის სფეროში. იგი შესულია ენციკლოპედიაში *Grove Music Online* და საბერძნეთის მუსიკოლოგთა საზოგადოების სრულუფლებიანი წევრია.

Alterations: ბერძენი კომპოზიტორის თომას ბაკალაკოს ნაწარმოებების სერია სახელწოდებით „მუსიკალური ნოველები“, როგორც ბერძნული ეროვნული მუსიკალური სკოლის აღდგენის თანამედროვე მცდელობა

ბერძნული ეროვნული მუსიკალური სკოლა, ევროპის სხვა ქვეყნების საკომპოზიტორო სკოლების მსგავსად, ერთი მხრივ, შთაგონებას ხალხური ტრადიციის მდიდარ მემკვიდრეობასა და მეორე მხრივ, მსგავსად, მაგრამ ეს პროცესი მე-20 საუკუნის დასაწყისამდე შეფერხდა საბერძნეთში განსაკუთრებული ისტორიული და პოლიტიკური მოვლენების გამო, რამაც ხელი შეუშალა საერთაშორისო კულტურული ცვლილებების შემოსვლას. მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული მუსიკალური სკოლის ფუძემდებლებმა და ლიდერებმა ელინური საწყისი შეიტანეს გასული საუკუნის პირველი ნახევრის კომპოზიტორ მემკვიდრეობის შემდგომი პერიოდის ხელოვნებაში, ნეიტრალური მუსიკალური ენის არჩევით, ამ გზიდან გადაუხვეს. თუმცა, ბოლო ათწლეულებში ბერძენმა კომპოზიტორმა თომას ბაკალაკოსმა კამერული ნაწარმოებებით *Alterations* აღადგინა ხალხური მემკვიდრეობის ფესვებთან, როგორც თანამედროვე მუსიკის შექმნის მთავარ მასალასთან, დაბრუნების აუცილებლობა, შეურწყა რა ხალხური მემკვიდრეობის (საბერძნეთის რამდენიმე რეგიონიდან) ტონალური და ატონალური საკომპოზიტორი იდიომას. კომპოზიტორის მიერ ნაწარმოებების დასათაურება ტერმინით „მუსიკალური ნოველები“ ხაზს უსვამს მათ თემატურ, ისტორიულ კავშირს ფოლკლორულ მემკვიდრეობასთან; წარმოადგენს გზამკვლევს როგორც ინტერპრეტაციისთვის, ისე მსმენელისთვის, ქმნის რა თანამედროვე ხედვას წარსულის კოლექტიურ ეროვნულ კულტურულ ქვეცნობიერასა და აწმყოს გრანდნაციონალურ მუსიკალურ სინამდვილეს შორის.

თამარ ჯვანია
Tamar Zhvania

საქართველო
Georgia

პიანისტი, სამუსიკო ხელოვნების დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის პედაგოგი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის მოადგილე. დაამთავრა თბილისის კონსერვატორიის ბაკალავრიატი და მაგისტრატურა ფორტეპიანოს განხრით. კონსერვატორიის დასრულების შემდეგ თამარმა DAAD-ს სტიპენდია მოიპოვა და გაემგზავრა გერმანიაში რ. შუმანის სახელობის კონსერვატორიაში სასწავლებლად. გერმანიაში სწავლისას მან მოიპოვა გამარჯვება 2006 წლის ვენის საერთაშორისო საფორტეპიანო კონკურსზე და დაჯილდოვდა I პრემიითა და ვენის მერის პრიზით. თამარს ასევე მოჰოვებული აქვს საპატიო დიპლომი ბალიზგოიის (პოლონეთი) საფორტეპიანო ღუეების IV საერთაშორისო კონკურსზე თავის დასთან, პიანისტ ნინო ჯვანიასთან ერთად. იგი თბილისის კონსერვატორიის თანამედროვე მუსიკის ანსამბლის თანახელმძღვანელი და ანსამბლ Georgia Modern-ის თანადამფუძნებელია; ეწევა აქტიურ საკონცერტო და სამეცნიერო მოღვაწეობას, მონაწილეობს რა საერთაშორისო ფესტივალებსა და კონფერენციებში; მისი სტატიები ქვეყნდება ეროვნულ და საერთაშორისო გამოცემებში.

თანამომხსენებელი: ნინო ჯვანია (იხ. გვ. 33).

ეკა ჭაბაშვილის „ფორტეპიანოს აპოკალიფსი, ანუ გრავიტაციის დასასრული“

საფორტეპიანო მუსიკა მიმოხილული კულტურულ და ისტორიულ კონტექსტში

„საფორტეპიანო მუსიკა მიუახლოვდა თავის დასასრულს და ადგილს რაღაც სხვას უთმობს. მე ამას ნათლად ვხედავ: ამ დროისთვის შექმნილი ფორტეპიანოები ახლის აღმოჩენის საშუალებას აღარ იძლევა“, — განაცხადა ჯარლშაინგ შტოკჰაუზენმა 1992 წელს თავის ერთ-ერთ საჯარო ლექციაზე. მართლაც, თანამედროვე კომპოზიტორები უფრო და უფრო იშვიათად მიმართავენ ფორტეპიანოს, განსაკუთრებით — სოლო ფორტეპიანოს. ამასთან, მე-20 და 21-ე საუკუნეების ზოგიერთმა კომპოზიტორმა გაამდიდრა ინსტრუმენტის ბგერათმარმოების შესაძლებლობები, შეიგანა რა ცვლილებები საყრავის მექანიზმსა და შესრულების ტექნიკაში. საკმაოდ ძნელი წარმოსადგენია, შესაძლებელია თუ არა, აქუსტიკური ფორტეპიანო (თუნდაც ელექტრონული ტექნოლოგიების ჩარევით) კიდევ ერთი ახალი კუთხით წარსდგეს მსმენელთა წინაშე? ნათესა საფორტეპიანო მუსიკა მართლაც მიუახლოვდა თავის დასასრულს? მხატვრული ელლვა „21-ე საუკუნის ფორტეპიანო და მისი სამომავლო პერსპექტივები“, რომელსაც კომპოზიტორი ეკა ჭაბაშვილი და პიანისტები ნინო და თამარ ჯვანიები ატარებენ, ამ კითხვაზე პასუხის გაცემას ისახავს მიზნად. ელლვა ითვალისწინებს, ერთი მხრივ, ფორტეპიანოს ევოლუციის ანალიზს აკადემიური მუსიკის ისტორიული განვითარების კონტექსტში, მეორე მხრივ კი, საკრავზე სხვადასხვა სახის ექსპერიმენტების ჩატარებას ბგერათმარმოების ახალი შესაძლებლობების წარმოჩენის მიზნით. ეს ელლვა იქცა დიდი ფორმის ახალი საფორტეპიანო ნაწარმოები-პერფომანსის შექმნის წინაპირობად. ეკა ჭაბაშვილის კომპოზიციაში, რომელიც ორი ფორტეპიანოს, მოდელირებული ფორტეპიანოსა და ფორტეპიანოების ვირტუალური ორკესტრისათვის შეიქმნა, აისახა როგორც ევოლუციის ის საინტერესო გზა, რომელიც საკრავმა გაიარა, ისე ჩატარებული ექსპერიმენტები. კომპოზიციის ძირითადი შრე წარმოდგენილია 21-ე საუკუნის ფორტეპიანოს ჭედრადობით, ხოლო დანარჩენ შრეებში უხვად ვხვდებით ალუზიებს სხვადასხვა ისტორიული პერიოდის, სტილის, ეროვნული და კულტურული კონტექსტისა, რომლებიც საფორტეპიანო მუსიკის მულტიკულტურულ ისტორიას უკავშირდება. მკვლევრების მიზანია საფორტეპიანო მუსიკის პანორამის წარმოჩენა თანამედროვე ეპოქის გადსახელებად.

მოხსენება წარმოგიდგენთ ე. ჭაბაშვილის საფორტეპიანო ნაწარმოებ-პერფომანსს „ფორტეპიანოს აპოკალიფსი, ანუ გრავიტაციის დასასრული“, რომელიც ცდილობს გასცეს პასუხი კითხვას: მიუახლოვდა საფორტეპიანო მუსიკა თავის დასასრულს თუ არა?

Pianist, Doctor of Musical Art, teacher and Deputy Head of Quality Assurance Office at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She was awarded Bachelor's and Master's degrees at Tbilisi Conservatoire. As a DAAD grant holder she studied at the R. Schumann-Hochschule Düsseldorf (Germany). Tamar is the winner of the First Prize and Special Prize of the Mayor of Vienna at the Vienna International Piano Competition (2006). She was also awarded Diploma of Honour at IV Bialystok International Piano Duo Competition in 2008 (together with her sister Nino Zhvania). A co-director of Tbilisi Conservatoire Contemporary Music Ensemble, and co-founder of ensemble Georgia Modern, she is active as both a pianist and musicologist, participating in international festivals and conferences; she has published articles in national and international periodicals.

Co-rapporteur: Nino Jvania (p. 33)

“Has Piano Music Come to an End?” by Eka Chabashvili Piano music overviewed in cultural and historical context

“Piano music has come to an end and something quite different is coming. I sense it clearly: with the claviers made up to this time, there is nothing new to discover anymore,” K.Stockhausen declared at his public lecture in 1992. Indeed, contemporary composers more and more rarely engage themselves with piano, especially solo piano. However, some composers of the 20th and 21st centuries enriched the sound production abilities of the piano, having modified the mechanism of the instrument, as well as performance technique. It is quite difficult to imagine what kind of innovations the acoustic piano could present to listeners, even in case of employing electronic technologies. Has piano music come to an end?

The artistic research *Piano of the 21st Century and its Future Perspectives* conducted by a composer E.Chabashvili and pianists N.Jvania and T.Zhvania aims to answer this question. The research consists of the historical analysis of evolution of the instrument in the context of development of academic music, as well as of experiments that aim at finding new methods of sound production. The research resulted into a large-scale piano piece/performance composed by Chabashvili for two pianos, one modified piano and the virtual piano orchestra. It reflects on one hand the evolution of the instrument through the centuries, and on the other hand the experiments conducted by the researchers. The basic layer of the work is represented by the sound of the 21st century piano, while the other layers consist of allusions of various historical periods, styles, national and cultural contexts related to the history of multicultural piano music. The researchers aim to display the panorama of the piano music from the perspective of the contemporary epoch.

The paper aims to present the piano piece/performance that attempts to answer the question “Has piano music come to an end?”

Pianist, PhD in Art Studies, Associate Professor of Special Piano Department at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. After graduating from Tbilisi Conservatoire, she went to Germany to study at the R.Schumann-Hochschule Düsseldorf. Her interest in contemporary music led her to participations in Stockhausen-courses and prizewinning performance at the Orléan International Piano Competition. She was the grant holder of the Ensemble Modern. Her interest in contemporary music determined also her research activity: she is the author of several scholarly works and a monograph on contemporary piano performance. Nino is also the co-founder of New Music Ensemble *Georgia Modern*. 2010 and 2013 Nino was a visiting professor and scholar at New England Conservatory and New York University. Currently she leads an artistic research project financed by Shota Rustaveli National Science Foundation.

Co-rapporteur: Tamar Zhvania (p. 32)

**"Has Piano Music Come to an End?"
by Eka Chabashvili
Piano music overviewed in cultural
and historical context**

"Piano music has come to an end and something quite different is coming. I sense it clearly: with the claviers made up to this time, there is nothing new to discover anymore," K.Stockhausen declared at his public lecture in 1992. Indeed, contemporary composers more and more rarely engage themselves with piano, especially solo piano. However, some composers of the 20th and 21st centuries enriched the sound production abilities of the piano, having modified the mechanism of the instrument, as well as performance technique. It is quite difficult to imagine what kind of innovations the acoustic piano could present to listeners, even in case of employing electronic technologies. Has piano music come to an end?

The artistic research *Piano of the 21st Century and its Future Perspectives* conducted by a composer E.Chabashvili and pianists N.Jvania and T.Zhvania aims to answer this question. The research consists of the historical analysis of evolution of the instrument in the context of development of academic music, as well as of experiments that aim at finding new methods of sound production. The research resulted into a large-scale piano piece/performance composed by Chabashvili for two pianos, one modified piano and the virtual piano orchestra. It reflects on one hand the evolution of the instrument through the centuries, and on the other hand the experiments conducted by the researchers. The basic layer of the work is represented by the sound of the 21st century piano, while the other layers consist of allusions of various historical periods, styles, national and cultural contexts related to the history of multicultural piano music. The researchers aim to display the panorama of the piano music from the perspective of the contemporary epoch.

The paper aims to present the piano piece/performance that attempts to answer the question "Has piano music come to an end?"

ნინო ჯვანია
Nino Jvania
საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

პიანისტი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. ხელმწიფო კონსერვატორიის სპეციალური ფორტეპიანოს მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. თბილისის კონსერვატორიის დამთავრების შემდეგ იგი გაემგზავრა გერმანიაში რობერტ შუმანის სახელობის კონსერვატორიაში სასწავლებლად. თანამედროვე მუსიკისადმი ინტერესმა განაპირობა მისი მონაწილეობა „მტოკუჰაუზენის კურსებსა“ და ორლუანის საერთაშორისო საფორტეპიანო კონკურსში (2003), სადაც ის მეორე პრემიით დაჯილდოვდა. იგი იყო Ensemble Modern-ის სტიპენდიანტი. თანამედროვე მუსიკისადმი ინტერესმა განსაზღვრა მისი სამეცნიერო საქმიანობაც. ნინო ჯვანია მრავალი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორია; მათ შორის, მონოგრაფიის თანამედროვე საფორტეპიანო შემსრულებლობის შესახებ. იგი, ასევე, არის თანამედროვე მუსიკის ანსამბლის – Georgia Modern თანადამფუძნებელი. 2010 და 2013 წლებში იყო ნიუ-ინგლენდის კონსერვატორიისა და ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის მიწვეული პროფესორი. ამჟამად ის ხელმძღვანელობს შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებულ მხატვრული კვლევის პროექტს.

თანამომხსენებელი: თამარ ჯვანია (იხ. გვ. 32).

**ეკა ჭაბაშვილის „ფორტეპიანოს აპოკალიფსი, ანუ
გრაფიკაციის დასასრული“**

საფორტეპიანო მუსიკა მიმოხილული კულტურულ და ისტორიულ კონტექსტში

„საფორტეპიანო მუსიკა მიუახლოვდა თავის დასასრულს და ადგილს რაღაც სხვას უთმობს. მე ამას ნათლად ვხედავ: ამ დროისთვის შექმნილი ფორტეპიანოები ახლის აღმოჩენის საშუალებას აღარ იძლევა“, – განაცხადა ჯარტოპინგ მტოკუჰაუზენმა 1992 წელს თავის ერთ-ერთ საჯარო ლექციაზე. მართლაც, თანამედროვე კომპოზიტორები უფრო და უფრო იშვიათად მიმართავენ ფორტეპიანოს, განსაკუთრებით – სოლო ფორტეპიანოს. ამასთან, მე-20 და 21-ე საუკუნეების ზოგიერთმა კომპოზიტორმა გაამდიდრა ინსტრუმენტის ბევრათნარმოების შესაძლებლობები, შეიძლება რაც ცვლილებები საკრავის მექანიზმსა და შესრულების ტექნიკაში. საკმაოდ ძველი წარმოსადგენია, შესაძლებელია თუ არა, აუქსიკური ფორტეპიანო (თუნდაც ელექტრონული ტექნოლოგიების ჩარევით) კიდევ ერთი ახალი კუთხით წარსდგეს მსმენელთა წინაშე? ნუთუ საფორტეპიანო მუსიკა მართლაც მიუახლოვდა თავის დასასრულს? მხატვრული კვლევა „21-ე საუკუნის ფორტეპიანო და მისი სამომავლო პერსპექტივები“, რომელსაც კომპოზიტორი ეკა ჭაბაშვილი და პიანისტები ნინო და თამარ ჯვანიები ატარებენ, ამ კითხვაზე პასუხის გაცემას ისახავს მიზნად. კვლევა ითვალისწინებს, ერთი მხრივ, ფორტეპიანოს ევოლუციის ანალიზს აკადემიური მუსიკის ისტორიული განვითარების კონტექსტში, მეორე მხრივ კი, საკრავზე სხვადასხვა სახის ექსპერიმენტების ჩატარებას ბევრათნარმოების ახალი შესაძლებლობების წარმოჩენის მიზნით. ეს კვლევა იქცა დიდი ფორმის ახალი საფორტეპიანო ნაწარმოები-პერფორმანსის შექმნის წინაპირობად. ეკა ჭაბაშვილის კომპოზიციაში, რომელიც ორი ფორტეპიანოს, მოდულიზირებული ფორტეპიანოსა და ფორტეპიანოების ვირტუალური ორკესტრისათვის შეიქმნა, აისახა როგორც ევოლუციის ის საინტერესო გზა, რომელიც საკრავმა გაიარა, ისე ჩატარებული ექსპერიმენტები. კომპოზიციის ძირითადი შრე წარმოდგენილია 21-ე საუკუნის ფორტეპიანოს ჯერადობით, ხოლო დანარჩენ შრეებში უხვად ვხვდებით ალუზიებს სხვადასხვა ისტორიული პერიოდის, სტილის, ეროვნული და კულტურული კონტექსტისა, რომლებიც საფორტეპიანო მუსიკის მულტიკულტურულ ისტორიას უკავშირდება. მეკვლეურების მიზანია საფორტეპიანო მუსიკის პანორამის წარმოჩენა თანამედროვე ეპოქის გაღმავლებიდან.

მოხსენება წარმოდგენენ ე. ჭაბაშვილის საფორტეპიანო ნაწარმოებ-პერფორმანსს „ფორტეპიანოს აპოკალიფსი, ანუ გრაფიკაციის დასასრული“, რომელიც ცდილობს გასცეს პასუხი კითხვას: მიუახლოვდა საფორტეპიანო მუსიკა თავის დასასრულს თუ არა?

სალვატორე სკლაფანი Salvatore Sclafani

ბელგია
Belgium

Salvatore Sclafani holds a Master in Piano Performance and a Master in Music Pedagogy from Conservatoire royal de Bruxelles (Belgium), under Eliane Reyes's mentoring. He is currently a PhD student in Arts and Arts Sciences at Université libre de Bruxelles. His research focuses on the influence of Argentinian folk dances on selected piano works by Alberto Ginastera (1916-1983).

As a pianist, Salvatore Sclafani has been awarded several prizes in international competitions. He also pursues a career as a pedagogue: he is a piano professor at Conservatoire de Maubeuge (France) and a piano teaching assistant at Conservatoire royal de Bruxelles.

From Folk Culture to Piano Performance: a Performance-oriented Analysis of the Influence of Argentinian Folk Dances on Alberto Ginastera's *Suite de danzas criollas*, op.15

Alberto Ginastera (1916-1983) is one of the most influential composers in 20th century South American music. Rooted in the Argentine musical nationalism of the beginning of the century, his output offers an outstanding example of synthesis between modernist aesthetic stances and traditional folk music. In this paper, I will especially focus on Ginastera's piano *Suite de danzas criollas*, op. 15 (1946), where *danzas criollas* ("Creole dances") directly hints at traditional Argentinian dances being a "native" component of the work. By bringing its cultural background to light, our artistic research is meant to inform contemporary performances of the *Suite* and aims at contributing to the development of a "hybrid" methodology that integrates awareness of traditional music practices and technical aspects of piano performance.

The presence of folk elements in Ginastera's work is not new to the literature. However, scholars have mostly approached it either from a purely theoretical-analytical perspective, or focusing uniquely on technical aspects of piano performance practices. I will put forward a novel approach which brings the two together, showing how knowledge of the performance practices of folk dances can guide choices in interpretation.

First, via a thorough analysis of the score, I will illustrate how rhythmic elements of three Argentinian folk dances (the zamba, the gato and the malambo) are recurrent and integral to the work. Then, I will move on to analyzing how these rhythmic patterns are traditionally implemented in the dynamics of dance performance and percussion performance (focusing on the bombo legüero, one of the most common percussion instruments used to accompany these dances). Finally, I will show how knowledge of rhythmic patterns of folk dances and of their implementation in dance and percussion dynamics can inform the interpretation of Ginastera's *Suite*, with a special focus on beat, accents and timber.

საფორტეპიანო შემსრულებლობის მაგისტრი და მუსიკის პედაგოგიკის მაგისტრი (ბრიუსელის სამეფო კონსერვატორია, ბელგია, ხელმძღვანელი ელიანე რეიესი), ბრიუსელის თავისუფალი უნივერსიტეტის ხელოვნებისა და სახელოვნებო მეცნიერებების პროგრამის დოქტორანტი. მისი ყურევა ფოკუსირებულია ალბერტო ხინასტერას რჩეულ საფორტეპიანო ნაწარმოებებში არგენტინული ხალხური ცეკვების გავლენაზე.

როგორც პიანისტი, სალვატორე სკლაფანი რამდენიმე საერთაშორისო კონკურსის პრიზიორია. იგი ასევე ეწევა პედაგოგიურ საქმიანობას: არის ფორტეპიანოს პროფესორი მობიუჟის (საფრანგეთი) კონსერვატორიაში და ასისტენტი ბრიუსელის სამეფო აკადემიაში.

ხალხური კულტურიდან საფორტეპიანო შემსრულებლობამდე: არგენტინული ხალხური ცეკვების გავლენის შესახებ ალბერტო ხინასტერას *Suite de danzas criollas*-ზე თხზ. 15 (შესრულებაზე ორიენტირებული ანალიზი)

ალბერტო ხინასტერა (1916-1983) მე-20 საუკუნის სამხრეთ ამერიკული მუსიკის ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი კომპოზიტორია. მისი შემოქმედება, რომლის ფესვები საუკუნის დასაწყისის არგენტინულ მუსიკალურ ნაციონალიზმშია გადგმული, წარმოადგენს თანამედროვე ესთეტიკური პოზიციებისა და ტრადიციული ხალხური მუსიკის სინთეზის შესანიშნავ მაგალითს. ნაშრომში ყურადღებას გავამახვილებ ხინასტერას საფორტეპიანო ნაწარმოებზე *Suite de danzas criollas*, op. 15 (1946), სადაც *danzas criollas* („კრეოლური ცეკვები“) პირდაპირ მიანიშნებს, რომ ტრადიციული არგენტინული ცეკვები ნაწარმოების საფუძველია. მისი კულტურული ფესვების გამოსავლენად ჩვენი მხატვრული ყურევა მიზნად ისახავს „ჰიბრიდული“ მეთოდოლოგიის შემუშავებას, რომელშიც ინტეგრირებულია ტრადიციული მუსიკალური პრაქტიკის გააზრება და საფორტეპიანო შემსრულებლობის ტექნიკური ასპექტები.

ხინასტერას შემოქმედებაში ხალხური ელემენტების არსებობის იდეა სამეცნიერო ლიტერატურაში სიახლეს არ წარმოადგენს. ამასთან, მეცნიერები მას ძირითადად წმინდა თეორიულ-ანალიტიკური თვალსაზრისით ხსნიდნენ, ან საფორტეპიანო შემსრულებლობის პრაქტიკის ტექნიკურ ასპექტებზე გამორჩეულად ამახვილებდნენ ყურადღებას. შემოგთავაზებთ ახალ მიდგომას, რომელიც ამ ორ პოზიციას აერთიანებს და აჩვენებს, თუ როგორ შეიძლება ხალხური ცეკვების შესრულების პრაქტიკის ცოდნას ინტერპრეტაციის წარმართვა.

პირველ რიგში, პარტიტურის საფუძვლიანი ანალიზის საშუალებით წარმოგიდგენთ, როგორ მეორდება სამი არგენტინული ხალხური ცეკვის (ზამბა, გატო და მალამბო) რიტმული ელემენტები, რაც ნაწარმოების განუყოფელი ნაწილია. შემდეგ გავაანალიზებ, როგორაა ეს რიტმული ნიმუშები ასახული ტრადიციული ცეკვისა და დასარტყამთა ჟღერადობის დინამიაში (ყურადღებას გავამახვილებ ბომბო ლეგუეროზე, ერთ-ერთ ყველაზე გავრცელებულ დასარტყამ ინსტრუმენტზე, რომლის თანხლებითაც სრულდება ეს ცეკვები). დასასრულს, ვაჩვენებ როგორ ეხმარება ხალხური ცეკვების რიტმული მოდელების და მათი ცეკვასა და დასარტყამ საკრავთა თანხლებაში გამოყენების ცოდნა ხინასტერას სოიეტის ინტერპრეტაციას; აქცენტს გავაუთებ მეტრზე, აქცენტებსა და ტემბრზე.

Musicologist, PhD in Art Studies, Head of the Sacred Music Laboratory of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, a lecturer at the Church Music Department; alumna of Tbilisi State Conservatoire and Tbilisi Theological Academy. She is a member of Georgian National Committee for Byzantine Studies and a member of the Educational-Research Centre for Church Chant of the Georgian Patriarchy; has participated in many national and international conferences; is the author of over 50 works on old Georgian professional music.

Correlation between the Contents and Form of the Cherubic Hymn

The Chant of Great Entrance, “Cherubic Hymn” has survived in the form of plain and embellished examples reflecting both traditions, of West and East Georgia. In the interpretation of chant compositions in the form of verse, great Georgian authors use the numbers having sacral meaning in Christian symbolism.

Among the chants of Gelati School, there are nine- and twelve-verse examples, while in Eastern-Georgian tradition there are eight- and nine-verse ones. Number nine is associated with the Holy Trinity and hierarchy of the hosts of heaven, twelve – with the Twelve Apostles and Twelve Tribes of Israel, while eight is the symbol of eternity.

Association with the symbolic numbers can be found in the internal structuring of some chants. For example, in the “real mode” and embellished examples of Gelati School of chanting, composed of twelve verses, there is a three-verse improvised section as culmination that is associated with sacral number three. It was intentionally matched with the word of “Trinity”.

One of the main characteristics of the chant forms is repetition of various structural “objects” of the chant composition. The medieval master composers applied variant changes of the repeated structural units of different sizes and, in some cases, the modifications of the segments comprised in melody formula such as mirroring and reversal.

Such type of repetition creates the sense of certain static character, circular turnover and dynamics of mystical sight. It underlines different understanding of the time and space conception, enhances the sense of eternity and matches the tropology of Liturgical action and the content of the verbal text of the hymn.

მაგდა სუხიაშვილი Magda Sukhiashvili

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის საეკლესიო მუსიკის მიმართულების ლაბორატორიის ხელმძღვანელი. ამავე მიმართულების პედაგოგი. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიისა და სასულიერო აკადემიის კურსდამთავრებული. საქართველოს საპატრიარქოს საეკლესიო გალობის სასწავლო-კვლევითი ცენტრის წევრი. საქართველოს ბიზანტოლოგთა ეროვნული კავშირის წევრი. მონაწილეობა აქვს მიღებული მრავალ ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციაში. ძველი ქართული პროფესიული მუსიკის სფეროში 50-ზე მეტი ნაშრომის ავტორია.

ქერუბიკონის ჰიმნის შინაარსისა და ფორმის ურთიერთმიმართების შესახებ

„დიდი შესვლის“ საგალობელი „რომელნი ქერუბიმთა“ ჩვენამდე მოღწეულია როგორც დასავლეთ, ისე აღმოსავლეთ-ქართული სამგალობლო ტრადიციების ამსახველი სადა და გამშვენებული ნიმუშების სახით. მუხლობრივი ფორმის საგალობელთა კომპოზიციური გააზრებისას ქართველ ხელოვანთათვის მიუმართავთ რიცხვებისთვის, რომლებიც, ქრისტიანული სიმბოლოების მიხედვით, საკრალური მნიშვნელობისაა.

გელათის სკოლის საგალობელთა შორის ვხვდებით ცხრა და თორმეტი მუხლისაგან შედგენილ, ხოლო აღმოსავლურ-ქართულ ტრადიციაში – რვა და ცხრა მუხლიან ნიმუშებს. მათგან რიცხვი ცხრა ყოველგვარად სამებას და ზეციურ ძალთა იერარქიას უკავშირდება, თორმეტი – თორმეტ მოციქულს და ებრაელთა თორმეტ გომს, ხოლო რვა – მარადიულობის სიმბოლოა.

რიცხვთა სიმბოლურობასთან კავშირი რიგ საგალობელთა შიდა სტრუქტურულ დაყოფაშიც ვლინდება. მაგალითად, გელათის სამგალობლო სკოლის „ნამდვილი ჯილბა“ და გამშვენებულ ნიმუშებში, რომლებიც თორმეტი მუხლისაგან შედგება, გამოიყოფა სამ მუხლიანი იმპროვიზაციული მონაკვეთი, რომელიც კულმინაციურია და საკრალურ რიცხვ სამს უკავშირდება. შემთხვევითი არ არის, რომ იგი შეუფარდება სიტყვას „სამებისა“.

საგალობელთა ფორმაქმნადობის ერთ-ერთი მთავარი მახასიათებელს განმეორებადობა წარმოადგენს, რასაც საგალობელთა კომპოზიციის სხვადასხვა სტრუქტურული „ობიექტები“ ავლენენ. შუა საუკუნეების ხელოვანთათვის მუხლობრის მიმართავენ განსხვავებული სიდიდის განმეორებითი სტრუქტურული ერთეულების ვარიანტული ცვლილებებს და, რიგ შემთხვევებში, მელოდიური ფორმულების შემადგენელი სეგმენტების ისეთ მოდიფიკაციებს, როგორებიცაა სარკისებური შებენება და უკუსვლა.

მსგავსი სახის განმეორებადობა გარკვეული სტატიკურობის, წრიული ბრუნვისა და მისტიკური ჭკრების დინამიკის შეგრძნებას ბადებს. იგი დროისა და სივრცის კონცეფციის განსხვავებულ გააზრებას წარმოადგენს, აძლიერებს მარადიულობის განცდას და ეთანადება შესაბამისი ლიტურგიული ქმედების სახისმეტყველებასა და საგალობლის სიტყვიერი ტექსტის შინაარსს.

მაია ტაბლიაშვილი

Maia Tabliashvili

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის სასწავლო დეპარტამენტის ხელმძღვანელი; მუსიკის თეორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნის სპეციალობით (ბაკალავრიატი – 2001, მაგისტრატურა – 2003); 2005 წელს დაიცვა დისერტაცია თემაზე „პოლიფონიის როლი ქართულ კამერულ-ინსტრუმენტულ საანსამბლო მუსიკაში“. 2006 წლიდან თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში მიჰყავს ძირითადად პოლიფონიისა და მუსიკალური ნაწარმოების ანალიზის კურსები; იკვლევს ქართულ მუსიკაში პოლიფონიის გამოვლენის შემთხვევებს; გამოქვეყნებული აქვს 30-ზე მეტი სამეცნიერო სტატია; მიღებული აქვს მონაწილეობა რესპუბლიკურ და საერთაშორისო კონფერენციებში. არის თანაავტორი (დ. არუთინოვ-ჯინჩარაძესთან ერთად) ნაშრომისა „პოლიფონია ქართველ კომპოზიტორთა შემოქმედებაში“ (2016) და, ასევე, სამგომიანი ქრესტომათიისა „პოლიფონია ქართულ მუსიკაში“.

სამნაწილიანი პოლიფონიური ციკლი და ნოდარ მამისაშვილის „პრელუდია, ქორალი და ფუგა“

ბაროკოს ეპოქის მუსიკალური ხელოვნების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფენომენს მცირე პოლიფონიური ციკლი წარმოადგენს. მისი ძირითადი ნაირსახეობაა ყველასათვის ნაცნობი „პრელუდია/ტოკატა/ფანტაზია და ფუგა“. მისი შექმნა დაკავშირებული იყო მრავალფეროვანი ინსტრუმენტული ჭანრებისა და ფორმების ჩამოყალიბებასა და განვითარებასთან. ტრადიციულ მცირე პოლიფონიურ ციკლებს საუბრისას, უპირველესად, გვახსენდება მისი ბინარული ვარიანტი „პრელუდია და ფუგა“, თავისუფალ-იმპროვიზაციული და რაციონალურ-ინტელექტუალური ნაწილებით. ამგვარი მცირე ციკლი დიდი პოლიფონიური ციკლის საფუძველიც გახდა. მცირე ციკლი ზემოხსენებული ეპოქის არაერთი კომპოზიტორის შემოქმედებაში გვხვდება; ამ კუთხით, ცხადია, გამორჩეულია ი. ს. ბახის შემოქმედება. ბაროკოს ეპოქაში, თუმცა იშვიათად, შექმნილია სამნაწილიანი მცირე პოლიფონიური ციკლის ნიმუშებიც. მათში ნაწილების სხვადასხვა კომბინაციას ვხვდებით, ძირითადად სწრაფი და ნელი ნაწილებით, და აუცილებლად – ფუგით. მცირე პოლიფონიური ციკლის ტრადიცია მომდევნო ეპოქებშიც გრძელდება. ამ მხრივ, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია XX საუკუნე.

აღსანიშნავია, რომ მცირე სამნაწილიანი პოლიფონიური ციკლი „პრელუდიის, ქორალისა და ფუგის“ სახით ქართულ მუსიკაშიც გვხვდება. მოხსენება ეძღვნება მცირე სამნაწილიანი პოლიფონიური ციკლის ტრადიციის გაგრძელებასა და ეროვნულ მუსიკაში მისი გამოვლენის საინტერესო ნიმუშს; ესაა ერთ-ერთი გამორჩეული ქართველი კომპოზიტორის, ნოდარ მამისაშვილის საფორტეპიანო ნაწარმოები – „პრელუდია, ქორალი და ფუგა“.

ხსენებულ კომპოზიციასთან მიმართებაში განხილულია მცირე პოლიფონიური ციკლის მემკვიდრეობითობა და მისი ორგანული შეხამება ეროვნული მუსიკის თავისებურებებთან. გაკლებულია პარალელები ევროპულ პროფესიულ მუსიკაში ანალოგიურ პოლიფონიურ ციკლებთან. ძირითადი აქცენტი გაკეთებულია კომპოზიციურ მხარეზე, ასევე, ფუგის ორიგინალურ გამოვლენაზე მსგავს ნიმუშებთან შედარებით.

Musicologist, PhD in Art studies; Head of Study Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (TSC), Associated Professor at the Department of Music Theory. She graduated from the Faculty of Musicology of TSC (Bachelor – 2001, Master - 2003); Dissertation – “The Role of Polyphony in Georgian Chamber-Instrumental Ensemble Music” (2005). Since 2006 has taught polyphony and courses of musical composition analysis at TSC. Main interest of her scholarly research is polyphonic characteristics of Georgian music; has published more than 30 scientific articles, has participated in national and international conferences. M. Tabliashvili is the co-author (with D. Arutinov-Jinchardze) of the monograph “Polyphony in Works by Georgian Composers” (2016) and a three-volume chrestomathy “Polyphony in Georgian Music”.

Three-part Polyphonic Cycle and Nodar Mamisashvili's “Prelude, Chorale and Fugue”

Small polyphonic cycle represents one of the most important phenomena of the musical art of Baroque epoch. Its main variety is “Prelude/Toccata/Fantasia and Fugue” which is well known for everyone. Its creation was connected with the formation and development of diverse instrumental genres and forms. When talking about traditional small polyphonic cycle, first to come to our mind is its binary variant “Prelude and Fugue” with free improvisational and rational-intellectual parts. Such a small cycle has become the foundation for a greater polyphonic cycle, too. Small cycles occur in the art of many composers of the mentioned epoch; in this respect, certainly, J.S. Bach's creations are outstanding. In Baroque epoch, though rarely, there were still created samples of three-part small polyphonic cycles. In them we encounter various combinations of different parts, mainly, containing fast and slow parts and, necessarily, the fugue. The tradition of small polyphonic cycle continues through the following epochs, too. In this respect, especially important is the 20th century.

It is remarkable that small three-part polyphonic cycle in the form of “Prelude, Chorale and Fugue” occurs in Georgian music, as well. The paper touches upon continuing the tradition of small three-part polyphonic cycle and an interesting example of its occurrence in national music. This is the piano opus “Prelude, Chorale and Fugue” of Nodar Mamisashvili, one of the exceptional Georgian composers.

In relation with the mentioned composition, discussed is the legacy of small polyphonic cycle and its organic blend with the peculiarities of national music. Parallels are drawn with similar polyphonic cycles in European professional music. Main focus is made in the compositional aspect, as well as original manifestation of fugue s compared with other similar examples.

Musilogist, PhD in Art Studies, Professor at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Head of Music History Direction. Leads several special and author's courses at the Conservatoire. Her scientific interests are connected with the issues of intercultural relations, multiculturalism, national identity, musical semiotics, music theatre, etc. She is the author of over 100 scientific works; a number of projects have been realized on her initiative and under her direction. She is the editor-in-chief of the trilingual refereed online journal "Musicology and Culturology"; the founder and editor of the series of scientific works "Musicological searches" of the Georgian Composers' Union; chairperson of the Dissertation Board and a member of the Academic Council of Tbilisi State Conservatoire. Has been awarded with the prize "For the Best Work in Musicology" (2012).

Two Independencies of Georgian Music (1918/1921 – 1991.....)

Georgia gained and restored its independence twice in the past century (1918/1921 and from 1991 to this day). Over the century the two-way path from independence to independence was difficult and heterogeneous with intertwined causal connections in socio-political and cultural spheres. Participants of the discussions on these issues often drew parallels between the challenges facing Georgia's first democratic republic and post-Soviet Georgia. However, despite similarities, the responses to these challenges a century ago and today are radically different. Freedom is like a litmus test, which reveals and catalyzes certain processes. The golden age of new Georgian music – the first republic of independent Georgia in 1918-1921 – was preceded by a long period that prepared this rise in musical culture. At one glance, similar processes preceded musical culture of the second independence. First of all this was the path of reforms in different directions, including the sphere of education, music professionalization. Main reason for the not-so-insignificant success of the reforms was the consolidation of the political and public spectrum, active public participation in the process and a well-thought transformation of the inherited ugly system.

These tasks were well thought out by Zakaria Paliashvili and the first generation of Georgian classics, whose work clearly confirms preservation of cultural memory and Europeanization of Georgian musical art.

In this context the paper discusses: what challenges did the musical culture of the Democratic Republic face? What was the path like it took before gaining independence? What were the features of the idea of Georgian nationalism? How did these two stages of Europeanization/globalization take place in the country, whose musical culture was based on a different type of professionalism before the 19th century? What does independence mean in music? Who and what played a crucial role in this process? What role did the "founders" play in these processes? The paper, which touches upon the musical culture of two periods of Georgia's independence, is an attempt to answer these questions and generalize the problems, basing on the comparative method.

მარინა კავთარაძე Marina Kavtaradze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მ მ გ ა ბ ი ტ ა ბ ი

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესორი, მუსიკის ისტორიის მიმართულების ხელმძღვანელი. კონსერვატორიაში კითხულობს რამდენიმე საავტორო და სპეცურსს. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია კულტურათმცოდნეობის, მუსიკის სემიოტიკის, მუსიკალური თეატრისა და სხვა პრობლემებისა. არის 100-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი. მისი ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით არაერთი სამეცნიერო პროექტი განხორციელებული. არის რეცენზირებადი სამეცნიერო სამეცნიერო ელექტრონული ჟურნალის „მუსიკოლოგია და კულტუროლოგია“ მთავარი რედაქტორი; დამფუძნებელი და რედაქტორი საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის სამეცნიერო შრომების კრებულების სერიის „მუსიკოლოგიური ძიებანი“; თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სადისკრცაციო საბჭოს თავმჯდომარე და აკადემიური საბჭოს წევრი. დაჯილდოებულია პრემიით „საუკეთესო სამუსიკისმცოდნეო ნაშრომისათვის“ (2012).

ქართული მუსიკის ორი დამოუკიდებლობა (1918/21 – 1991...)

საქართველომ ბოლო საუკუნის განმავლობაში ორჯერ შეძლო დამოუკიდებლობის მოპოვება-აღდგენა (1918-1921 და 1991-დან დღემდე). დამოუკიდებლობიდან დამოუკიდებლობამდე ორჯერ განვლილი გზა რთული და არაერთგვაროვანი იყო ურთიერთგადახლართული მიზეზ-შედეგობრივი კავშირებით სოციალურ-პოლიტიკურ და კულტურის სფეროებში. ამ საკითხებზე ნამოჭრილ დისკუსიებში მონაწილეები ხშირად ავლებდნენ პარალელს საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკისა და პოსტსაბჭოთა საქართველოს წინაშე არსებულ გამოწვევებს შორის; თუმცა, მსგავსების მიუხედავად, ამ გამოწვევებზე საუკუნის წინანდელი და დღევანდელი პასუხები რადიკალურად განსხვავებულია.

თავისუფლება ლაქმის ფერცლივითა, რომელიც გამოავლენს და კატალიზატორივით აჩქარებს გარკვეულ პროცესებს. ახალი ქართული მუსიკის ოქროს ხანა – 1918-1921 წლების დამოუკიდებელი საქართველოს პირველ რესპუბლიკას, წინ უძღოდა ხანგრძლივი პერიოდი, რომელმაც მოამზადა ეს აღმავლობა მუსიკალურ კულტურაში. ერთი შეხედვით, ანალოგიური პროცესები უძღოდა წინ მეორე დამოუკიდებლობის მუსიკალურ კულტურას. უპირველეს ყოვლისა, ეს იყო რეფორმების გზა სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის, განათლების, მუსიკის პროფესიონალიზაციის სფეროში. რეფორმების არცთუ უმნიშვნელო წარმატების მთავარი მიზეზი პოლიტიკური და საზოგადოებრივი სპექტრის კონსოლიდაცია, პროცესში საზოგადოების ფართო ფენების აქტიური მონაწილეობა და მეტყიდრეობით მიღებული მახინჯი სისტემის ჯარჯად გააზრებული გარდაქმნა იყო.

ეს ამოცანები ჯარჯად ჰქონდათ გააზრებული ზაქარია ფალიაშვილსა და პირველი თაობის ქართველ კლასიკოსებს, რომელთა მოღვაწეობა კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებისა და ქართული მუსიკალური ხელოვნების ევროპეიზაციის ნათელი დადსტურებაა.

ამ კონტექსტში მოხსენებაში განხილულია: თუ რა გამოწვევების წინაშე იდგა დემოკრატიული რესპუბლიკის მუსიკალური კულტურა? როგორი იყო ის გზა რომელიც მან განვლო თავისუფლების მოპოვებამდე? ვინ და რამ შეასრულა გადამწყვეტი როლი ამ პროცესში? როგორ ხორციელდებოდა ევროპეიზაცია/გლობალიზაციის ეს ორი ეტაპი დამოუკიდებლობის გზაზე შემდგომ ქვეყანაში, რომლის მუსიკალურ კულტურას მე-19 საუკუნემდე სხვა ტიპის პროფესიონალიზმი ედო საფუძვლად? რას ნიშნავს დამოუკიდებლობა მუსიკაში? ისტორიზმისა და კომპარატიულ მეთოდზე დაყრდნობით ამ კითხვებზე პასუხის გაცემის და პრობლემების განზოგადების მცდელობაა მოხსენებაში, რომელიც საქართველოს დამოუკიდებლობის ორი ისტორიული პერიოდის მუსიკალურ კულტურას ეხება.

გვანცა ღვინჯილია
Gvantsa Ghvinjilia

საქართველო
Georgia

Musicologist, PhD in Art Studies, Associated Professor of Music History Department at V.Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. She leads modules of Musical criticism, History of World Music, History of Georgian Music. She received Z. Paliashvili Scholarship (1994-1996) and Scholarship of the President of Georgia (1997-1999). Her scientific Interests are mainly connected with the art of Georgian and Russian composers and with the research of Protestant Ecclesiastic Music from the standpoint of Christian semantics. She has authored more than 70 scientific works. She systematically takes part in national and international conferences.

Musical Art, Cultural Memory and Post-human (raising a point)

Nowadays, when, against the cascade of technological innovations, prospects of mankind to be transformed into an interplanetary civilization has been clearly shaped, the special topicality is attributed to the relations of civilization processes with synergic nature, topics of cultural memory and traditions. As far as a human is an "open" anthropological phenomenon, transformation process of its genetic code is at an extremely slow pace, but is going on. The process of permanent renewal of the worldview model under the influence of changes in social formations is more comprehensive and evident. Modern reality is like this: musical art which has switched to the road of secularization has again actively turned to mysticism, mythological and religious sets of themes (mostly, without the concept of God) since music, proceeding from its specificity, can best convey the essence of mysticism. As astonishing as it can be, but ever since the 20th century, unprecedented progress in science and technology, and along with theoretical advances, practical steps towards the assimilation of space have further emphasized the mystery of the boundlessness of the universe, thus increasing the ontological depth of musical opuses, have revealed the charismatic contents of the ideas integrated into them, have strengthened the intensiveness and manifestation area of the "mystical." The planetary cognition, too, incorporated into the opuses, has been widened; and still, against the background of the cascade of technological innovations, many questions connected with the future of music are pierced with a futurist curiosity: what opportunities are open for the composing experiments at the level of idea and at the level of stylistic thinking? Will there be rethinking of the phenomena of composer, performer or musical audience? How will the transcendent or ethical function and aim of music be changed? what dialectical links will be formed between the scientific and technological progress and the creative process? What values will cultural memory be based on in the light of cultural-anthropological coevolution and technoculture?; will it not cause ontological desecralization of humans as well as changes in the mental and psychological essences of social and cultural being? What will the psycho-emotional perception of the cultural legacy of former epochs be like? It is also interesting, what constants of musical creative process will remain unchanged against the background of the expected complex changes? And if so, why?

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. კითხულობს მუსიკალური კრიტიკის, მსოფლიო და ქართული მუსიკის ისტორიის კურსებს. მიღებული აქვს ზ. ფალიაშვილის (1994-1996) და საქართველოს პრეზიდენტის სტიპენდიები (1997-1999). სამეცნიერო ინტერესები უმთავრესად დაკავშირებულია ქართველი, რუსი კომპოზიტორების შემოქმედებასთან და პროტესტანტული სასულიერო მუსიკის ყველვასთან ქრისტიანული სემანტიკის ჭრილობში. არის 70-ზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორი, სისტემატურად მონაწილეობს ეროვნულ და საერთაშორისო კონფერენციებში.

მუსიკალური ხელოვნება, კულტურული მემკვიდრეობა და პოსტ-ადამიანი (საკითხის დასმის წესით)

დღეს, როდესაც ტექნოლოგიური ინოვაციების ჯასკადის ფონზე მკაფიოდ გამოიკვეთა თვით ინტერპლანეტარ ცივილიზაციად ჩამოყალიბების პერსპექტივა, განსაკუთრებული აქტუალობა შეიძინა ცივილიზაციის სინერგიული ბუნების მქონე პროცესების მიმართებამ კულტურული მემკვიდრეობისა და ტრადიციების საკითხისადმი. იმდენად რამდენადაც, ადამიანი „გახსნილი“ ანტროპოლოგიური ფენომენია, მისი გენური კოდის ტრანსფორმაცია უკიდურესად ნელი ტემპით, თუმცა მაინც მიმდინარეობს. საზოგადოებრივ-ფორმაციული ცვლილებების ზეგავლენით მსოფლათქმის მოდელის პერმანენტული განახლების პროცესი კი უფრო თვალსაჩინო და სახიერია. დღევანდელი რეალობა შემდეგია: რამდენიმე საუკუნის წინათ სკეულარიზაციის გზაზე დამდგარი მუსიკალური ხელოვნება მისტიკისკენ, მითოლოგიური და რელიგიური თემატიკისკენ (მეტწილად ღვთის კონცეპტის გარეშე) აქტიურად შემობრუნდა, რადგან მუსიკას, მისი სპეციფიკიდან გამომდინარე, ყველაზე მეტად ხელნიჭება მისტიკურის არსის გადმოცემა. გასაოცარია და მეოცე საუკუნიდან მოყოლებული, უპრეცედენტო სამეცნიერო-ტექნოლოგიურმა პროგრესმა კიდევ უფრო გამოკვეთა სამყაროს უკიდურესობის ილუმინაცია, რამაც გაზარდა სახელოვნებო და კერძოდ, მუსიკალური ნაწარმოებების ონთოლოგიური სიღრმე, გამოავლინა მათში ჩაღებული იდეების ქარიზმატული შინაარსი, გააძლიერა „მისტიკურის“ გამოვლენის არეალი და ინტენსივობა. შესაბამისად, გაფართოვდა მუსიკალურ ნაწარმოებებში ჩაღებული პლანეტარული ცნობიერებაც. ამ პროცესების ფონზე ფუტუროლოგის ცნობისმოყვარეობითაა გამსჭვალული მუსიკის მომავალთან დაკავშირებული მრავალი კითხვა: რა შესაძლებლობები იხსნება საკომპოზიტორო ექსპერიმენტირებისთვის იდეურ, სტილურ-საზოგადოებრივ დონეზე; მოხდება თუ არა კომპოზიტორის, შემსრულებლის, მუსიკალური აუდიტორიის, მსმენელის ფენომენის გადაზრება; როგორ შეიცვლება მუსიკის ტრანსცენდენტული თუ ეთიკური ფუნქცია, მიზანი; რა დიალექტიკური ჯავშირი ჩამოყალიბდება სამეცნიერო-ტექნოლოგიურ პროგრესსა და შემოქმედებით პროცესს შორის; რა ღირებულებებს დაეყრდნობა კულტურული მემკვიდრეობა კულტურულ-ანთროპოლოგიური კოევოლუციის და ტექნოკულტურის ფონზე; ხომ არ გამოიწვევს ეს უკანასკნელი ადამიანის ონთოლოგიურ დესაკრალიზაციას, სოციალურ-კულტურული ყოფიერების მეტალურ-ფსიქოლოგიური არსის ცვლილებას; როგორი იქნება წინა ეპოქების მუსიკალური მემკვიდრეობის ფსიქო-ემოციური აღქმა; საინტერესოა, მოსალოდნელი კომპლექსური ცვლილებების ფონზე მუსიკალურ-შემოქმედებითი პროცესის რა კონსტანტები დარჩება უცვლელი და რატომ.

Musicologist, PhD in Art Studies, Rector of the V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Associated Professor of the Department of the History of Music. Her research and teaching are focused on XX century music, totalitarian regimes and music. Participates in the various national / international conferences; Her research has been supported by the DAAD, Georgian President Scholarship, Polish Institute of Culture research scholarship. She was an invited lecturer at the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences. She is frequent speaker on the problems of higher art education through AEC, Diku. She is a member of Georgian Composers and Musicologists National Union; member of the authorization council for higher educational institutions of Georgia (2017-2018).

Georgian Unofficial Music

The history of Georgian unofficial art music started after the death of J. Stalin and lasted until Perestroika. The present article will deliver a short overview of the meaning of the unofficial art, its concept due to the ability to deviance from the norms of the politically driven art. The more, interrelations between the unofficial art and the censorship will also be highlighted since the act of making art music in the Soviets with the ignorance of the "rules defined for all forms of art" can be perceived as an unofficial art.

The Thaw epoch brought back the feeling of the boundless realm. At the same time the Cultural policy introduced after the WW2 was based on the dichotomy of the modernism and social realism. Through the light of the Post Stalin times the development of the Georgian Art music of the 60s will be discussed: Exactly that was the turning point for Georgian music full of experiments and new ideas. Although new ideas were not in line with the official concepts of the ruling party the unofficial art was flourishing but still was marginalized by the Soviets. Thus 60s turned to be important for Soviet music due to the birth of the unofficial art music – A. Volkonski. Simultaneously the unofficial georgian music was on the rise and representatives of official as well as unofficial music had entered the musical scene and contributed to the fast and diverse development soviet Georgian music (among them S. Nasidze, S. Tsintsadze, G. Kancheli, O. Taktakishvili, N. Gabunia, B. Kvernadze, N. Svanidze, M. Shugliashvili).

ნანა შარიკაძე Nana Sharikadze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი, მუსიკის ისტორიის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი. მისი აკადემიური საქმიანობა დაკავშირებულია მე-20 საუკუნის მუსიკის პრობლემეტიკასთან; სამეცნიერო ინტერესები მოიცავს მე-20 საუკუნის მუსიკის ისეთ საკითხებს, როგორიცაა იდეოლოგია და მუსიკა, კოტალიტარიზმი და მუსიკა. ნ. შარიკაძე სხვადასხვა ეროვნული და საერთაშორისო კონფერენციის მონაწილეა. მისი სამეცნიერო აქტივობები მხარდაჭერილია DAAD-ის, საქართველოს პრეზიდენტის, პოლონეთის კულტურის ინსტიტუტის სტიპენდიებით, მას ჰქონდა საჯარო ლექციები საქართველოში, პოლონეთში, მათ შორის, პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის ხელოვნების ინსტიტუტში. იგი ხშირად გამოდის უმაღლესი განათლების საკითხებთან დაკავშირებით სხვადასხვა საერთაშორისო ფორუმზე; არის საქართველოს კომპოზიტორთა და მუსიკისმცოდნეთა კავშირის წევრი; 2017-2018 წლებში იყო საქართველოს უმაღლესი განათლების აკადემიის საბჭოს წევრი.

ქართული არაოფიციალური მუსიკა

ქართული არაოფიციალური მუსიკა სათავეს იღებს ი. სტალინის გარდაცვალების პერიოდში და „პერესტროიკამდე“ გრძელდება. მოხსენებაში განხილულია არაოფიციალური ხელოვნების რაობა კოტალიტარულ სახელმწიფოში და ცენზურის როლი „საყოველთაოდ მიღებული ნორმებისა და წესების“ იგნორირების ჭრილში. პოლიტიკურმა დათბობამ შექმნა „აყრდნული ხილის“ წვდომის ილუზია, მაგრამ მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ ჩამოყალიბებული კულტურის პოლიტიკა კვლავ მოდერნიზმისა და სოცრეალიზმის დიქტომიას ქადაგებდა. სწორედ პოსტკლასიკური პერიოდის კონტექსტში იქნება მიმოხილული ქართული მუსიკალური ხელოვნება 60-იან წლებში. აღნიშნული პერიოდი უმნიშვნელოვანესია არაოფიციალური ხელოვნების დაბადების თვალსაზრისით არა მარტო ქართული მუსიკისთვის (ნ. სვანიძე, მ. შუღლიაშვილი), არამედ ზოგადად საბჭოთა მუსიკისთვის.

ჯონ ჩერჩილი
Jon Churchill

აშშ
USA

Jon Churchill is a PhD candidate and James B Duke fellow at Duke University where he studies the formal and rhetorical functions of musical discontinuity, as well as the intersection of such nonlinearity with broader sociocultural currents. Currently focused on the role of disjunction in British Modernism, specifically Ralph Vaughan Williams's symphonies, his other interests include the music of Per Nørgård and Prince. Of late, Jon has contributed the preface to a new edition of Frank Bridge's *Dance Rhapsody* (Musikproduktion Höflich, 2020) and presented his research at conferences across the United States and Europe

“Strange Meeting”: Transcultural Disjunction in Ralph Vaughan Williams's *Pastoral Symphony*

Critics have long cast Ralph Vaughan Williams as an isolated pastoralist concerned only with English forms of expression. However, such characterizations misrepresent his *Pastoral Symphony* (1918-1922) and its genesis on the Great War's Western Front. The work's pastoral features—low dynamics, double reeds, and modal pitch language—often overshadow the pervasive disjunctions in rhythmic, pitch, and phrase parameters. I highlight the formal and expressive functions of these departures, illustrating how Pvt. Vaughan Williams used them to engage with continental cultures emphasizing disjunction and recall the soundscape of the trenches. Unlike disruptions in Vaughan Williams's other symphonies, the *Pastoral's* ruptures generate harmonic and rhythmic stasis, a device unique to the composer's WWI-era works. Discontinuity first appears in the opening sonata-form movement, where passages of extended rhythmic values and oscillating, distantly related harmonies separate the primary and subordinate theme groups. Replacing the typical energy-gaining transition, these intervening passages arrest the movement's established rhythmic activity and harmonic dynamism. The ternary second movement replaces its entire B section with an unmetered trumpet solo above a sustained triad, a direct quotation of an army bugler's sunset practice. Vaughan Williams only included these disjunctions after experiencing the continuous shelling of the Western Front. Like his comrades-in-arms, the composer was forced to navigate an endless din that could bring death at any moment. He would have recognized stillness as a marker of safety, and with this newfound appreciation of inaction, Vaughan Williams incorporated it into his symphony. He enriched his compositional practice with lived experience that inflects his expressions of form and dialogue with continental cultures.

„უცნაური შეხვედრა“: ტრანსკულტურული განცალკევება რალფ ვოან უილიამსის პასტორალური სიმფონიაში

რალფ ვოან უილიამსის კრიტიკოსები უკვე დიდი ხანია უწოდებენ იზოლირებულ პასტორალისტს, ვინც გამოხატვის მხოლოდ ინგლისურ ფორმებს მიმართავდა. ამასთან, ამგვარი დახასიათებები არასწორად წარმოაჩენს კომპოზიტორის პასტორალურ სიმფონიას (1918-1922) და დიდი ომის დასავლეთის ფრონტის წიაღში არსებულ მის გენეზისს. ნაწარმოების პასტორალური მახასიათებლები — დაბალი დინამია, მოდალური მუსიკალური ენა — ხშირად ჩრდილავს რიტმულ, ბგერათსიმულურ და ფრაზის პარამეტრებში არსებულ მკვეთრ დანაწევრებებს. მე გამოვყოფ ამ გადახრების კონსტრუქციულ და გამომსახველობით ფუნქციებს, რაც წარმოაჩენს, თუ როგორ იყენებდა მათ რიგითი ჯარისკაცი ვოან უილიამსი კონტინენტურ კულტურებთან ურთიერთობისას — ხაზს უსვამდა დისკრეტულობას და იხსენებდა სანგრების ხმოვანებას.

ვოან უილიამსის სხვა სიმფონიებისგან განსხვავებით, პასტორალში არსებული რღვევები წარმოქმნის ჰარმონიულ და რიტმულ სტატიკურობას — პირველი მსოფლიო ომის დროინდელი კომპოზიტორის ნაწარმოებისთვის უნიკალურ თვისებას. დისკრეტულობა, დანაწევრება პირველად ჩნდება სონატური ფორმის შესავალ ნაწილში, სადაც გაფართოებული რიტმული გრძლიობების პასაჟები და მეწყევი, სუსტად ურთიერთდაკავშირებული ჰარმონიები გამოყოფს მთავარი და დამხმარე თემების ჯგუფებს. ეს გარდამავალი პასაჟები ანაცვლებენ ტიპურ გადსვლას ენერგიის დაგროვებით და აჩერებენ რიტმულ აქტივობასა და მოძრაობის ჰარმონიულ დინამიზმს. სამნაწილიანი ფორმის მეორე ნაწილში B მონაკვეთი ჩანაცვლებულია არამეტრიზებული საყვირის სოლოთი სამხმოვანებების თანხლებით, რაც ჯარის მეზუეის პრაქტიკის პირდაპირი ციტირებაა.

ვოან უილიამსმა ეს განსხვავებები, დანაწევრებები ჩართო მხოლოდ მას შემდეგ, რაც განიცადა დასავლეთის ფრონტის უწყვეტი დაბომბვები. თავისი თანამებრძოლების მსგავსად, კომპოზიტორიც იძულებული გახდა გადაეღებინა გაუთავებელი ხმაური, გუგუნი, რომელსაც ნებისმიერ წამს შეეძლო სიკვდილის მაუწყებელი ყოფილიყო. მან უძრაობა უსაფრთხოების მარკერად გაიაზრა და უმოქმედობის ამ ახლებური გაგებით, ვოან უილიამსმა იგი თავის სიმფონიაში შეიტანა. მან გაამდიდრა თავისი საკომპოზიციო პრაქტიკა ცოცხალი გამოცდილებით, რაც გავლენას ახდენს მის მიერ ფორმის გამოხატვასა და კონტინენტურ კულტურებთან დიალოგზე.

Musicologist, PhD in Art Studies, Associate Professor, Head of Church Music Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Her scientific interests are related to the study of musical-liturgical, historical-theoretical aspects of Georgian chanting, studying medieval Georgian and European musical systems. She is the author of about 50 scientific works (published in Georgia and abroad), including "Theoretical Basis of Georgian Church Music" (Lectures, 2018); The Explanatory dictionary of Chanting Terminology (co-author D. Shughliashvili, 2015); Anthology of History of Harmony (co-authors I. Zhgenti, M. Nadareishvili, 2018);. She systematically participates in scientific conferences and forums in Georgia and abroad; leads musical-theoretical and liturgical study courses. Her research was supported by the DAAD Foundation, The Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia (SRNSFG), and The Georgian Chanting Foundation. She was an invited lecturer at The Lübeck Academy of Music (2018) and The Liszt Academy of Music (2019), where she delivered lectures about the theory of Georgian traditional music. She participates in Institutional Projects of Tbilisi State Conservatoire and Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting.

The Phenomenon of Cultural Memory and Georgian Traditional Church Music

Due to its uniqueness, Georgian church music offers a very wide range of studies to the researcher. One of the study aspects is related to the importance of cultural memory in the process of formation and development of Georgian liturgical music (ecclesiastical chanting). Georgian chanting culture is the result of a *coupage* of pagan and Christian, Byzantine and Georgian musical traditions. Musical memory, as a very powerful phenomenon of national identity, played a crucial role in this process.

In the context of culture memory is not a passive static storage of tradition, but also a creative phenomenon. The paper discusses the adaptation of Christian hymns "penetrated" into Georgian pagan musical memory and further development of Georgian chanting tradition in the context of general features, characteristic of cultural memory.

თამარ ჩხეიძე Tamar Chkheidze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიისა და გიორგი მთაწმინდელის სახ. გალობის უმაღლესი სასწავლებლის ასოცირებული პროფესორი. მისი სამეცნიერო ინტერესები უკავშირდება ქართული საეკლესიო თეორიულ-ისტორიული და მუსიკალურ-ლიტურგიკული ასპექტების კვლევას. გამოქვეყნებული აქვს 50-მდე სამეცნიერო სტატია, არის თანაავტორი „სამგალობლო ტერმინთა ლექსიკონისა“, ჰარმონიის ქრესტომათიისა, ავტორი წიგნისა „ქართული საეკლესიო მუსიკის თეორიის საფუძვლები“ (ლექციები). სისტემატურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებსა და ფორუმებში საქართველოსა და უცხოეთში. მისი კვლევა მხარდაჭერილ იქნა სხვადასხვა ფონდების მიერ (გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახური – DAAD, შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი, საქველმოქმედო ფონდი „ქართული გალობა“). იყო მიწვეული ლექტორი თუბესის (2018) და ლისტის სახ. სამუსიკო აკადემიებში (2019), სადაც უძღვებოდა სალექციო კურსებს ქართული გრადიციული მუსიკის თეორიის შესახებ. მონაწილეობს თბილისის სახ. კონსერვატორიისა და გალობის უნივერსიტეტის ინსტიტუციურ პროექტებში.

კულტურული მემსიერების ფენომენი და ქართული გრადიციული საეკლესიო მუსიკა

ქართული გრადიციული საეკლესიო მუსიკა მისი უნიკალურობიდან გამომდინარე შესწავლის ძალზედ ფართო სპექტრს შლის მკვლევრის წინაშე. ერთ-ერთი ასპექტი უკავშირდება ქართული ჰიმნოგრაფიისა და საეკლესიო მუსიკის ფორმირებასა და განვითარებაში კულტურული მემსიერების მნიშვნელობის შესწავლას. ქართული საეკლესიო საგალობელი წარმართული და ქრისტიანული, ბიზანტიური და ქართული სამუსიკო გრადიციების შეზავების შედეგია. ამ პროცესში მუსიკალურმა მემსიერებამ, როგორც ეროვნული იდენტობის მეტად ძლიერმა ფენომენმა, გადამწყვეტი როლი შეასრულა.

მემსიერება კულტურის კონტექსტში არ წარმოადგენს მხოლოდ გრადიციის პასიურ სტატიურ საცავს, არამედ წარმოადგენს ახლისმქმნელ ფენომენს. ქართულ წარმართულ მუსიკალურ მემსიერებაში „შემოჭრილი“ ქრისტიანული ჰიმნების ადაპტაციისა და ქართული სამგალობლო ხელოვნების შემდგომი აყვავების პროცესი მოხსენებაში განხილულია სწორედ კულტურული მემსიერებისათვის დამახასიათებელი ზოგადი კანონზომიერებების ჭრილში.

თამარ წულუკიძე
Tamar Tsulukidze

საქართველო
Georgia

მუსიკოლოგიის დოქტორი, თბილისის „მუზეუმების გაერთიანებათა“ ზაქარია ფალიაშვილის მემორიალური სახლ-მუზეუმის ექსპოზიციის მენეჯერი. მისი მეცნიერული კვლევის სფეროა ქართული მუსიკა, თანამედროვე ქართული კულტურა, თბილისური კულტურა, თავისი მრავალეროვანი გამოკვლევებით, მუსიკალური თეატრი მსოფლიო ხელოვნების ისტორიის კონტექსტში. მონაწილეობს კონფერენციებში; გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სამეცნიერო ჟურნალებსა და კრებულებში; მომზადებული აქვს სტატიები ქართული თეატრალური ენციკლოპედიისათვის. სხვადასხვა წლებში იყო მიწვეული ლექტორი თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიაში (2015), საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტში (2011-2019 და 1994-2007), მ. ფალიაშვილის სახ. ხელოვნების აკადემიაში (1994-1996). ატარებდა ლექცია-კონცერტებს თბილისის სახელმწიფო ფილარმონიის ხაზით. 2010-2012 წლებში თანამშრომლობდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან, როგორც „მსოფლიო კულტურის“ საგნობრივი ჯგუფის ექსპერტი და გრიფირების ექსპერტი. თ. წულუკიძე ეწევა აქტიურ მუსიკალურ-ჟურნალისტურ მოღვაწეობას: ავტორია ათეულობით პუბლიკაციისა საქართველოს მუსიკალური ცხოვრების აქტუალურ პრობლემებზე; 1992-დან იყო გაზეთ „მუსიკის“ კორესპონდენტი; 2002-დან ჟურნალ „მუსიკის“ თანარედაქტორი, 2010-დან – პასუხისმგებელი რედაქტორია. 2008 წლიდან იგი საქართველოს კომპოზიტორთა შემოქმედებითი კავშირის წევრია, 2008-2017 წლებში იყო ამ ორგანიზაციის გამგეობის წევრი.

ამიერკავკასიის ქვეყნებში საკომპოზიტორო სკოლების ფორმირების პროცესის შესახებ

ნაშრომი ეძღვნება ამიერკავკასიის სამ ქვეყანაში – საქართველოს, აზერბაიჯანსა და სომხეთში საკომპოზიტორო სკოლების ფორმირების პროცესს. დასახელებულ ქვეყნებში, მიუხედავად განსხვავებული პოლიტიკური ვითარებისა, ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლის ჩამოყალიბება, ფაქტობრივად ერთდროულად მიმდინარეობდა. მოხსენებაში განხილულია, თუ რა პრობლემები იდგა ამ ქვეყნების კლასიკოსი კომპოზიტორების წინაშე.

საქართველოში ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლის ფორმირებას წინ უძღოდა ბრძოლა ეროვნული იდენტობის დასამყიდრებლად. მე-19 ს-ის ბოლოს, მე-20 ს-ის დასაწყისში აღმოსავლური და ევროპული ჰანგების შემოჭრამ გადაფარა ეროვნული საწყისი. ქართველი კომპოზიტორები მელიტონ ბალანჩივაძე, დიმიტრი არაყიშვილი, ზაქარია ფალიაშვილი თავიანთი ფოლკლორისტული მოღვაწეობითა და ამ სფეროს პროპაგანდით ერთი მხრივ, უპირისპირდებოდნენ ამ მოვლენებს, მეორე მხრივ, საკომპოზიტორო სკოლის ფუნდამენტს ქმნიდნენ. აზერბაიჯანში საკომპოზიტორო სკოლის შექმნა უპირველესად უკავშირდება უზეირ ჰაჯიბეკოვის სახელს. მაშინ, როდესაც ჰაჯიბეკოვი აზერბაიჯანელი კლასიკური ხელოვნების შესაქმნელად იღვწოდა, ქვეყანაში მიმდინარეობდა იდეოლოგიური ბრძოლა ორ ტენდენციას – კონსერვატორებსა და ნიჰილისტებს შორის. ორივე ტენდენცია სხვადასხვა პოზიციიდან ეწინააღმდეგებოდა მუსიკაში ეროვნული და ევროპული ელემენტების შერწყმას. სომხური ეროვნული საკომპოზიტორო ხელოვნების ფორმირება ხდება მე-19 ს-ის ბოლოდან. ამ შემთხვევაში ერთ-ერთი ძირითადი პრობლემა იყო ის, რომ სომეხ კლასიკოს კომპოზიტორთაგან (კომიტასი, ტ. ჩუხაჯიანი, ს. კარა-მურზა, მ. ეჟმელიანი, ა. ტიგრანიანი, ა. სპენდიაროვი და სხვ.) ფაქტობრივად არცერთი არ მოღვაწეობდა სამშობლოში. მწვავე პოლიტიკური ფონის გამო ქვეყანა დაცარიელებული იყო; კულტურული ცხოვრების წარმმართველი პოტენციალი გაფანტული იყო სხვადასხვა ადგილებში, ძირითადად კონსტანტინოპოლსა და თბილისში.

ამგვარად, ნაშრომი ასახავს იმ წინააღმდეგობებსა და მათთან ბრძოლის გზებს, რაც გადალდათ საქართველოში, აზერბაიჯანსა და სომხეთში კლასიკოს კომპოზიტორებს ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლების შესაქმნელად.

Doctor of Musicology, Expositions Manager at the Zakaria Paliashvili Museum, The Union of Tbilisi Museums. The field of her scientific research – Georgian music; old and contemporary Georgian culture; musical theatre. Participates in conferences, has published articles in scientific journals. She has written articles for the Georgian Theatrical Encyclopedia. In different years she was a visiting lecturer at: V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire (2015), The Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University (2011-2019 and 1994-2007), M. Paniashvili Art Academy. She delivered lecture-concerts as organized by Tbilisi State Philharmonic. An Expert of Approval at the Ministry of Education and Science of Georgia (2010 – 2012). T. Tsulukidze is active in music-journalism: is the author of tens of publications on the topical issues in Georgia's musical life: she was a correspondent of the „Musika“ newspaper (from 1992), co-editor (from 2002) and responsible editor of „Musika“ magazine (since 2010). She has been member of the Georgian Composers Union since 2008; was a member of the Council of Georgian Composers Union (2008-2017).

On the Process of Formation of the Composers' Schools in South Caucasus

The paper is dedicated to process of formation of composers' schools in three countries of South Caucasus: Georgia, Azerbaijan and Armenia. In the countries mentioned, despite of different political situation, formation of national composers' schools was happening at the same time. The paper discusses the problems existing to the classical composers of these countries.

The formation of national composers' school in Georgia was preceded by the fight to assert the national identity. In the late 19th and early 20th centuries the penetration of Eastern and European tunes has overshadowed the national foundation. Georgian composers Meliton Balanchivadze, Dimitri Arakishvili and Zakaria Paliashvili, on the one hand, opposed these events and, on the other hand, created the foundation for the school of composition. The creation of composition school in Azerbaijan is connected first and foremost with Uzeir Hajibekov's name. When Hajibekov strived to create classical art in Azerbaijan, the country was involved in an ideological battle between two tendencies – the conservatives and the nihilists. Both tendencies confronted the fusion of national and European elements in music from different perspectives. The formation of Armenian national composers' art started from the late 19th century. In this case one of the main problems was that practically none of Armenian classical composers such as Komitas, T. Chukhajyan, S. Kara-Murza, M. Yekmalyan, A. Spendyaryov and others worked in their homeland. Due to difficult political context the country was emptied, and the leading potential was scattered in different places, mainly in Constantinople and Tbilisi.

Thus, the paper reflects the contradictions and ways which the classical composers in Georgia, Azerbaijan and Armenia had to overcome to create schools of composition.

Dr., Emeritus Professor, Director of the International Research Centre for Traditional Polyphony of Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Her pedagogical-scientific interests include history of Georgian music, ethnomusicology, culturology, she carries out editorial activity, participates in international forums in Georgia and elsewhere, has published the works in Georgian, German, Russian and English languages including two monographs (XX century Georgian Music with English resume – 2005, and Georgian Music History from Old Time to XX Century – 2020). She is one of the founders of Tbilisi International Symposium on Traditional Polyphony and organizer since 2002, author of international projects; a member of ICTM and ESEM; a UNESCO expert of ICH and member of Consultative Council in 2009- 2013. An academician of the Georgian Academy of Educational Sciences, a member of Georgian Composers' Union, a member of the UNESCO Commission at the Georgian Ministry of Foreign Affairs and a chairperson of the Experts' Council at the National Cultural Heritage Agency. For her contribution in Georgian science has been awarded the Prize of "Georgian Chanting Foundation". For her outstanding contribution to the study and popularization of Georgian polyphonic music abroad, and world polyphonic music in Georgia Rusudan Tsurtsumia was awarded King Tamar Order in 2021.

Broad Vision of the National Tradition, as the Paliashvili's Concept and the 20th-century Georgian Composing Practice

In Eastern Europe national schools of composition were created in the era of Romanticism and in all cases its main problem was to combine traditional musical thinking with the already-established system of thinking in the developed countries of Europe. Due to difficult historical and political situation, this process started almost a century later in Georgia and the goal of Georgian composers also was to synthesize Georgian-European experience. Despite the merits of the first generation Georgian classicists in the formation of new Georgian professional music style, in many respects, special is Zakhar Paliashvili's role in this process.

Zakhar Paliashvili's works has been comprehensively studied in Georgian musicology, including his relation to Georgian traditional music – there is hardly any work, monograph or essay that does touch upon this issue, be it his attitude to national musical traditions, the synthesis of Georgian-European thinking peculiarities, participation of folk music dialects in his musical style or transformation of folk sources, etc.

The paper aims to discuss one hitherto unexplored aspect of Paliashvili's attitude to tradition – the such vision of the national idea, which is characteristic only for highly developed compositional thinking, essentially introduced in Georgian art music only from the second half of the 20th century.

რუსუდან წურწუმია Rusudan Tsurtsumia

საქართველო
Georgia

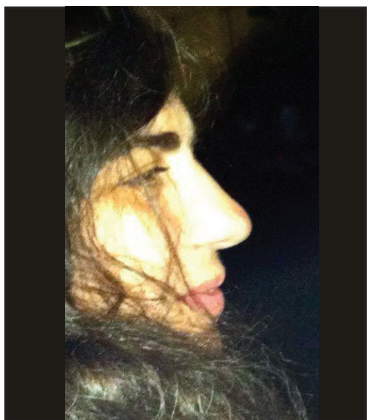
PARTICIPANTS
მონაწილეები

დოქტორი, ემერიტუსი, თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი. მის პედაგოგიურ-სამეცნიერო ინტერესებშია ქართული მუსიკის ისტორია, ეთნომუსიკოლოგია, კულტუროლოგია, ეწევა სარედაქტორო საქმიანობას, მონაწილეობს საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმებში საქართველოსა და საზღვარგარეთ, გამოქვეყნებული აქვს ნაშრომები ქართულ, გერმანულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე, მათ შორის, ორი მონოგრაფია („მეოცე საუკუნის ქართული მუსიკა“, ვრცელი ინგლისური რეზიუმე – 2005, „ქართული მუსიკის ისტორია უძველესი დროიდან მეოცე საუკუნემდე“ – 2020); არის თბილისის ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმის ერთ-ერთი დამფუძნებელი და ორგანიზატორი 2002 წლიდან, საერთაშორისო პროექტების ავტორი; ICTM-ისა და SEM-ის წევრი; 2009-2013 წლებში იუნესკოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ექსპერტი და საკონსულტაციო საბჭოს წევრი. საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, საქართველოს კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს იუნესკოს კომისიის წევრი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააგენტოს აკმს ექსპერტთა საბჭოს თავმჯდომარე. ქართულ მეცნიერებაში შეტანილი წვლილისათვის დაჯილდოებულია ფონდ „ქართული გალობის“ პრემიით. ქართული მრავალხმიანი მუსიკის კვლევაში, საზღვარგარეთ ქართული მრავალხმიანი მუსიკისა და საქართველოში მსოფლიო მრავალხმიანი მუსიკის პოპულარიზაციაში შეტანილი განსაკუთრებული პირადი წვლილისათვის 2021 წელს რუსუდან წურწუმიას გადაეცა თამარ მეფის ორდენი.

ეროვნული ტრადიციის ფართო ხედვა, როგორც ფალაშვილის იდეა და მე-20 საუკუნის ქართული საკომპოზიტორო პრაქტიკა

აღმოსავლეთ ევროპაში ეროვნული საკომპოზიტორო სკოლები რომანტიკულ ეპოქაში შეიქმნა და, ყველა შემთხვევაში, მათ უმთავრეს პირობულმას ტრადიციული მუსიკალური აზროვნებისა და ევროპის განვითარებულ ქვეყნებში უკვე ჩამოყალიბებულ საზღვარგარეთ სისტემასთან შეთავსება წარმოადგენდა. მძიმე ისტორიულ-პოლიტიკური ვითარების გამო, ეს პროცესი საქართველოში თითქმის ერთი საუკუნის შემდეგ დაიწყო და ქართული კომპოზიტორების ამოცანასაც ქართულ-ევროპული გამოცდილების სინთეზი შეადგენდა. მიუხედავად ახალი ქართული პროფესიული მუსიკალური სტილის ჩამოყალიბებაში პირველი თაობის ქართველი კლასიკოსების დამსახურებისა, მრავალი თვალსაზრისით, განსაკუთრებულია ზაქარია ფალაშვილის როლი ამ პროცესში.

ზაქარია ფალაშვილის შემოქმედება მრავალმხრივადაა შესწავლილი ქართულ მუსიკოლოგიაში, მათ შორის, მისი დამოკიდებულება ქართულ ტრადიციულ მუსიკასთან – ვერ ნახავთ ნაშრომს, მონოგრაფიებში დაწყებულს და ცალკეული ნარკვევებით დამთავრებულს, რომელშიც ეს თემა განხილული არ არის, იქნება ეს ეროვნულ-მუსიკალურ ტრადიციებთან ურთიერთობის, ქართულ-ევროპული აზროვნების თავისებურებათა სინთეზის, მის მუსიკალურ სტილში ქართული ხალხური მუსიკის დიალექტების მონაწილეობის, თუ ხალხური წყაროების გარდასახვის და ა.შ. საკითხები. ავტორის მიზანია მოხსენებაში განხილოს ფალაშვილის ტრადიციასთან დამოკიდებულების აქამდე შეუსწავლელი ერთი ასპექტი – ეროვნულის ისეთი ხედვის პრობლემა, რომელიც მხოლოდ მალტაგანვითარებული საკომპოზიტორო აზროვნებისთვის არის დამახასიათებელი და რაც ქართულ საკომპოზიტორო შემოქმედებაში, არსებითად, მხოლოდ მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან მკვიდრდება.

ეკა ჭაბაშვილი
Eka Chabashvili

საქართველო
Georgia

Associate professor of Composition Department at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; one of the most important and interesting representatives of Georgian composition school of the 1990s. Her music is performed in different countries. She researches in the field of musical genetics and micro acoustics. She is also the author of new multi-topophonic composition technique and atomic-nuclear musical system. E. Chabashvili's main compositions are: piano piece "Panorama", ballets "Radiance" and "Dancing with Death", opera/exhibition "Wandering Wishes" after Kafka's novellas, musical novel "The Sound and the Fury" for holographic theatre, "Chorale" for choir (awarded with MDR prize in Germany), orchestra works "Proverbs", "Mosaic", musical novellas "Seven Wonders of the World", symphonic trilogy "Bodies", multimedia "Idea of God - Spheres", etc.

Transformation of Musical Instrument According to the Principles of Epochal Musical Thinking and Our Modified Piano

A musical instrument is a kind of musical chronicler with its own structure, tune, performance capabilities, etc. It tells a lot about the epochal musical aesthetics to which it belongs. The principles of musical thinking characteristic of new epoch condition transformation of the instrument, its renewal, refinement, even simplification, enrichment with new performance techniques. Each era adapts the instrument to the principles of corresponding musical thinking so that its contemporaneous music sounds adequate. However, the instrument always echoes the epoch in which it was created. In this regard, when modifying any instrument, in our case a piano, it is necessary to take into account the cultural memory stored in it, which this instrument brought us. We have numerous vivid examples of instrumental modifications, such as ancient and modern flute, antique hydraulic and electronic organ. In all cases the instrument retains its core essence.

The paper presents main postulates we considered during the piano modification process. These postulates formed the basis of the modification principle that combines the cultural memory archived in the instrument with the 21st-century musical thinking.

თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციის მიმართულების ასოცირებული პროფესორი; 90-იანელთა თაობის კომპოზიტორი და „ახალი“ ქართული მუსიკის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი. მისი მუსიკა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში სრულდება. აქტიურად მუშაობს კინოსა და თეატრალური მუსიკის ჟანრში; იკვლევს მუსიკალური გენეტიკის პრობლემებს, მულტი-ტოპოფონიურ საკომპოზიციო ტექნიკას და ატომალურ-ბირთვულ მუსიკალურ სისტემას, რასაც ეძღვნება კომპოზიტორის მიერ გამოქვეყნებული მთელი რიგი სტატიებისა. საზოგადოებისთვის ჯარგადაა ცნობილი მისი ნაწარმოებები: „პანორამა“ ფორტეპიანოსთვის, ბალეტები „ცალი“ და „ფერხული სიკვდილთან“, მუსიკალური რომანი „ხმაური და მძვინვარება“ ჰოლოგრაფიული თეატრისთვის, ოპერა/გამოფენა „მოხეტიალე სურვილები“, სიმფონიური ტრილოგია „სხეულები“; საორკესტრო ნაწარმოებები „ანდაზები“, „მოზაიკა“, „აპოკალიფსი“, მუსიკალური ნოველები „მსოფლიოს შვიდი საოცრება“, „ქორალი“ გუნდისთვის (დაჯილდოვდა MDR-ის პრიზით გერმანიაში), მულტიმედია „უფლის იდეა-სფეროები“ და სხვ.

საქრავის ცვალებადობა ეპოქალური მუსიკალური აზროვნების პრინციპების შესაბამისად და ჩვენი მოდიფიცირებული ფორტეპიანო

მუსიკალური საქრავი ერთგვარი მუსიკალური მემკვიდრეა, თავისთავად, საკუთარი აღნაგობით, წყობით თუ საშემსრულებლო შესაძლებლობებით და ა.შ. — მრავალ სათქმელს ამბობს იმ ეპოქასა და მუსიკალურ ესთეტიკაზე, რომელსაც განეკუთვნება. სწორედ ახალი ეპოქისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური აზროვნების პრინციპები განაპირობებს საქრავის სახეცვლილებას, მის განახლებას, დახვეწას, თუნდაც, გამარტივებას, საშემსრულებლო ხერხებით გამდიდრებას. ყოველი ეპოქა მისთვის შესაბამის მუსიკალური აზროვნების პრინციპებს არგებს საქრავს, რათა მისი თანამედროვე მუსიკა ააქტუროს. მიუხედავად ამისა, საქრავი ყოველთვის აკეთებს გადაბახილს იმ ეპოქაზე, რომელშიც ის შეიქმნა. ამ მხრივ, ნებისმიერი საქრავის, ჩვენს შემთხვევაში, ფორტეპიანოს მოდიფიკაციის დროს აუცილებელია გავითვალისწინოთ მასში დაარქივებული ის კულტურული მეხსიერება რაც საქრავმა ჩვენამდე მოიტანა. უამრავი ნათელი მაგალითი გვაქვს საქრავების სახეცვლილებისა, როგორიცაა, უძველესი და დღევანდელი ფლეიტა, ანტიკური ხანის ჰიდრაულიკური და ელექტრონული ორგანი. ყველა შემთხვევაში, ინსტრუმენტს შენარჩუნებული აქვს ძირითადი არსი. ჩვენი მოხსენება ეძღვნება ფორტეპიანოს მოდიფიცირების პროცესში გავთვალისწინებულ იმ ძირითად პოსტულატებს, რომლებიც საფუძვლად დაედო მოდიფიცირების პრინციპს, რაც განაპირობებდა საქრავში დაარქივებული კულტურული მეხსიერების 21-ე საუკუნის მუსიკალურ აზროვნებასთან შეზავებას.

Musicologist, PhD in Art studies. Graduated from the Theory Department of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; here she defended dissertation "Transformation of Symphony Genre Model in the 20th-century Music" (2012). Her scientific interests focus on the 20th-century Music: traditional instrumental music genres and emergence of new genres, notation issues, musical tuning. In 2015 she received scholarship from DAAD and used it to make a research about microtonal notation. The research was carried out at Hochschule für Musik und Theater Hamburg. Ketevan Chitadze is the co-author of the book "Analysis of the 20th-century Music" (together with Ketevan Bolashvili). She initiated and leads the course "Basics of Music Theory" at Tbilisi Creative Education Studio (CES), also "Great Music" at Ilia State University. Since 2008 Ketevan Chitadze has acted at the Georgian State Hand Shadow Theatre "Budrugana-Gagra".

ქეთევან ჭიტაძე Ketevan Chitadze

საქართველო
Georgia

PARTICIPANTS
მონაწილეები

From Quotation to Allusion in Zurab Nadareishvili's Creative Work

Zurab Nadareishvili is one of the notable representatives of the 1980s generation of Georgian composers. He stands out with special composing manner and a clearly distinct individual artistic style.

Nadareishvili's way of musical thinking is conditioned by postmodern aesthetics. The old organically combines with the new in his music. His way of artistic thinking stands out with the aesthetics of playing game, polystylistics, stylizing and allusions. It is noteworthy that in all his works the composer manages to reveal his own national identity in parallel with the stylization of common European musical language.

The ways of expressing the national, as well as common general European musical styles are fairly diverse. From quotation to the allusion, the composer passes through separate musical elements (mode, rhythm, chord system) and general (arrangement type, texture) techniques.

The paper discusses Nadareishvili's chamber music in this context, the genre that occupies central place in his creative work.

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. დაამთავრა თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია. აქვე დაიცვა დისერტაცია თემაზე: „სიმფონიის ჟანრული მოდელის გარდასახვა მეოცე საუკუნის მუსიკაში“ (2012). მისი სამეცნიერო ინტერესები კონცენტრირებულია XX საუკუნის მუსიკაზე: ინსტრუმენტული მუსიკის ტრადიციულ ჟანრებსა და ახალი ჟანრების წარმოშობაზე, ნოტაციის პრობლემატიკაზე, მუსიკალურ წყობებზე. 2015 წელს მოიპოვა DAAD-ის სტიპენდია, და ჰამბურგის მუსიკისა და თეატრის უმაღლეს სკოლაში იკვლევდა მიკროტონალური ნოტაციის საკითხებს. არის წიგნის — „XX საუკუნის მუსიკალური ნაწარმოებების ანალიზი“ — თანაავტორი (ქეთევან ბოლაშვილთან ერთად). დააარსა და მიჰყავს კურსი „მუსიკის თეორიის საფუძვლები“ თბილისის შემოქმედებითი განათლების სკოლაში, ასევე, კურსი „ლიადი მუსიკა“ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში. 2008 წლიდან არის ხელის ჩრდილების სახელმწიფო თეატრ „ბუდრუგანა-გაგრა“-ს მსახიობი.

ციტატიდან ალუზიამდე ზურაბ ნადარეიშვილის შემოქმედებაში

ზურაბ ნადარეიშვილი ქართველი კომპოზიტორების „ოთხმოციანელთა“ თაობის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელია. იგი საკომპოზიტორო წერის განსაკუთრებული მანერითა და მკაფიოდ გამოკვეთილი ინდივიდუალური მხატვრული სტილით გამოირჩევა.

ნადარეიშვილის აზროვნების თავისებურება პოსტმოდერნიზმის ესთეტიკითაა განპირობებული. ძველი და ახალი ორგანულადაა შერწყმული მის მუსიკაში. მისი მხატვრული აზროვნება თამაშის ესთეტიკით, პოლისტილისტიკით, სტილიზებულია და ალუზიებით გამოირჩევა. ნიშანდობლივია, რომ კომპოზიტორი ზოგადევროპული მუსიკალური ენის სტილიზების პარალელურად, თითქმის ყველა ნაწარმოებში ახერხებს საკუთარი ეროვნული იდენტობის გამოვლენას. ზოგადევროპული სტილების მსგავსად, ეროვნულის გამოხატვის ნიშნებიც ძალზე მრავალფეროვანია. ციტატიდან ალუზიამდე გზას კომპოზიტორი, როგორც ცალკეული მუსიკალური ელემენტების (კილო, რიტმი, აკორდიკა), ისე ზოგადი (არანჭიკების ტიპი, ფაქტურა), ხერხების გავლით გადის. მოხსენებაში სწორედ ამ კონტექსტშია განხილული ნადარეიშვილის ჯამერული მუსიკა, რომელსაც მის შემოქმედებაში ცენტრალური ადგილი უჭირავს.

პატრიკ ჰუანგი
Patrick Huang

კანადა
Canada

Graduated from SOAS University of London with a master's degree in Ethnomusicology. He then moved to Canada for his prospective PhD research at Western University. His research focuses on the transmission of Ancient Greek music knowledge between Late Antiquity and the Early Medieval Period. Patrick is actively engaged in joint research projects with various scholars, notably a comparative study between Ancient Chinese and Graeco-Latin musical system, as both cultures associate music with mathematics, philosophy, astronomy and political order (a.k.a. 'musica universalis').

Regional Difference of Music Culture in Early China: Selected Case Studies with a Brief Comparison of Ancient Greece

Before the unification war in 221 B.C., China had long been governed by various feudal states that only symbolically allegiant and tribute to the Zhou dynasty. During this period (widely known as 'Spring and Autumn' and 'Warring States'), the regional cultures were developed rather independently, including musical aspects. Hence, various textual evidence reveals that the music from *Zheng* and *Wei* were enchanting but too extravagant; the music from *Chu* was mysterious and related to Shamans and divination; the music of Ba people was vulgar but well-known to the mass, etc. In addition, *Shijing*, the earliest collection of Chinese classical poems, was categorised by different states, and those poems were very likely chanted with different music during Ancient period. Overall, this scenario indicated some feature of multiculturalism in Early China.

Furthermore, such regional difference was potentially comparable to the Ancient Greek tradition, as the several 'keys' (*tonoi*) were categorised as Dorian, Phrygian, Lydian... i.e. the names of different regions. However, the Greek regions were later theorised and referred in the modal theory, while the Chinese regions were comparatively less influential.

In my presentation, I will firstly describe the information about the regional differences of music culture in Early China from various sources, then I will draw a parallel on Chinese and Greek tradition regarding their views on regional music culture, in order to compare their features as well as the later influences.

ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრის ხარისხი მიიღო ლონდონის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობისა და აფრიკანისტიკის სკოლაში (SOAS). სადოქტორო კვლევა განაგრძო კანადაში, დასავლეთ უნივერსიტეტში. მისი კვლევითი საქმიანობა ფოკუსირებულია გვიანანტიკურ და ადრეულ შუა საუკუნეებს შორის პერიოდის ძეგლებზე მუსიკალური ცოდნის გადმოცემაზე. იგი აქტიურადაა ჩართული სხვადასხვა მეცნიერებთან ერთობლივ კვლევით პროექტებში, კერძოდ, ძველი ჩინური და ბერძნულ-ლათინური მუსიკალური სისტემების კომპარატიულ კვლევაში, რადგან ორივე კულტურაში მუსიკა მათემატიკასთან, ფილოსოფიასთან, ასტრონომიასა და პოლიტიკურ წესრიგთან ასოცირდება ('musica universalis').

მუსიკალური კულტურის რეგიონული განსხვავება ძველ ჩინეთში: რჩეული ნიმუშების კვლევა ანტიკურ საბერძნეთთან მცირედი შედარებით

ჩ. წ. აღ-მდე 221 წელს გამაერთიანებელი ომის დაწყებამდე, ჩინეთს დიდი ხნის განმავლობაში მართავდა სხვადასხვა ფეოდალური სახელმწიფო, რომლებიც მხოლოდ სიმბოლურად იყვნენ ერთგულნი და ხარკს უხდიდნენ ჯოუს დინასტიას. ამ პერიოდში (საყოველთაოდ ცნობილი როგორც „გზაფხული და შემოდგომა“ და „მეომარი სახელმწიფოები“) რეგიონული კულტურები საკმაოდ დამოუკიდებლად განვითარდა, მათ შორის, მუსიკალური მხარე. ამრიგად, სხვადასხვა ტექსტობრივი მტკიცებულებებიდან ირკვევა, რომ ჩენისა და ვეის მუსიკა მომხიბვლელი, მაგრამ მეტად ექსტრავეგანტული იყო; მუსიკა ჩუდან იყო იდეალური და შამანებსა და მკითხაობას უკავშირდებოდა; ბას ხალხის მუსიკა იყო ვულგარული, მაგრამ მასებისთვის ჯარგად ცნობილი და ა.შ. გარდა ამისა, ში-ცზინ („სიმღერათა წიგნი“) — ჩინური კლასიკური ლექსების ყველაზე ადრეული კრებული, რეგიონების მიხედვით იყო კლასიფიცირებული და, როგორც ჩანს, უძველეს პერიოდში ეს ლექსები სხვადასხვა მუსიკაზე იმღერებოდა. საერთო ჯამში, ეს სცენარი ადრეულ ჩინეთში მულტიკულტურალიზმის ზოგიერთ თავისებურებაზე მიუთითებს.

გარდა ამისა, ასეთი რეგიონული განსხვავება შეიძლება პოტენციურად შევადაროთ ძველ ბერძნულ ტრადიციას, სადაც რამდენიმე „ტონალობა“ (ტონოი) დაყოფილი იყო კატეგორიებად: დორიული, ფრიგიული, ლიდური ... ანუ სხვადასხვა რეგიონის სახელების მიხედვით. ამასთან, მოგვიანებით მოხდა საბერძნეთის რეგიონების თეორეტიკულ და ასახვა მოდულურ თეორიაში, ხოლო ჩინეთის რეგიონებს შედარებით ნაკლები ზეგავლენა ჰქონდათ.

პრეზენტაციისას სხვადასხვა წყაროდან წარმოვადგენ ინფორმაციას ძველი ჩინეთის მუსიკალური კულტურის რეგიონული განსხვავებების შესახებ. შემდეგ, რეგიონულ მუსიკალურ კულტურაზე შეხედულებების ჭრილობი, პარალელს გავავლებ ჩინურ და ბერძნულ ტრადიციებს შორის, რათა შევადარო მათი მახასიათებლები და მოგვიანო პერიოდის გავლენები.

კონფერენციის ფეისბუქგვერდის მისამართი:

<https://www.facebook.com/Tbilisi-Fourth-International-Musicological-Conference-103085258578522>

The conference facebook page:

<https://www.facebook.com/Tbilisi-Fourth-International-Musicological-Conference-103085258578522>

საკონტაქტო ინფორმაცია:

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სამეცნიერო ჯგუფის დეპარტამენტი

გრიბოედოვის 8/10, თბილისი, 0108. საქართველო

Contact details:

RESEARCH DEPARTMENT OF
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE
CONSERVATOIRE

8/10, Griboedov str., Tbilisi, 0108, Georgia

www.tsc.edu.ge

science@tsc.edu.ge

(+995 32) 2 98 71 88

კონფერენციის ორგანიზატორები მადლობას უხდებიან:

ნიკოლოზ ხორბალაძეს, ლია ქართლელიშვილს, ნანა კაციას.

The conference organizers are most grateful to:

Nikoloz Khorbaladze, Lia Kartleishvili, Nana Katsia.

ბუკლებზე მუშაობდნენ

შემდგენელ-რედაქტორები:	მარიკა ნადარეიშვილი ქეთევან ბაქრაძე
ინგლისური თარგმანის რედ.:	მაია კაჭკაჭიშვილი
კონფერენციის ლოგოს დიზაინი:	მარიამ პოლტახიენტი
კომპიუტერული დიზაინი:	შალვა ცხოვრებაძე თინათინ ბარკალაია

COMPILED BY

Compiler-Editors:	Marika Nadareishvili Ketevan Bakradze
English Text Editor:	Maia Kachkachishvili
Conference Logo Design:	Mariam Poltakhienti
Computer Design:	Shalva Tskhovrebadze Tinatin Barkalaia

